

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ, ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΟΥΣ

Πιλοτική εφαρμογή δράσεων επισιτιστικής συνδρομής
και παροχής ειδών πρώτης ανάγκης σε άτομα που
διαβιούν στα όρια της φτώχειας

Ζ. Ανδρεαδάκη & Α. - Δ. Στεργιοπούλου

Επιστημονικό Προσωπικό/Σύνταξη Μελετών

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ, ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΟΥΣ

Πιλοτική εφαρμογή δράσεων επισιτιστικής συνδρομής και παροχής ειδών πρώτης ανάγκης σε άτομα που διαβιούν στα όρια της φτώχειας

*

Η παρούσα έρευνα εκπονείται στο πλαίσιο του:

Υποέργο 1: «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus» της Πράξης «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus», με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5060900.

Πακέτο Εργασίας 2: «Παρεμβάσεις πρόληψης και υποστήριξης της Κοινωνικής Ένταξης στον Δήμο Πειραιά»

Παραδοτέο 2.2: «Παρεμβάσεις υποστήριξης και συμπληρωματικές υπηρεσίες ειδικών και εκτάκτων αναγκών»

*

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2021

*

Σύνταξη Μελέτης: Επιστημονικό Προσωπικό Social Innovation Piraeus

1

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	7
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ ΕΡΓΟΥ	10
Πλαίσιο	10
Προφίλ και δράσεις ΚΟ.Δ.Ε.Π.	11
Δράσεις ΟΧΕ/ΒΑΑ Πειραιά στον άξονα προτεραιότητας 9.4.5	19
Το Υπόεργο της παρούσας Πράξης Κοινωνικής Καινοτομίας	23
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΛΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ	26
ΤΕΒΑ	30
ΚΕΑ	31
Κοινωνικά παντοπωλεία	33
Κοινωνικά συσσίτια.....	35
Κουπόνια επισιτισμού	37
Δράσεις επισιτισμού ΚΟ.Δ.Ε.Π.	40
ΣΗΜΕΙΑ ΕΣΤΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	40
ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	42
Διεθνώς	44
Ελλάδα.....	50
Δήμος Πειραιά	55
Πανδημία Covid-19	59
ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ	64
Αποτελέσματα έρευνας	64
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	78
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	81
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ	82
Μεθοδολογία υλοποίησης πρότασης 1.....	85
Μεθοδολογία υλοποίησης πρότασης 2.....	88
Μεθοδολογία υλοποίησης πρότασης 3.....	91
Μεθοδολογία υλοποίησης πρότασης 4.....	95
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ	98
Προμήθεια	98

Αίτημα έγκρισης προμήθειας	99
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	100
ΔΙΑΔΥΚΤΙΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	102
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	106
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	109
Παράρτημα 1	109
Παράρτημα 2	120
Παράρτημα 3	122
Παράρτημα 4	146
Παράρτημα 5	147

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η παρούσα μελέτη αποτύπωσης αναγκών επισιτισμού κοινωνικά ευάλωτων ομάδων εντός διοικητικών ορίων Δήμου Πειραιά, θέτει ως στόχο τον σχεδιασμό και την εφαρμογή πιλοτικών κοινωνικών παρεμβάσεων υποστήριξης, οι οποίες θα συμβάλλουν στην βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των εν λόγω ευπαθών πολιτών εντός του τοπικού κοινωνικού ιστού.

Άμεσος και κεντρικός στόχος της μελέτης είναι να οδηγήσει στην επισιτιστική ενίσχυση των ευάλωτων νοικοκυριών διαμέσου διακριτών εκδοχών κοινωνικών παρεμβάσεων παροχών, - ανεξάρτητων ή αλληλοσυμπληρούμενων-, ήτοι χορήγησης διατακτικών επιταγών, πακέτων επισιτιστικής συνδρομής και οικονομικών βοηθημάτων. Επίσης, υπό το πρίσμα μακροπρόθεσμης πρόθεσης στρατηγικής, αυτές οι παρεμβάσεις μπορούν να αποτελέσουν την πιλοτική εφαρμογή συναφών δράσεων, οι οποίες θα δύνανται να σχεδιαστούν βάσει των πρώτων παρεμβάσεων και της εμπειρίας που θα αποκομίσει η Τοπική Αυτοδιοίκηση δια της Πράξης και της ΚΟΔΕΠ, με στόχο να υλοποιηθούν μεταγενέστερα, τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, λχ. σε επόμενη Προγραμματική Περίοδο σε έργα ανάλογου χαρακτήρα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην μελέτη γίνεται αναφορά στην κοινωνική πολιτική και σε δράσεις υλικής-επισιτιστικής συνδρομής και επίσης στα δεδομένα που υπάρχουν για την χώρα με εστιασμό στον Δήμο Πειραιά σε ότι αφορά στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, ενώ παράλληλα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα έρευνας πεδίου, η οποία εκπονήθηκε για τους σκοπούς της μελέτης από την ομάδα έργου της Πράξης με στόχο την διερεύνηση των επισιτιστικών αναγκών των εισοδηματικά αδύναμων πειραιϊκών νοικοκυριών. Η έρευνα πεδίου αποτυπώνει τον σύγχρονο παλμό της πειραιϊκής κοινότητας και αντανακλά την φωνή των ιδίων των πολιτών που χαρακτηρίζονται από υψηλή κοινωνικο-οικονομική ευαλωτότητα. Η γενική διαπίστωση επιδείνωσης της φτώχειας στην χώρα, καθώς και του εγκλωβισμού νοικοκυριών με χαμηλό ετήσιο εισόδημα σε συνθήκες ένδειας, στην περίπτωση του Πειραιά ενισχύεται και, αποδεικνύει περίτρανα την ανάγκη ενίσχυσής τους, διαμέσου δράσεων υλικής- επισιτιστικής συνδρομής.

Σε διεθνές και σε ευρωπαϊκό επίπεδο διαπιστώνεται η ανάγκη υποστήριξης των ιδιαίτερα ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού με επισιτιστική συνδρομή. Η διαπίστωση αυτή συνδέεται με την διεθνή χρηματο-οικονομική και κοινωνική κρίση που εξελίσσεται από το 2008 μέχρι και σήμερα και η οποία από το 2019 στέφθηκε από την επιπρόσθετη έκρυθμη υγειονομική κατάσταση που επέφερε η πανδημία Covid-19. Ειδικά για την Ελληνική περίπτωση, η ανάγκη υποστήριξης των κοινωνικο-οικονομικά ευάλωτων πολιτών με επισιτιστική συνδρομή, όπως αναδεικνύει ο παλμός του σύγχρονου πεδίου, συνοδεύεται επιπλέον από την ανάγκη για παροχή ειδών πρώτης ανάγκης ατομικής υγιεινής και καθαριότητας του νοικοκυριού.

Στατιστικά δεδομένα για την Ελληνική Επικράτεια κάνουν λόγο για 13 % ανεργίας κατά τον μήνα Σεπτέμβριο 2021 (ΕΛΣΤΑΤ)¹, ενώ τα πιο πρόσφατα συνολικά δεδομένα από την απογραφή πληθυσμού-κατοικιών έτους 2011, αναδεικνύουν τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της Ελλάδας σε

¹ <https://www.statistics.gr>

4.586.636 άτομα με μέσο αριθμό απασχολούμενων ανά νοικοκυριό 0,9 άτομα, σε αντιδιαστολή με τον οικονομικά μη-ενεργό πληθυσμό που μετράται σε 6.229.650 άτομα (ΕΛΣΤΑΤ²).

Επιπλέον, η παραπάνω κατάσταση επιδεινώθηκε κατά την τελευταία διετία, λόγω της πανδημικής κρίσης. Μελέτες του τρέχοντος έτους, αποτυπώνουν τις επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19 στην αγορά εργασίας και εμβαθύνουν στις δυσκολίες που επέφερε αυτή σε εργαζόμενους με αναστολή σύμβασης εργασίας, οι οποίοι έλαβαν αποζημίωση ειδικού σκοπού, η οποία ορίστηκε κατά μέσο όρο στο ποσό των 476 € μηνιαίως, αντιστοιχώντας στο 87% του καθαρού εθνικού κατώτατου μισθού, στο 71% του καθαρού εθνικού διάμεσου μισθού και στο 65% του καθαρού εθνικού μέσου μισθού.

Πιο συγκεκριμένα, το έτος 2020 περιελάμβανε δραματικές εξελίξεις για την ανθρώπινη υγεία και την οικονομική δραστηριότητα. Οι επιπτώσεις της πανδημίας στην ελληνική αγορά εργασίας, βάσει στοιχείων από το ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ για την κινητικότητα της μισθωτής εργασίας, φανερώνουν ότι μειώθηκαν οι προσλήψεις κατά 29, 83% και ότι σημειώθηκαν απολύσεις και αποχωρήσεις ποσοστού 29, 96%, ενώ παρατηρήθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις στις νέες θέσεις εργασίας ανά περιφέρεια και καθεστώς απασχόλησης, για την περίπτωση της Αττικής με -82%³.

Επίσης, για το διάστημα Μαρτίου 2020 – Φεβρουαρίου 2021, σχετικά με τους μισθωτούς που εντάχθηκαν σε καθεστώς αναστολής της σύμβασης εργασίας, εξαιτίας της πανδημίας, τα δεδομένα αναδεικνύουν σαφώς τις πολλαπλές δυσκολίες που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν οι πολίτες σε «ένα ιδιότυπο καθεστώς οιονεί ‘αεργίας’», λαμβάνοντας αποζημίωση από κρατική οικονομική στήριξη. Ενδεικτικά, κατά την αρχική φάση της πανδημίας στην Ελλάδα (Μάρτιος – Απρίλιος 2020), οπότε και επιβλήθηκε το πρώτο και αυστηρότερο lockdown, οι εργαζόμενοι των οποίων η σύμβαση εργασίας

²[https://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-](https://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=230501&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el)

[2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=230501&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el](https://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=230501&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el)

³ https://www.eiead.gr/wp-content/uploads/2021/03/OI_EPIPTOSEIS_THS_PANDHMIAS_COVID19_STHN_AGORA_ERGASIAS.pdf

τέθηκε σε αναστολή, ανέρχονταν σε 992.443 άτομα που αντιστοιχούν στο 46,4% του συνόλου των μισθωτών της χώρας. Κατά την δεύτερη φάση (Μάιος – Οκτώβριος 2020) σημειώθηκε σταδιακό άνοιγμα της οικονομίας κυρίως στους κλάδους του εμπορίου, της εστίασης και του τουρισμού, ενώ κατά την τρίτη φάση (Νοέμβριος 2020 – Μάρτιος 2021) υπήρξαν μικρά ενδιάμεσα διαστήματα υπό όρους ανοίγματος της αγοράς και κυρίως του λιανικού εμπορίου (ΕΙΕΑΔ, Κυριακούλιας Π., Μάρτιος 2021, Ένας χρόνος πανδημίας covid-19- εργαζόμενοι με αναστολή σύμβασης εργασίας, ποσοτικές και ποιοτικές εκτιμήσεις⁴).

Λαμβανομένου υπ' όψιν αυτού του πλαισίου, στην παρούσα μελέτη τεκμηριώνονται οι ανάγκες επισιτιστικής συνδρομής και παροχής ειδών πρώτης ανάγκης σε κοινωνικά ευάλωτους πολίτες του Δήμου Πειραιά, για τους οποίους καταγράφονται κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα ασφυξίας και αδιέξοδης οικονομικής προοπτικής, δηλαδή 'παγίδευσης' των νοικοκυριών σε συνθήκες φτώχειας και, κατ' επέκταση, κοινωνικού αποκλεισμού. Βάσει της πιο πρόσφατης ολοκληρωμένης απογραφής (2011), ο Πειραιάς φιλοξενεί 163.688 κατοίκους εκ των οποίων οι άνεργοι υπολογίζονται στο 20% επί των οικονομικά ενεργών πολιτών, ήτοι σε 9% επί του συνολικού πληθυσμού. Στον Πειραιά οι δικαιούχοι του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (ΚΕΑ) ανέρχονται σε 7.435 ενήλικα άτομα και, αντίστοιχα, του επιδόματος Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς Απόρους (ΤΕΒΑ) είναι 6.436 μέλη οικογενειών που υποστηρίζονται, ενήλικα και ανήλικα.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με αφετηρία την θεώρηση και την αποδοχή του φαινομένου αδυναμίας σημαντικού αριθμού νοικοκυριών εντός διοικητικών ορίων Δήμου Πειραιά να εξασφαλίσουν βασικά επισιτιστικά αγαθά στα μέλη τους, η παρούσα μελέτη, διαμέσου των προτεινόμενων κοινωνικών παρεμβάσεων πιλοτικού χαρακτήρα επισιτιστικής συνδρομής, καθώς και συνολικά η Πράξη «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά», στοχεύει στην ενίσχυση των νοικοκυριών εκείνων της πειραιϊκής κοινότητας τα οποία χαρακτηρίζονται από κοινωνικο-οικονομικά κριτήρια που

⁴ https://www.eiead.gr/wp-content/uploads/2021/03/EIEAD_THEMATIC_ISSUE_ERGAZOMENOI_SE_ANASTOLI_SIMVASIS_ERGASIAS_FINAL1.pdf

μαρτυρούν δείκτη υψηλής ευαλωτότητας και κατ' επέκταση απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό.

Αν και η επισιτιστική διαδικασία μοιάζει συχνά να καλύπτεται επαρκώς για τον μέσο πολίτη, **βιβλιογραφικά στοιχεία, στατιστικά δεδομένα και σύγχρονες πρακτικές** που παρατηρούνται, καθώς και **ειδική δημοσκόπηση** που πραγματοποιήθηκε σε δείγμα πληττόμενων νοικοκυριών, **μαρτυρούν ότι μία σειρά βασικών επισιτιστικών αγαθών, καθώς και ειδών πρώτης ανάγκης, τα οποία είναι απαραίτητα στα νοικοκυριά για την εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης, καλύπτονται με δυσκολία, μερικώς ή ακόμα και μόνο περιστασιακά, μέσω εφήμερων παροχών.**

Πιο συγκεκριμένα, στο σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας και συνεπώς και στον Δήμο Πειραιά, διαπιστώνεται, ότι σημαντικός αριθμός νοικοκυριών παρουσιάζει αδυναμία κάλυψης δαπανών για βασικά επισιτιστικά αγαθά, τα οποία είναι απαραίτητα για την στοιχειώδη σωστή διατροφή των πολιτών και, επίσης, αποτελούν μία από τις βασικές προϋποθέσεις για την διατήρηση καλής φυσικής κατάστασης και υγείας τους.

Το πεδίο αναδεικνύει ότι στην πειραιϊκή κοινότητα υφίστανται σήμερα νοικοκυριά, τα οποία παρουσιάζουν την **ανάγκη συστηματικής υποστήριξης με επισιτιστικά είδη**, καθώς το εισόδημά τους δεν επαρκεί για την εξασφάλιση βασικών ειδών, με ιδιαίτερη έμφαση σε νωπά-φρέσκα θρεπτικά αγαθά. Παρατηρείται ότι συχνά τα φτωχοποιημένα νοικοκυριά δεν είναι σε θέση να παρέχουν παρά μόνο ξηρά προϊόντα, τα οποία συνηθέστερα περιλαμβάνονται σε περιστασιακές παροχές άλλων φορέων και ενδεχομένως διαμοιράζονται επί τη ευκαιρία εορτών, ή κατ' αποκοπήν δωρεών.

Η προτεινόμενη πιλοτική επισιτιστική ενίσχυση και πρόθεση παροχής ειδών πρώτης ανάγκης, με πρόβλεψη συστηματικής εφαρμογής για διάστημα 6 έως 12 μηνών, στοχεύει στην ενίσχυση των ευπαθών κοινωνικο-οικονομικά πολιτών που διαβιούν στον Δήμο Πειραιά, είτε πρόκειται για οικογένειες λ.χ. πολυτέκνων, τριτέκνων ή μονογονεϊκές, είτε για νοικοκυριά χωρίς προστατευόμενα μέλη. Με άλλα λόγια, η πρόταση δράσεων επισιτιστικής συνδρομής και παροχής ειδών πρώτης ανάγκης αποτελείται για το σύνολο εκείνων των πολιτών, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από υψηλή

ευαλωτότητα με πρωταρχικό κριτήριο το χαμηλό ή πενιχρό, ατομικό ή οικογενειακό ετήσιο εισόδημα, δηλαδή εκείνους που διαβιούν στα όρια της φτώχειας.

Με αυτόν τον τρόπο, **η μελέτη – πρόταση στοχεύει στον περιορισμό** -και ιδανικά στην εξάλειψη- **μορφών κοινωνικού αποκλεισμού, που συνδέονται με την εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης και την ικανοποίηση των βασικών αναγκών του ανθρώπου**, εν προκειμένω αφενός της πρόσβασης στην τροφή και την σωστή διατροφή και, αφετέρου, όπως αποκαλύπτει επιπλέον το πειραϊκό πεδίο, την διατήρηση στοιχειωδών προδιαγραφών ατομικής υγιεινής και οικιακής καθαριότητας.

Πιο συγκεκριμένα, αφενός ένα ισορροπημένο-θρεπτικό διαιτολόγιο, μπορεί να συμβάλλει καθοριστικά στην εξασφάλιση και την διατήρηση της καλής κατάστασης υγείας του εκάστοτε ευπαθούς πολίτη. Αφετέρου, η δυνατότητα τήρησης επαρκούς ατομικής υγιεινής και επίσης διατήρησης των νοικοκυριών καθαρών, ειδικά αυτήν την περίοδο κατά την οποία βρίσκεται σε εξέλιξη η πανδημία Covid-19, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο για την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης.

Η καλή υγεία και οι βελτιωμένες συνθήκες διαβίωσης του μέσου πολίτη, συμβάλλουν στην κοινωνική συνοχή της κοινότητας. Δράσεις εξάλειψης συμπτωμάτων της φτώχειας, κατ' επέκταση της εξαθλίωσης που μπορεί να προκαλεί η κακή-ελλιπής διατροφή -ακόμα και η πείνα-, καθώς και δράσεις που ενισχύουν τις δυνατότητες των ευπαθών για σταθερή ατομική υγιεινή και οικιακή καθαριότητα και συνεπώς βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, συμβάλλουν θετικά στην **διατήρηση της κοινωνικής συνοχής.**

Στην παρούσα μελέτη αποτύπωσης αναγκών επισιτισμού κοινωνικά ευάλωτων ομάδων εντός διοικητικών ορίων Δήμου Πειραιά, κρίνεται κομβικής σημασίας να σχεδιαστεί και να εφαρμοστεί **ειδική στρατηγική** υποστήριξης των φτωχοποιημένων νοικοκυριών **σε τοπική κλίμακα,** ώστε οι πολίτες με υψηλό δείκτη κοινωνικο-οικονομικής ευαλωτότητας να μην στερούνται βασικών ειδών που καθορίζουν την καλή κατάσταση της υγείας τους και συμβάλλουν στην διατήρηση της κοινωνικής συνοχής.

Η περίπτωση του Πειραιά, ως σύγχρονης ευρωπαϊκής μεγαλούπολης-λιμένα, η οποία αποτελεί επιχειρησιακό, εμπορικό και τουριστικό κόμβο διεθνούς εμβέλειας και προβολής της χώρας, μπορεί να εφαρμόσει την **προτεινόμενη πιλοτική κοινωνική παρέμβαση και αυτή να αποτελέσει ένα εμπνευσμένο παράδειγμα πειραματικής εφαρμογής καινοτόμου εγχειρήματος 'κοινωνικής οικονομίας κλίμακας'**. Ένα τέτοιο πιλοτικό εγχείρημα μπορεί να στηριχτεί στην ανάπτυξη συνεργειών-συμπράξεων, καθώς και στην ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων, αφενός στο επίπεδο των Υπηρεσιών και των εποπτευόμενων Φορέων του Δήμου Πειραιά και, αφετέρου στο επίπεδο της συνεργασίας με τρίτους τοπικούς φορείς και κοινωνικά δίκτυα. Η προτεινόμενη δράση ως μοντέλο ενεργειών παρέμβασης 'κοινωνικής οικονομίας κλίμακας', υπό συστηματική εφαρμογή και παρακολούθηση, μπορεί σταδιακά να αναδειξεί καλές πρακτικές και μεθοδολογικά εργαλεία και, επίσης, να οδηγήσει στην περαιτέρω βελτίωση, αξιοποίηση και διάδοσή τους. Ως πιλοτική διερευνητική φάση ενδεχόμενου μακροπρόθεσμου εγχειρήματος χάραξης και εφαρμογής στρατηγικής, μπορεί επίσης να εμπλουτίσει το υπάρχον δίκτυο συνεργασίας μεταξύ στελεχών παρέμβασης της Πράξης και συμμετεχόντων φορέων και, κυρίως, μπορεί να επιτρέψει την αξιολόγηση και την αποτίμηση της εφαρμογής, με στόχο τον αναστοχασμό και την αναπροσαρμογή των εκάστοτε στοχευμένων παρεμβάσεων, ώστε να επανεφαρμοστούν επικαιροποιημένες και να συμβάλλουν στην περαιτέρω βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της ποιότητας και της βιωσιμότητας της κοινωνικής ένταξης και της κοινωνικής συνοχής στον Δήμο Πειραιά. Με άλλα λόγια, η προτεινόμενη πιλοτική κοινωνική παρέμβαση, μπορεί να αποτελέσει τον θεμέλιο λίθο και συνάμα τον συνδετικό κρίκο με τις στρατηγικές κοινωνικής πολιτικής που προτάσσουν η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ)/ΒΑΑ, καθώς και η Περιφέρεια Αττικής για την επόμενη Προγραμματική Περίοδο.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ ΕΡΓΟΥ

Πλαίσιο

Η παρούσα μελέτη εκπονείται στο πλαίσιο του Υποέργου 1 «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus» της Πράξης «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus», με

κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5060900. Αποτελεί μέρος του Πακέτου Εργασίας 2 «Παρεμβάσεις πρόληψης και υποστήριξης της Κοινωνικής Ένταξης στον Δήμο Πειραιά», στο πλαίσιο του Παραδοτέου 2.2: «Παρεμβάσεις υποστήριξης και συμπληρωματικές υπηρεσίες ειδικών και εκτάκτων αναγκών».

Στο πλαίσιο του Υποέργου «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus», στο οποίο σχεδιάζονται παρεμβάσεις πρόληψης και υποστήριξης τις κοινωνικής ένταξης, καθώς και με γνώμονα τις έκτακτες αλλά και μακροχρόνιες παρεμβάσεις κοινωνικού χαρακτήρα για την υποστήριξη του ευπαθούς πληθυσμού στην ιδιαίτερη κατάσταση που έχει δημιουργηθεί, τόσο από την οικονομική ύφεση των τελευταίων ετών, όσο -και συνδυαστικά- από την πρόσφατη και παρατεταμένη υγειονομική κρίση, η οποία ξεκίνησε τον Μάρτιο 2020 και διαρκεί ακόμη και σήμερα και μάλιστα εντείνεται κατά την τρέχουσα περίοδο Δεκεμβρίου 2021, λόγω της σε εξέλιξη πανδημίας και της εμφάνισης νέων μεταλλάξεων του κορωνοϊού (Covid-19). Η εν λόγω υγειονομική κρίση επέτεινε την ήδη τεκμηριωμένη οικονομική κακουχία σε πληθώρα κοινωνικο-οικονομικά ευάλωτων νοικοκυριών του Δήμου Πειραιά και, για αυτόν τον σύνθετο λόγο, υποστηρίζεται στην παρούσα, η ανάγκη υλοποίησης κοινωνικών παρεμβάσεων υλικής-επισιτιστικής συνδρομής, για την ενίσχυση των ευπαθών κοινωνικο-οικονομικά πολιτών, που διαβιούν στον Δήμο Πειραιά, είτε πρόκειται για οικογένειες πολυτέκνων, τριτέκνων ή μονογονεϊκές, είτε για άλλα φτωχοποιημένα νοικοκυριά χωρίς προστατευόμενα μέλη.

Προφίλ και δράσεις ΚΟ.Δ.Ε.Π.

Το προφίλ της ΚΟ.Δ.Ε.Π.

Η Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Πειραιά (ΚΟ.Δ.Ε.Π.) συστάθηκε το 2011 και αποτελεί ένα Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας συγχώνευσης των κοινωφελών επιχειρήσεων σε κάθε Δήμο, όπως προέβλεπε ο Ν.3852/2010, το Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιά με την υπ' αριθμ.72/186/2011 απόφασή του όρισε την συγχώνευση των προϋπαρχουσών επιχειρήσεων με την επωνυμία «Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Κοινωνικής Ένταξης Περίθαλψης

Αλλοδαπών Πειραιά» και «Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Κοινωνικής Μέριμνας Πειραιά», σε μία επιχείρηση με την επωνυμία ΚΟ.Δ.Ε.Π. -Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Πειραιά.

Η ΚΟ.Δ.Ε.Π. επιχορηγείται για συγκεκριμένες δράσεις οι οποίες έχουν σκοπό την οργάνωση λειτουργιών ή δραστηριοτήτων και την παροχή υπηρεσιών συναφών ή συνδεδεμένων με τις αρμοδιότητές του Δήμου Πειραιά οι οποίες της έχουν εκχωρηθεί, με βάση το πρόγραμμα που έχει συνάψει με αυτόν.

Η ΚΟ.Δ.Ε.Π. υλοποιεί δράσεις των οποίων σκοπό αποτελεί η προαγωγή του κοινωφελούς της χαρακτήρα, με την υποστήριξη των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων και γενικότερα των κατοίκων του Δήμου Πειραιά. Στόχος της είναι η μέριμνα για το σύνολο των κοινωνικών προβλημάτων των δημοτών και των κατοίκων εντός των διοικητικών ορίων της πόλης, ανεξαρτήτως ηλικίας και κοινωνικής κατάστασης. Αναλυτικότερα, βασικούς πυλώνες των εγχειρημάτων της είναι: η φροντίδα για την περίθαλψη των οικονομικά και κοινωνικά ασθενέστερων πολιτών, η φροντίδα ηλικιωμένων και ατόμων με αδυναμία μετακίνησης, η περίθαλψη και φαρμακευτική υποστήριξη των ηλικιωμένων και χρονίως πασχόντων, η υποστήριξη ατόμων με αναπηρία, η σίτιση, ένδυση και υλιστική συνδρομή απόρων και αστέγων, η φροντίδα για την ενημέρωση του κοινού σε θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος, θέματα υγείας και πρόληψης, καθώς και η εν γένει εφαρμογή πολιτικών και δράσεων που στοχεύουν στην μέριμνα και υποστήριξη του ιδιαίτερα ευπαθούς πληθυσμού. Επίσης, η εφαρμογή τακτικών και εκτάκτων κοινωνικών παρεμβάσεων, μέσω δράσεων οι οποίες στοχεύουν στην ενδυνάμωση και στην συστηματική υποστήριξη ιδιαίτερα του ευπαθούς πληθυσμού του Δήμου Πειραιά.

Επιπροσθέτως, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της και ως όργανο κοινωφελούς δημόσιου σκοπού, η ΚΟ.Δ.Ε.Π. λειτουργεί εδώ και χρόνια σταθερές κοινωνικές δομές, υλοποιεί κοινωνικά προγράμματα όπως λ.χ. επισιτιστικές δράσεις, κοινωνικό φαρμακείο, κοινωνική ντουλάπα, κοινωνικό φροντιστήριο, ξενώνα αστέγων και ξενώνα βραχείας φιλοξενίας και, επίσης, παρέχει υπηρεσίες, τόσο μέσω του Τμήματος Κοινωνικών Υπηρεσιών και Προγραμμάτων, όσο και στο πλαίσιο χρηματοδοτικών μέσω, είτε κρατικών / θεσμικών, είτε διεθνών / ευρωπαϊκών, όπως τα προγράμματα «ΕΣΤΙΑ Ι» (ολοκληρωμένο) και «ΕΣΤΙΑ ΙΙ» (ολοκληρωμένο) με την υποστήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του

Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες – (UNHCR), τα προγράμματα «ΕΣΤΙΑ & ΕΡΓΑΣΙΑ Ι» (ολοκληρωμένο) και «ΕΣΤΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ ΙΙ», το οποίο ήδη υλοποιείται σύμφωνα με του όρους και προϋποθέσεις του προγράμματος με τίτλο: «Στέγαση και εργασία για τους Αστέγους», στο πλαίσιο των Δράσεων Στέγασης και Κοινωνικής Φροντίδας για τους Αστέγους, όπως αυτές ορίζονται στο ΦΕΚ Β 4545 – 21.12.2017, βάσει των οριζόμενων στην με ΑΔΑ: 6ΛΡΨ465Θ1Ω – 8Μ4 Πρόσκληση, και στην με ΑΔΑ: Ω89846ΜΤΑΚ – 0ΥΠ Συμπληρωματική Πρόσκληση του ΕΙΕΑΔ - Εθνικού Ινστιτούτου εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού. Το πρόγραμμα ΕΣΤΙΑ 2021 για την παροχή αυτόνομων διαμερισμάτων για αιτούντες άσυλο και άτομα που χρήσουν διεθνούς προστασίας, το οποίο χρηματοδοτείται από το Ταμείο Μετανάστευσης και Ασύλου του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής.

Σε συνάρτηση με τα παραπάνω, στην παρούσα φάση έχει ολοκληρωθεί και η θετική αξιολόγηση δύο ακόμα προγραμμάτων υποστηριζόμενων από εθνικά και ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά μέσα για υλοποίηση από την ΚΟ.Δ.Ε.Π. κατά το 2022, και αναμένεται η σχετική απόφαση ένταξής τους και η σχετικές προγραμματικές συμβάσεις. Πρόκειται για το Πρόγραμμα «Εστία & Εργασία ΙΙΙ» με χρηματοδότηση από το Υπουργείο Εργασίας, καθώς και για το πρόγραμμα «ΕΣΤΙΑ 2022 – παροχή στέγασης σε αυτόνομα διαμερίσματα αιτούντων άσυλο και ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας» με χρηματοδότηση από το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής.

Οι ωφελούμενοι των κοινωνικών παρεμβάσεων της ΚΟ.Δ.Ε.Π. ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες του Δήμου Πειραιά. Η επιλογή τους βασίζεται σε συγκεκριμένα κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια. Πιο συγκεκριμένα, ωφελούμενοι μπορούν να είναι άτομα όπως άστεγοι, άνεργοι, άποροι, ανασφάλιστοι, χρόνια πάσχοντες, μονογονεϊκές οικογένειες (λ.χ. μητέρες μόνες με ανήλικα τέκνα), οικογένειες πολυτέκνων (λ.χ. από τέσσερα τέκνα και άνω), περιπτώσεις οικογενειών τριτέκνων, χαμηλοσυνταξιούχοι, ηλικιωμένοι μόνι, Ρομά, πρόσφυγες, μετανάστες, εξαρτημένοι από τοξικές ουσίες, LGBTQ, αποφυλακισθέντες κ.ά..

Οι δράσεις της ΚΟ.Δ.Ε.Π.

Η ΚΟ.Δ.Ε.Π. στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της και ως όργανο κοινωφελούς δημόσιου σκοπού, λειτουργεί εδώ και χρόνια σταθερές δομές, υλοποιεί κοινωνικά προγράμματα και παρέχει υπηρεσίες, προστασίας και υποστήριξης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού στο Δήμο Πειραιά.

Κατά το τρέχον διάστημα, περισσότερες δράσεις τακτικής και έκτακτης κοινωνικής παρέμβασης υλοποιούνται στο πλαίσιο της Πράξης Κοινωνικής Καινοτομίας «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus». Όπως προαναφέρθηκε, βρίσκονται σε εξέλιξη τα προγράμματα «ΕΣΤΙΑ 2021» και «Εστία και Εργασία II», ενώ επίσης, λειτουργεί το Κοινωνικό Φροντιστήριο «Διδακτική Αλληλεγγύη», ο Ξενώνας Αστέγων «Ανακούφιση», το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», το Κοινωνικό Φαρμακείο, η Κοινωνική Ντουλάπα, το Γραφείο Εθελοντισμού, η Υπηρεσία Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης και διάφορες επισιτιστικές δράσεις. Ομοίως, ως άμεσες έκτακτες παρεμβάσεις, η ΚΟ.Δ.Ε.Π. υλοποιεί και δράσεις επισιτιστικής συνδρομής, (όπως π.χ. το Πρόγραμμα «Συν-Ένωσις» της Ένωσης Ελλήνων Εφοπλιστών, το Πρόγραμμα της «ΠΑΕ Ολυμπιακός» και το «Είμαστε Οικογένεια COVID-19» σε συνεργασία με την Μη Κυβερνητική Οργάνωση «Μπορούμε» στο πλαίσιο της Διεθνούς Πρωτοβουλίας Δράσης του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος για τον Covid-19, οπότε και χορήγησε σε δικαιούχους του προγράμματος διατακτικές επιταγές για την αγορά τροφίμων πρώτης ανάγκης). Την περίοδο του καλοκαιριού και των σχολικών διακοπών, η ΚΟ.Δ.Ε.Π. επίσης υλοποιεί Καλοκαιρινό Πρόγραμμα Δημιουργικής Απασχόλησης για Παιδιά από 6 έως 14 ετών.

Παρακάτω περιγράφονται αναλυτικότερα οι δομές, παροχές και υπηρεσίες της ΚΟ.Δ.Ε.Π.

Κοινωνικό Φροντιστήριο «Διδακτική Αλληλεγγύη»

Το Κοινωνικό Φροντιστήριο είναι σε λειτουργία εδώ και εννέα έτη και απευθύνεται σε μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, προσφέροντας τους τη δυνατότητα δωρεάν παρακολούθησης ενισχυτικών φροντιστηριακών μαθημάτων. Επίσης, παρέχεται η δυνατότητα παρακολούθησης ξενόγλωσσων μαθημάτων, για ενδιαφερόμενους κάθε ηλικίας. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες δεν περιορίζονται στα μαθήματα, υπάρχει η δυνατότητα συνεργασίας των μαθητών και των οικογενειών

τους με πλήθος ειδικευμένων επαγγελματιών που καλύπτουν ένα μεγάλο εύρος των αναγκών τους. Επιπροσθέτως, δίνεται στους μαθητές η δυνατότητα συνεδριών με Σύμβουλο Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και της συμπλήρωσης αντίστοιχου τεστ. Η ένταξη των ωφελούμενων στο Κοινωνικό Φροντιστήριο γίνεται βάσει εισοδηματικών κριτηρίων και η παραμονή τους σε αυτό κρίνεται βάσει τηρήσεως κανονισμού, ο οποίος διασφαλίζει την ποιότητα του.

Το Κοινωνικό Φροντιστήριο παρέχει δωρεάν πλατφόρμα τηλε-κατάρτισης με σκοπό να υποστηρίξει την εκπαιδευτική διδασκαλία των μαθητών διαφόρων σχολείων του Δήμου Πειραιά, μέσω της εξ-αποστάσεως σύγχρονης και ασύγχρονης τηλε-κατάρτισης. Η κάθε εκπαιδευτική ενότητα δίνει τη δυνατότητα σε καθηγητές και μαθητές να πραγματοποιούν διαλέξεις και παραδόσεις μαθημάτων σε πραγματικό χρόνο, μέσα σε διαδικτυακή αίθουσα (e-class), ενώ ταυτόχρονα υποστηρίζει τις on-line εργασίες, βαθμολόγηση, ηλεκτρονική βιβλιοθήκη, κ.α.. Οι ωφελούμενοι μαθητές για το ακαδημαϊκό έτος 2019 – 2020 ανήλθαν σε 137 άτομα, ενώ για το έτος 2020 – 2021 ανέρχονται μέχρι στιγμής στα 94 άτομα. Η μείωση αυτή του αριθμού των μαθητών, οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι το κοινωνικό φροντιστήριο λειτουργεί με την υποστήριξη εθελοντών καθηγητών όλων των απαιτούμενων ειδικοτήτων, οπότε η διαθεσιμότητα και ο αριθμός του δύναται να μεταβάλλεται από έτος σε έτος. Σημειώνεται ότι οι αιτήσεις που λαμβάνονται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους για μαθητές ευάλωτων νοικοκυριών για εγγραφή τους στον πρόγραμμα του κοινωνικού φροντιστηρίου, ξεπερνούν τα 200 άτομα.

Ξενώνας Βραχείας Φιλοξενίας Αστέγων Πειραιά «Ανακούφιση»

Η λειτουργία του Ξενώνα Βραχείας Φιλοξενίας Αστέγων αντιμετωπίζει τις άμεσες ανάγκες των άστεγων δημοτών του Πειραιά για μέγιστο χρονικό διάστημα έως τριών μηνών. Στους φιλοξενούμενους παρέχονται εξειδικευμένες υπηρεσίες και στήριξη για κοινωνική και επαγγελματική αποκατάστασή με απώτερο στόχο την κοινωνική τους ένταξη και, παράλληλα, την αποφυγή της τυχόν παρατεταμένης παραμονής τους.

Ο εν λόγω Ξενώνας είναι 900 τ.μ. διαχωρισμένος σε 17 κοιτώνες και λοιπούς χώρους, ενώ στελεχώνεται με το κατάλληλο επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό και προσφέρει υπηρεσίες

όπως διαμονή, παροχή ειδών ατομικής υγιεινής και ιματισμού, ημιδιατροφή, συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη, κοινωνική και προνοιακή κάλυψη. Έχει την δυνατότητα φιλοξενίας 41 συνολικά ατόμων, ενώ διαθέτει κοινόχρηστες τουαλέτες και ντους διακριτές για γυναίκες και άνδρες αντιστοίχως, χώρο εστίασης, χώρο αποθήκευσης, πλήρως εξοπλισμένο χώρο πλυντηρίου/σιδερωτηρίου, γραφείο κοινωνικής υπηρεσίας και γραμματείας καθώς και γραφείο υποδοχής. Στον Ξενώνα μπορούν να φιλοξενηθούν και να γίνουν δεκτοί κατά προτεραιότητα άστεγοι Δημότες και πρώην κάτοικοι του Δήμου Πειραιά, οι οποίοι αυτοεξυπηρετούνται και δεν παρουσιάζουν προβλήματα χρόνιας πάθησης, αναπηρία ή ψυχική νόσο, καθώς επίσης και οι οποίοι δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα εξάρτησης από αλκοόλ ή άλλες ουσίες.

Ξενώνας Βραχείας Φιλοξενίας Συνοδών ασθενών του Ειδικού Αντικαρκινικού Νοσοκομείου Πειραιά «Μεταξά», «Η Κοινωνική Μέριμνα»

Ο Ξενώνας αποτελείται από τέσσερα δίκλινα δωμάτια στα οποία μπορούν να διαμείνουν άτομα του ίδιου φύλου. Μια κοινόχρηστη κουζίνα δίνει τη δυνατότητα στους φιλοξενούμενους να προετοιμάζουν τα γεύματά τους, ενώ υπάρχει τραπεζαρία καθώς και καθιστικό με τηλεόραση για τις ώρες χαλάρωσης και ψυχαγωγίας. Βασική προϋπόθεση για τη βραχεία φιλοξενία των συνοδών ασθενών στον Ξενώνα, αποτελεί η έλλειψη μόνιμης στέγης στην περιοχή της Αττικής καθώς και η αδυναμία να εξασφαλίσουν με δικά τους μέσα προσωρινή διαμονή. Οι αιτήσεις των ενδιαφερομένων για φιλοξενία αξιολογούνται και εγκρίνονται μετά από πρόταση του Προϊστάμενου της Κοινωνικής Υπηρεσίας του Νοσοκομείου «Μεταξά» σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΚΟ.Δ.Ε.Π, ενώ μέγιστο χρονικό διάστημα διαμονής ορίζονται οι δεκαπέντε ημέρες με περιθώρια παράτασης, σε περιπτώσεις που κρίνεται απαραίτητο, μετά από σχετική εισήγηση της Κοινωνικής Υπηρεσίας του Νοσοκομείου «Μεταξά».

Κοινωνική Ντουλάπα

Η υπηρεσία της Κοινωνικής Ντουλάπας παρέχει ρουχισμό και παιχνίδια, τα οποία έχουν δοθεί στην επιχείρηση από δωρεές ιδιωτών, επιχειρήσεων και προγραμματισμένων δράσεων της ΚΟ.Δ.Ε.Π. Σημειώνεται ότι μέσω του ολοκληρωμένου ομογενοποιημένου πληροφοριακού συστήματος που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης ««Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο

Δήμο Πειραιά –Social Innovation Piraeus» με mis 5060900, υπάρχει πλέον η δυνατότητα παρακολούθησης της διάθεσης και διανομής των ειδών ρουχισμού μέσω της σχετικής πλατφόρμας.

Κοινωνικό Φαρμακείο

Το Κοινωνικό Φαρμακείο παρέχει φάρμακα και ιατροφαρμακευτικό υλικό σε ωφελούμενους οι οποίοι αδυνατούν να αγοράσουν την συνταγογραφημένη τους θεραπεία. Για το έτος 2021, μέχρι και τα τέλη Οκτωβρίου διατέθηκαν σε ωφελούμενους της ΚΟ.Δ.Ε.Π. περί τα 4.043 φαρμακευτικά σκευάσματα και παρα-φαρμακευτικά προϊόντα. Επίσης, σημειώνεται ότι μέσω του ολοκληρωμένου ομογενοποιημένου πληροφοριακού συστήματος που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά –Social Innovation Piraeus» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5060900, υπάρχει πλέον η δυνατότητα παρακολούθησης της διάθεσης και διανομής των φαρμάκων και του ιατροφαρμακευτικού υλικού μέσω της σχετικής πλατφόρμας.

Βοήθεια στο Σπίτι

Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» αποτελεί μία υπηρεσία κοινωνικού χαρακτήρα που απευθύνεται σε άτομα τρίτης ηλικίας τα οποία δεν αυτοεξυπηρετούνται πλήρως, ή άτομα με κινητικές δυσλειτουργίες και ειδικά προβλήματα (ΑΜΕΑ). Δίδεται προτεραιότητα στους πολίτες που ζουν μόνοι τους ή δεν διαθέτουν πλήρη οικογενειακή φροντίδα καθώς επίσης και το εισόδημά τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες. Εξυπηρετούνται κάτοικοι και δημότες εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Πειραιά και, πιο συγκεκριμένα, των κοινοτήτων Καλλίπολης-Χατζηκυριάκειου, των Καμινίων και της Αγίας Σοφίας. Τις ομάδες φροντίδας των Ωφελούμενων του Προγράμματος στελεχώνουν μία κοινωνική λειτουργός, μία νοσηλεύτρια και μία οικογενειακή βοηθός.

Καλοκαιρινό Πρόγραμμα Δημιουργικής Απασχόλησης για Παιδιά

Το Καλοκαιρινό Πρόγραμμα Δημιουργικής Απασχόλησης αφορά παιδιά ηλικίας από 6 έως 14 ετών. Ο στόχος του Προγράμματος είναι διπλός: αφενός επιδιώκεται το να αξιοποιούν τα παιδιά τον ελεύθερο χρόνο τους με τον πιο ευχάριστο, αποδοτικό και δημιουργικό τρόπο και, αφετέρου, παράλληλα στοχεύεται η διευκόλυνση των γονέων εξασφαλίζοντάς τους περισσότερο χρόνο χωρίς

έγνοια και δίνοντας τους παράλληλα διέξοδο ώστε να ανταποκριθούν καλύτερα στις εργασιακές και προσωπικές τους υποχρεώσεις.

Το πρόγραμμα ωστόσο είναι εστιασμένο στα παιδιά τα οποία συμμετέχοντας έχουν την ευκαιρία να διανύσουν μια περίοδο διακοπών στην πόλη, η οποία τους γεμίζει με χαρά, εμπειρίες, γνώσεις, ζωντάνια και πολύ κέφι. Το εβδομαδιαίο πρόγραμμα δραστηριοτήτων περιλαμβάνει μουσικοκινητικές δραστηριότητες, θεατρικό παιχνίδι, αθλητικές δραστηριότητες, αλλά και ανάπτυξη της δημιουργικής τους φαντασίας με κατασκευές, ζωγραφική και χειροτεχνίες. Οι δραστηριότητες αυτές υποστηρίζονται από παιδαγωγούς και προσωπικό καταρτισμένο στον εκάστοτε τομέα. Επίσης, ανά περίοδο, πραγματοποιείται και μία εκδρομή.

Το πρόγραμμα εξελίσσεται σε δεκαπενθήμερες περιόδους που ξεκινούν μετά το τέλος του σχολικού έτους. Τα παιδιά ηλικίας από 6 έως 14 ετών, με άλλα λόγια μαθητές και μαθήτριες του δημοτικού σχολείου ή του γυμνασίου, απασχολούνται τις καθημερινές, από Δευτέρα έως Παρασκευή, από τις 07.30 π.μ. έως τις 15.30. Προηγείται διαδικασία εγγραφής, ενώ υφίσταται κόστος συμμετοχής το οποίο, ενδεικτικά, ορίζεται ανά περίοδο σε 60 ευρώ για το πρώτο, 50€ το δεύτερο και 30€ για το τρίτο παιδί της εκάστοτε οικογένειας.

Συνεχής χαρτογράφηση των αναγκών των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων

Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι διαμέσου της Ομάδας Παρέμβασης των Κοινωνικών Λειτουργών της σε εξέλιξη Πράξης Κοινωνικής Καινοτομίας «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus», η ΚΟ.Δ.Ε.Π. καταγράφει αδιαλείπτως ανάγκες και αιτήματα δημοτών της πειραιϊκής κοινότητας ως δυνητικών ωφελούμενων των δράσεών της. Στην τρέχουσα περίοδο, αφενός λόγω της οικονομικής ύφεσης των τελευταίων ετών και, αφετέρου, λόγω των επιπρόσθετων απορροιών της παρατεταμένης υγειονομικής κρίσης στην χώρα λόγω πανδημίας (Covid-19) κατά τους τελευταίους δεκαπέντε μήνες (από τον Μάρτιο 2020), παρατηρείται αύξηση αιτημάτων ενώ διαπιστώνεται επιπλέον οικονομική εξασθένηση των ευπαθών δημοτών, δυσμένεια που εξηγείται συχνά λόγω παρατεταμένης ανεργίας ή απώλειας εργασίας.

Δράσεις ΟΧΕ/ΒΑΑ Πειραιά στον άξονα προτεραιότητας 9.4.5

Η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστηρίζει τα κράτη-μέλη της στο να διαμορφώσουν για της πολίτες της καλύτερες συνθήκες ανάπτυξης, ευκαιρίες για εργασία, ικανοποιητικές υποδομές και καλύτερο περιβάλλον. Της τούτο, χρηματοδοτεί Αναπτυξιακά, ή γνωστά και ως Επιχειρησιακά, Προγράμματα. Για την περίπτωση της Ελλάδας πρόκειται για προγράμματα που αφορούν είτε τομείς για το σύνολο της χώρας, είτε περιφέρειες, της π.χ. το Περιφερειακό Πρόγραμμα Αττικής. Σε αυτό το νέο ΕΣΠΑ 2014-2020, η Ε.Ε. προχώρησε στην δημιουργία κάποιων νέων εργαλείων που σκοπό έχουν να τονώσουν την τοπική ανάπτυξη με τρόπο ολοκληρωμένο: π.χ. η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) ή Τοπική Ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων. Αυτό σημαίνει ότι το σχέδιο που θα εφαρμοστεί καθώς και τα έργα που θα υλοποιηθούν βάσει αυτού του σχεδίου, θα πρέπει να αφορούν σε πολλούς τομείς που άπτονται της καθημερινότητας των πολιτών οι οποίοι κατοικούν ή εργάζονται στην εκάστοτε γεωγραφική περιοχή, της λ.χ. σε έναν Δήμο .

Στο πλαίσιο αυτό, για έναν Δήμο, ένα αναπτυξιακό σχέδιο (ΟΧΕ) μπορεί να αφορά σε έργα και δράσεις που έχουν να κάνουν με την καθαριότητα και το περιβάλλον, με την επιχειρηματικότητα, με την απασχόληση, με τον πολιτισμό, με τον τουρισμό κλπ. Θέματα. Για ένα στρατηγικό πρόγραμμα δε, αποτελεί κομβική παράμετρο επιτυχίας το να εμπεριέχει στον σχεδιασμό του δράσεις από πολλούς τομείς πολιτικής, ήτοι Επιχειρησιακά Προγράμματα τα οποία με την σειρά της θα οδηγήσουν σε ένα προσδοκώμενο αναπτυξιακό αποτέλεσμα.

Για την περίπτωση του Δήμου Πειραιά, οι προτάσεις που σχεδιάζονται λαμβάνουν υπ' όψη την καθορισμένη περιοχή και την ολοκληρωμένη στρατηγική ανάπτυξης, καθώς και έργα και δράσεις για υλοποίηση, διαδικασίες διακυβέρνησης και διαχείρισης της ΟΧΕ. Οι τρέχουσες προτάσεις οι οποίες παρουσιάζονται αναλυτικά στο **παράρτημα 3** της παρούσης και πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Αττική», επιγραμματικά αφορούν:

- Α: την «Βελτίωση Δεξιοτήτων Ανέργων που ανήκουν σε Ευπαθείς Ομάδες μέσω Κατάρτισης που οδηγεί σε Πιστοποίηση και συνοδευτικές δράσεις προώθησης στην απασχόληση και την

επιχειρηματικότητα» [Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική»/ Άξονας Προτεραιότητας 09 :«Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και Διακρίσεων – Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής» ο οποίος συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)].

- Β: την «Αναβάθμιση των Κοινωνικών Υποδομών του Δήμου Πειραιά και των Νομικών του Προσώπων, που προάγουν την Κοινωνική Φροντίδα, την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Καινοτομία στην Πόλη του Πειραιά» [Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική»/ Άξονας Προτεραιότητας 10: «Ανάπτυξη – Αναβάθμιση Στοχευμένων Κοινωνικών Υποδομών και Υποδομών Υγείας» ο οποίος συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)].
- Γ: το «Δίκτυο Υπηρεσιών Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Διακρίσεων και Βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής των Ευάλωτων και Ειδικών Ομάδων (μεταξύ των οποίων ΑΜΕΑ, Έφηβοι-Νέοι με υψηλό κοινωνικό κίνδυνο κ.λπ.),στο Δήμο Πειραιά» [Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική»/ Άξονας Προτεραιότητας 09 :«Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και Διακρίσεων – Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής» ο οποίος συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)].
- Δ: την «Δέσμη Καινοτόμων Δράσεων Κοινωνικοποίησης και Κοινωνικής Ένταξης των Ανέργων του Δήμου Πειραιά που ανήκουν σε Ευπαθείς Ομάδες, με έμφαση της νέους «εκτός αγοράς εργασίας και εκπαίδευσης» (ΕΑΕΚ) και Διασύνδεση όλων με την Αγορά Εργασίας» [Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική»/ Άξονας Προτεραιότητας 09: «Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και Διακρίσεων – Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής» ο οποίος συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)]. Η παρέμβαση αυτή εμπίπτει στην άμεση περιοχή ευθύνης του Δήμου Πειραιά, στην περιοχή εφαρμογής της εγκεκριμένης Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσής του με τίτλο: «Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΟΧΕ/ΒΑΑ) Πειραιά».
- Ε: της «Δράσεις για την προώθηση του πολιτιστικού αποθέματος του Δήμου Πειραιά» [Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική»/ Άξονας Προτεραιότητας 06 : Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής στο Αστικό Περιβάλλον, ο οποίος συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)].

Διαπιστώνεται ότι οι παραπάνω πέντε αυτές προτάσεις συνδέονται άμεσα και έμμεσα με την παρούσα Πράξη κοινωνικής καινοτομίας στον Πειραιά και συγκεκριμένα το Υπόεργο 1: «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus» της Πράξης «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus/SIP», με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5060900, της τρεις εξ αυτών, υπάγονται στον Άξονα Προτεραιότητας 09.

Πιο συγκεκριμένα,

- Σχετικά με την Α' πρόταση, από το έργο SIP μπορεί γίνει σύζευξη ώστε να διασυνδεθούν καταγεγραμμένοι ωφελούμενοι, δηλαδή άτομα τα οποία ανήκουν σε κοινωνικο-οικονομικά ευπαθείς ομάδες, και ειδικά οι άνεργοι – ανειδίκευτοι, ώστε να υπάρξει διάχυση την πληροφορίας και να συμμετέχουν οι ωφελούμενοι που πληρούν τα ειδικά κριτήρια της εν λόγω καταρτίσεις.
- Σχετικά με την Β' πρόταση, της οποίας στόχος είναι η συμπλήρωση και η βελτίωση των Κοινωνικών Υποδομών που προάγουν την Κοινωνική Φροντίδα, την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Καινοτομία στην Πόλη του Πειραιά, από το έργο SIP μπορεί να γίνει της διασύνδεση, τόσο με δομές του φορέα υλοποίησης, όσο και με ωφελούμενους, δηλαδή άτομα τα οποία έχουν καταγραφεί λόγω ευαλωτότητας στην Πράξη της άστεγοι, άνεργοι, ανασφάλιστοι, ηλικιωμένοι, άποροι, μετανάστες κ.ο.κ..
- Σχετικά με την Γ' πρόταση, η οποία σχεδιάστηκε σε συνάρτηση με την κρίση της πανδημίας του Covid-19 που δημιούργησε ένα ασφυκτικό πλαίσιο παροχής υπηρεσιών και οδήγησε στην άμεση ενεργοποίηση όλων των διαθέσιμων εργαλείων και πόρων, δεδομένης της σωρείας επιπτώσεων στην οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα, με το έργο SIP μπορεί να γίνει σύζευξη καθώς τα μέλη της ομάδας παρέμβασης έχουν λεπτομερώς καταγράψει νέες ανάγκες και αιτήματα δημοτών του Πειραιά που εμφανίστηκαν ή επιτάθηκαν με την υγειονομική ιδιαίτερη κατάσταση. Οι καταγραφές αυτές συνεπώς μπορούν να οδηγήσουν απ' ευθείας σε δυνητικούς ωφελούμενους, των οποίων οι ανάγκες συνάδουν με της παροχές της πρότασης.
- Σχετικά με την Δ' πρόταση η οποία στοχεύει αφενός στην διαρκή αναζήτηση, ταυτοποίηση και η προώθηση της κοινωνικοποίησης και της κοινωνικής ένταξης μη ενεργών οικονομικά νέων

ηλικίας 15 έως 29 ετών που βρίσκονται σε παρατεταμένη χρονικά κατάσταση «εκτός αγοράς εργασίας και εκπαίδευσης» (ΕΑΕΚ) ή/και τείνουν σε αυτά τα χαρακτηριστικά και, εν γένει, διακατέχονται από αρνητική στάση έναντι της κοινωνίας (αποκοινωνικοποίηση) και τα οποία πλήττονται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό και, αφετέρου, στην υλοποίηση δέσμης συνεκτικών ενεργειών ενδυνάμωσης, διασύνδεσης με την Αγορά Εργασίας και κατάλληλης προετοιμασίας για την πρόσβαση σε θέση απασχόλησης ή/και την προώθηση σε επιλογές επιχειρηματικής δραστηριότητας, ατόμων όλων των ηλικιών τα οποία βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας και πλήττονται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό, με έμφαση σε άτομα που έχουν την ευθύνη της φροντίδας παιδιών σε νοικοκυριά που απειλούνται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό, και πάλι, η Πράξη SIP διαμέσου των αρχείων που διατηρεί αλλά και της συνεχούς επαφής με το πειραιϊκό πεδίο, την επαφή με ομάδες στόχου της άνεργοι, νέοι άνεργοι, κλπ. Τόσο μέσω των υπηρεσιών της όσο και μέσω της δράσης των στελεχών της στο πεδίο (Streetwork) και πάλι μπορεί να αποτελέσει σύνδεσμο με δυνητικούς υποψήφιους, να της δικτυώσει και παραπέμπει σχετικά.

- Τέλος, σχετικά με την Ε' πρόταση, που αφορά την υποστήριξη εκδηλώσεων πολιτισμού στον Δήμο Πειραιά, μπορεί και εδώ να σχεδιαστεί συνεργασία και σύμπραξη, ώστε ωφελούμενοι της Πράξης SIP να παραπεμφθούν και να συμμετάσχουν σε εγχειρήματα, έτσι ώστε να ενισχυθεί η κοινωνική συνοχή της πόλης.

Με άλλα λόγια, συνολικά, διαπιστώνεται ότι της οι παραπάνω προτάσεις αφορούν πολίτες του Δήμου Πειραιά, με έμφαση σε ευπαθείς ομάδες στόχου, και στοχεύουν στην βελτίωση των συνολικών συνθηκών διαβίωσής της, καθώς και στην άρση του κοινωνικού αποκλεισμού μέσα από παρεμβάσεις και δράσεις αντιμετώπισης της φτώχειας. Αντίστοιχα, **το γεγονός αυτό αποτελεί και στόχο της Πράξης κοινωνικής καινοτομίας SIP, η οποία αποτελείται με προτεραιότητα τους ευάλωτους πολίτες** (ήτοι ανέργους, αστέγους, απόρους, ανασφάλιστους, χρόνια πάσχοντες, χαμηλοσυνταξιούχους, χαμηλόμισθους, αποφυλακισθέντες, θύματα διακίνησης και σωματεμπορίας, θύματα έμφυλης βίας, τοξικοεξαρτημένους, μονογονεϊκές και πολύτεκνες οικογένειες, ΑΜΕΑ, μετανάστες- πρόσφυγες-αιτούντες άσυλο, Ρομά κ.ά.) **αλλά και ταυτόχρονα στοχεύει και αυτή στο όραμα για το σύνολο της κοινότητας, διαμέσου της υποστήριξης των ευπαθών, τον περιορισμό**

και την εξάλειψη των κοινωνικών διακρίσεων, άρα και την εναρμόνιση κατεστημένων διαφορών, ήτοι την επιδίωξη της κοινωνικής συνοχής.

Το Υπόεργο της παρούσας Πράξης Κοινωνικής Καινοτομίας

Το αντικείμενο του Υπόεργου της Πράξης στο πλαίσιο της οποίας προτείνεται η μελέτη τεκμηρίωσης αναγκαιότητας για παροχή νοσηλευτικής φροντίδας και πρωτοβάθμιας υγείας, κατ' οίκον, σε χρόνια πάσχοντες και ΑμεΑ, ηλικίας 65 και άνω, αφορά συνολικά την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δράσεων κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και των διακρίσεων, μέσω της μεθοδολογικής και λειτουργικής ενοποίησης των παρεμβάσεων, του συντονισμού και της παρακολούθησης των δράσεων κοινωνικής συνοχής που συντελούνται στον Δήμο, τόσο από τον ίδιο, όσο και από άλλους φορείς και κοινωνικά δίκτυα, και εντάσσεται στην Πράξη «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus».

Η Πράξη αυτή, εμπίπτει στην Πρόσκληση: PIR018, Κωδ. Ολοκλ. Στρατ. Χωρ. Αναπτ.: 1092, Α/Α ΟΠΣ ΕΣΠΑ: 4234, πρόσκληση για την υποβολή προτάσεων στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική 2014-2020», στον Άξονα Προτεραιότητας 09: «Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και Διακρίσεων – Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής», ο οποίος συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.), με τίτλο: «Βελτίωση της Αποτελεσματικότητας της Κοινωνικής Ένταξης, της Καταπολέμησης της Φτώχειας και των Διακρίσεων, μέσω της Μεθοδολογικής και Λειτουργικής Ενοποίησης των Παρεμβάσεων Κοινωνικής Ένταξης στην Πόλη του Πειραιά σε ένα Ενιαίο, Ιεραρχημένο και Ομογενοποιημένο Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης», με ΑΔΑ: Ω7ΙΣΩΞΥ-ΠΥΗ, στο πλαίσιο υποβολής αίτησης χρηματοδότησης στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική 2014 - 2020».

Το Υπόεργο περιλαμβάνει τρία πακέτα εργασίας, με γνώμονα την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων της οικείας Πρόσκλησης. Η δημιουργία του «Δικτύου Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus», με τη μοντελοποίηση του μηχανισμού σχεδιασμού κοινωνικών παρεμβάσεων, έχει ως σκοπό να καταγράψει σε βάθος τις ανάγκες του

πληθυσμού, τόσο μακροχρόνιες όσο και έκτακτες καθώς και να απαντήσει με ειδικές δράσεις σε αυτές.

Οι επιμέρους δράσεις και ενέργειες της Πράξης που υλοποιούνται για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων περιλαμβάνουν δύο διακριτές ομάδες εργασιών που αφορούν: α) δαπάνες για τη δημιουργία ψηφιακών και άλλων υποστηρικτικών εργαλείων, στοχευμένων μελετών και ερευνών, δράσεων δημοσιότητας, δικτύωσης, κ.α. και, β) δαπάνες που αφορούν σε παρεμβάσεις πρόληψης και υποστήριξης της κοινωνικής ένταξης στον Δήμο Πειραιά.

«Παρεμβάσεις πρόληψης και υποστήριξης της κοινωνικής ένταξης στον Δήμο Πειραιά»

Οι «Παρεμβάσεις πρόληψης και υποστήριξης της Κοινωνικής Ένταξης στον Δήμο Πειραιά» αποτελούν συγκεκριμένα το Πακέτο Εργασίας «2» του Υποέργου, το οποίο αφορά στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των βασικών και επιμέρους παρεμβάσεων πρόληψης και υποστήριξης της κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής στο Δήμο Πειραιά .

Οι παρεμβάσεις πρόληψης και η υποστήριξη αποτελούν δράσεις πρόληψης ή και ταχείας υποστηρικτικής παρέμβασης και περιλαμβάνουν το σχεδιασμό, την εφαρμογή και παρακολούθηση των εν λόγω ενεργειών, είτε από την ίδια την ΚΟ.Δ.Ε.Π. είτε από άλλους εξειδικευμένους φορείς με τους οποίους υπάρχει συνεργασία.

Με δεδομένο το ευρύτατο αντικείμενο εργασιών της ΚΟ.Δ.Ε.Π. καθώς και το γεγονός ότι οι ψυχοκοινωνικές ανάγκες προβάλλουν συνεχώς αυξανόμενες και καθίστανται επιτακτικές, ως απόρροια της κοινωνικής και οικονομικής αστάθειας των τελευταίων ετών καθώς και της πανδημίας, είναι διαπιστωμένη πλέον η ανάγκη για δράση και περαιτέρω ενημέρωση, υποστήριξη και διασύνδεση όλο και μεγαλύτερου αριθμού πολιτών με όλα τα κοινωνικά προγράμματα και σχετικές υπηρεσίες, που υλοποιούνται τόσο στο τοπικό επίπεδο του Δήμου Πειραιά, όσο και σε ευρύτερη κλίμακα.

Δράσεις της Πράξης «Social Innovation Piraeus» έως σήμερα

Οι παρακάτω δράσεις διενεργήθηκαν στο πλαίσιο του Πακέτου Εργασίας 2: «Παρεμβάσεις πρόληψης και υποστήριξης της Κοινωνικής Ένταξης στον Δήμο Πειραιά» / Παραδοτέο 2.2: «Παρεμβάσεις υποστήριξης και συμπληρωματικές υπηρεσίες ειδικών και εκτάκτων αναγκών» του Υποέργου 1 «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5060900 της Πράξης «**Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus**», μετά από επικαιροποιημένες μελέτες:

1. Διανομή σχολικών σετ σε τσάντες σε 577 σε μαθητές Α' Δημοτικού σε 4^η και 5^η Δημοτική Κοινότητα Πειραιά στις 14.09.2020 για το σχολικό έτος 2020-2021, με όλα τα απαραίτητα είδη για κάθε τάξη.
2. Διανομή Μέσων Ατομικής Προστασίας για τον Covid-19, ήτοι ιατρικές μάσκες μιας χρήσης και αντισηπτικά, σε εργαζόμενους που στεγάζονται στο κτίριο της ΚΟ.Δ.Ε.Π και τους ωφελούμενους του Ξενώνα Βραχείας Φιλοξενίας Αστέγων της ΚΟ.Δ.Ε.Π «Κοινωνική Ανακούφιση», αλλά και σε μαθητές και καθηγητές του Κοινωνικού Φροντιστηρίου της ΚΟ.Δ.Ε.Π. «Διδακτική Αλληλεγγύη».
3. Διανομή ειδών χειμερινού ρουχισμού, ήτοι υπνόσακοι και εξωτερικά ενδύματα (μπουφάν), σε άστεγους που διαβιούν στο λιμάνι και κεντρικά σημεία του δήμου Πειραιά την παραμονή και ανήμερα Πρωτοχρονιάς, 31.12.2020 και 01.01.2021, σε συνδυασμό με τα γεύματα Αγάπης της ΚΟ.Δ.Ε.Π..
4. Διανομή εξοπλισμού τηλε-εκπαίδευσης, ήτοι τάμπλετ και γραφίδες, σε μαθητές και καθηγητές του Κοινωνικού Φροντιστηρίου «Διδακτική Αλληλεγγύη», τον Ιανουάριο του 2021.
5. Διανομή ειδών για το Πασχαλινό τραπέζι, ήτοι αμνοερίφια και συσκευασμένες πατάτες, σε οικογένειες ωφελούμενων του Social innovation Piraeus οι οποίες πληρούσαν τα κριτήρια.
6. Διανομή ειδών ένδυσης και υπόδησης σε μέλη ευάλωτων νοικοκυριών, καθώς και σε αστέγους μέσω του Street work, αλλά και σε ηλικιωμένους δημότες και κατοίκους του Πειραιά.

«Παρεμβάσεις υποστήριξης και συμπληρωματικές υπηρεσίες ειδικών και έκτακτων αναγκών»

Οι «Παρεμβάσεις υποστήριξης και συμπληρωματικές υπηρεσίες ειδικών και έκτακτων αναγκών» στο πλαίσιο του Παραδοτέου 2.2. της Πράξης, περιλαμβάνουν τη δημιουργία μηχανισμού για την

πρόληψη του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού στον Δήμο Πειραιά. Με άλλα λόγια, πρόκειται για την δημιουργία συστήματος παροχής κοινωνικής, επισιτιστικής, υλικής και οικονομικής βοήθειας σε κατοίκους που έχουν άμεση ανάγκη. Οι ειδικοί συνεργάτες της Πράξης, όπως κοινωνικοί λειτουργοί και μελετητές, παρατηρούν, εντοπίζουν και καταγράφουν τις ιδιαίτερες ανάγκες των πολιτών κατά περίπτωση αλλά και συνθετικά της εκάστοτε ευάλωτης κοινωνικά ομάδας. Η Ομάδα Έργου της Πράξης είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το σύγχρονο πεδίο της πειραϊκής κοινότητας. Σε αυτήν την μεθοδολογική βάση οι συνεργάτες στοχάζονται, μετρούν δεδομένα, υπολογίζουν, σχεδιάζουν και διατυπώνουν προτάσεις παρέμβασης ως υποψήφιες επόμενες κοινωφελείς δράσεις του θεσμού.

Απατώντας στην σημερινή συγκυρία, της οικονομικής ύφεσης με τις επιπλέον συνέπειες της παρατεταμένης υγειονομικής κρίσης (Covid-19), και πιο συγκεκριμένα του κοινωνικού αποκλεισμού των ατόμων που ανήκουν σε νοικοκυριά ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, **η παρούσα πρόταση** πιλοτικής κοινωνικής παρέμβασης, για παροχή υπηρεσιών επισιτιστικής συνδρομής στοχεύει στην υποστήριξη της ομάδας στόχου, διευκολύνοντας τις συνθήκες καθημερινής διαβίωσης. Σημειώνεται ότι μέσω του ολοκληρωμένου ομογενοποιημένου πληροφοριακού συστήματος που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης ««Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus» με mis 5060900, υπάρχει πλέον η δυνατότητα παρακολούθησης, καταγραφής, διάθεσης και διανομής των ειδών επισιτιστικής συνδρομής και πρώτης ανάγκης, είτε με τη μορφή διατακτικών είτε με τη μορφή πακέτων επισιτισμού και ειδών πρώτης ανάγκης, μέσω της σχετικής πλατφόρμας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΛΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Πολλά από τα χαρακτηριστικά του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας στην Ελλάδα έχουν τις ρίζες τους στις επιλογές που έγιναν στον κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό τομέα μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (Παπαθεοδώρου, 2009: 225). Στη μεταπολεμική ανάπτυξη της χώρας, το κράτος εμφανίστηκε

ως ένας τεράστιος μηχανισμός που αντιμετωπίζει τις παροχές πρόνοιας όχι με βάση τα δικαιώματα του πολίτη, αλλά μάλλον ως προνόμιο για όσους έχουν πολιτική διαπραγματευτική δύναμη ή πρόσβαση στα πελατεία του (Πετμεσίδου, 1996: 329). Αυτό οδήγησε στην ανάπτυξη κάθετων σχέσεων κράτους-κοινωνίας με βάση τις προσωπικές σχέσεις, μερικές φορές με αποτέλεσμα σημαντικές διαφορές στα δικαιώματα προστασίας της πρόνοιας, ακόμη και εντός της ίδιας κοινωνικο-επαγγελματικής ομάδας (Adam and Paratheodorou, 2016: 273). Σε αυτό το εξαιρετικά κατακερματισμένο σύστημα πρόνοιας, η οικογένεια ενσωματώθηκε ως βασική μονάδα αντιστάθμισης της αναποτελεσματικότητας του συστήματος κοινωνικής προστασίας (Σκαμνάκης και Πανταζόπουλος, 2014: 99). Όχι μόνο το σπίτι της οικογένειας είχε υλική και συμβολική σημασία, αλλά, όπως σημειώνουν οι Παπαδόπουλος και Ρουμπάκης (2013: 215), αποτελούσε επίσης ένα «αμορτισέρ» ως απάντηση στο υποτυπώδες καθεστώς κοινωνικής πρόνοιας της χώρας (Ματσαγκάνης, 2000).

Η αναπτυξιακή πορεία του ελληνικού συστήματος πρόνοιας μοιράζεται κοινά χαρακτηριστικά και τροχιές με άλλες χώρες της Νότιας Ευρώπης, δηλαδή την Ισπανία, την Ιταλία και την Πορτογαλία (Παπαθεοδώρου, 2009: 238). Σε μια θεμελιώδη εργασία, ο Ferrera (1996: 18) ταξινόμησε αυτές τις χώρες ως ξεχωριστό σύμπλεγμα στο σύμπαν των κρατών πρόνοιας, που ονομάζεται νοτιοευρωπαϊκό μοντέλο πρόνοιας. Τα χαρακτηριστικά του το διαφοροποιούν τόσο από το σοσιαλδημοκρατικό μοντέλο των βορειοδυτικών χωρών όσο και από το συντηρητικό μοντέλο των χωρών της Κεντρικής Ευρώπης, ως προς την ικανότητά του για την μείωση της φτώχειας (Δαφέρμος και Παπαθεοδώρου, 2010 - Ανδριοπούλου και Τσάλκογλου, 2010· Μπαλούρδος και Ναούμη, 2010).

Τα χαρακτηριστικά του ελληνικού συστήματος πρόνοιας οδήγησαν σε ένα αναιμικό σύστημα κοινωνικής προστασίας που ήταν σε μεγάλο βαθμό σε αντίθεση με τις οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της οικονομικής κρίσης του 2010 (Χαρδάς και Σκαμνάκης, 2017). Η κρίση προκάλεσε πτώση του ΑΕΠ της χώρας κατά 25% μεταξύ 2008 και 2013 (Eurostat, 2020), με αλυσιδωτή αντίδραση στα ποσοστά ανεργίας και φτώχειας, ενώ σημειώθηκε εκθετική αύξηση της ανεργίας, ειδικά για τον νεαρό πληθυσμό.

Επιπλέον, χρησιμοποιώντας το όριο της φτώχειας του 2007, οι Adam και Paratheodorou (2016) βρήκαν ότι το 2011 περισσότερο από το ένα τρίτο του πληθυσμού ήταν κάτω από το όριο της φτώχειας. Την ίδια περίοδο, σημειώθηκε αξιοσημείωτη αύξηση της εισοδηματικής ανισότητας και της υλικής στέρησης, με δύο στους πέντε ανθρώπους να μην μπορούν να ανταποκριθούν σε απροσδόκητα έξοδα (Παπαθεοδώρου, 2015).

Αυτές οι εξελίξεις ήρθαν συνάμα με την υποχώρηση της κεντρικής κυβέρνησης από την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και την έναρξη μιας νέας τροχιάς στην κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα (Φερόνας, 2019). Σε αυτό, **η τοπική αυτοδιοίκηση, αναλαμβάνοντας νέες ευθύνες που προέκυψαν από τη διοικητική μεταρρύθμιση του Καλλικράτη, αναδείχθηκε βασικός παράγοντας στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, αντισταθμίζοντας τις ανεπάρκειες του κράτους.** Αυτή η αλλαγή τροχιάς βρήκε την τοπική αυτοδιοίκηση (δήμους) υπό διμερείς πιέσεις. Αφενός, οι προϋπολογισμοί τους μειώθηκαν δραστικά (Σκαμνάκης και Πανταζόπουλος, 2015). Από την άλλη πλευρά, η ζήτηση για υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας ήταν αυξημένη (Hlepas, 2018). Σε αυτό το πλαίσιο, οι δήμοι έπρεπε να αξιοποιήσουν πόρους από πολλούς ενδιαφερόμενους φορείς (όπως η κοινωνία των πολιτών, οι επιχειρήσεις, τα κονδύλια της ΕΕ), καθώς κάθε κρατική δαπάνη για κοινωνική προστασία έπρεπε να είναι συμβατή με τους όρους των Μνημονίων και τη μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική στρατηγική της χώρας. Αυτό κατέστησε τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ ιδιαίτερα σημαντικά, καθώς παρείχαν στους δήμους τα οικονομικά μέσα για να αναπτύξουν ένα πλέγμα έργων κοινωνικής πολιτικής για να ανταποκριθούν στις αυξανόμενες κοινωνικές ανάγκες (Chardas and Skamnakis, 2016).

Αυτές οι εξελίξεις πολιτικής έχουν λάβει κριτική από αρκετούς συγγραφείς και έχουν γίνει μέρος μιας συζήτησης σχετικά με τη φύση και το εύρος της νέας τροχιάς της κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα. Ένα σκέλος της κριτικής εξετάζει τη θεσμική διάσταση της τροχιάς (Chardas, 2014; Hlepas 2016, 2018). Σημειώνεται η αποτυχία της διοικητικής μεταρρύθμισης του Καλλικράτη να αναδιατάξει τα χαρτιά της εξουσίας υπέρ της τοπικής αυτοδιοίκησης λόγω της κρίσης. Υποστηρίζει ότι οι πολιτικές εξακολουθούν να αποτελούν αντικείμενο της κεντρικής κυβέρνησης και ότι οι δήμοι λειτουργούν απλώς ως τοπικοί φορείς διανομής (Σκαμνάκης, 2011 · Chardas and Skamnakis, 2017). Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές της αποκέντρωσης που είναι ενσωματωμένες στο κανονιστικό πλαίσιο της

Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ (Chardas, 2014). Επίσης, και κυρίως, επιβεβαιώνει το γεγονός ότι τα παραδοσιακά πρότυπα κεντρικής διακυβέρνησης στη χώρα παραμένουν σε βάρος της ανάπτυξης της αυτονομίας της τοπικής αυτοδιοίκησης (Ψυχάρης, Ζωή και Ηλιοπούλου, 2015). Οι Chardas and Skamnakis (2017) σημειώνουν ότι η φύση των νέων έργων κοινωνικής πολιτικής αρχικά διαμορφώθηκε από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης. Ως αποτέλεσμα, αυτά τα έργα επικεντρώθηκαν σχεδόν αποκλειστικά στην αντιμετώπιση βασικών αναγκών που επιδεινώθηκαν εκείνη την εποχή, όπως στέγαση, φάρμακα και τρόφιμα. Ωστόσο, καθώς αυτά τα έργα συνέχισαν να λαμβάνουν χρηματοδότηση, σταδιακά αποκρυσταλλώθηκαν στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής στη χώρα, **μετατρέποντάς τον σε ένα αποσπασματικό δίκτυο για όσους βρίσκονται σε χειρότερη κατάσταση**. Ο Σκαμνάκης (2016) διερευνώντας τις τοπικές πολιτικές παιδικής μέριμνας στην Ελλάδα διαπίστωσε ότι έχουν υπολειπόμενο χαρακτήρα και αποτυγχάνουν συστηματικά να καλύψουν τη ζήτηση. Μια παρόμοια παρατήρηση έγινε από τον Κουραχάνη (2016) σε σχέση με τις πολιτικές για την έλλειψη στέγης, θέτοντας το ερώτημα εάν αυτές έχουν πράγματι θετικό αντίκτυπο ή απλώς ανακυκλώνουν ένα ακραίο κοινωνικό πρόβλημα. Τέλος, η επίμονη εξάρτηση αυτών των έργων από Ταμεία και δωρεές της ΕΕ εγείρει αρκετές ανησυχίες σχετικά με τη βιωσιμότητα και τις συνθήκες απασχόλησής (Πετμεσίδου, 2013).⁵

Το θέμα της επισιτιστικής ανασφάλειας φαίνεται πως δεν έχει λάβει την προσοχή που του αρμόζει στην Ελλάδα, παρότι οι προηγούμενες προ και μεταπολεμικές γενεές αντιμετώπισαν επισιτιστικές κρίσεις. Η τελευταία περίοδος ραγδαίας επισιτιστικής κρίσης και ανασφάλειας παρατηρείται στα πρόσφατα χρόνια της οικονομικής κρίσης η οποία κατέκλυσε την χώρα κατά την τελευταία δεκαετία. Ο λόγος που φαίνεται ότι η επισιτιστική κρίση και ανασφάλεια δεν έχουν λάβει την δέουσα προσοχή, είναι το γεγονός ότι παρά την ύπαρξή τους, οι πολιτικές καταπολέμησής τους είναι ιδιαίτερα περιορισμένες και ουσιαστικά η πολιτεία επαφίεται στην τοπική αυτοδιοίκηση ώστε να τις διαχειριστεί, έχοντας επίσης περιορισμένους πόρους. **Για την ακρίβεια δεν υπάρχει επίσημη κοινωνική πολιτική για τον επισιτισμό των ανθρώπων που ζουν με τον κίνδυνο φτώχειας και κοντά σε αυτήν, παρά μόνο το πρόγραμμα ΤΕΒΑ, το οποίο απευθύνεται σε νοικοκυριά που**

⁵ <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/SCAD/article/view/25020/20756>

βρίσκονται σε ακραία φτώχεια. Οι υπόλοιπες δράσεις όπως παρουσιάζονται παρακάτω, πέραν του ΤΕΒΑ και του ΚΕΑ, είναι δράσεις των Δήμων σε συνεργασία με τους πολίτες, ή το αντίστροφο.

ΤΕΒΑ

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ) υποστηρίζει δράσεις σχετικά με τη συλλογή, μεταφορά, αποθήκευση, διανομή τροφίμων καθώς και Βασικής Υλικής Συνδρομής. Στηρίζει επίσης Συνοδευτικά Μέτρα και δραστηριότητες που συμβάλλουν στην κοινωνική ενσωμάτωση των ωφελούμενων.

Το πεδίο εφαρμογής του ΤΕΒΑ εξειδικεύεται στην Ελλάδα μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής (ΕΠ Ι), το οποίο έχει εγκριθεί την 15η Δεκεμβρίου 2014 και θα υλοποιηθεί στο σύνολο της χώρας⁶.

Σκοπός του προγράμματος

Το Ε.Π. ΕΒΥΣ του ΤΕΒΑ υποστηρίζει τη διανομή τροφίμων ή/και την παροχή βασικής υλικής συνδρομής στους απόρους, συνδυάζεται με Συνοδευτικά μέτρα, και έχει ως στόχο την μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού των απόρων. Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο εφαρμογής του Προγράμματος, υποστηρίζεται η παροχή / διανομή των παραπάνω ως ακολούθως:

I. Τρόφιμα

Στους ωφελούμενους, οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις της εκάστοτε Υπ. Απόφασης, παρέχονται τρόφιμα, τα οποία διανέμονται σύμφωνα με τη μεθοδολογία που καθορίζει ο Δικαιούχος της Πράξης.

II. Βασική Υλική Συνδρομή

Στους ωφελούμενους, οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις της εκάστοτε Υπ. Απόφασης δύνανται να παρέχονται είδη οικιακού καθαρισμού, είδη προσωπικής υγιεινής, ρουχισμός, βρεφικά και παιδικά είδη, πανικά, σχολικά είδη κ.λπ., τα οποία διανέμονται σύμφωνα με τη μεθοδολογία που καθορίζει ο Δικαιούχος της Πράξης.

⁶ <https://teba.eiead.gr/πρόγραμμα/θεσμικό-πλαίσιο/>

III. Συνοδευτικά Μέτρα

Παράλληλα με τη διανομή τροφίμων και Βασικής Υλικής Συνδρομής, παρέχονται Συνοδευτικά Μέτρα, με στόχο την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και των κοινωνικών έκτακτων αναγκών των απόρων με πιο ενεργό και βιώσιμο τρόπο.

Τα επιλέξιμα Συνοδευτικά Μέτρα και για τις δύο κατηγορίες στερήσεων, ενδεικτικά, είναι τα εξής:

- Υγιεινή διατροφή,
- Παχυσαρκία,
- Συμβουλές διαχείρισης οικογενειακού προϋπολογισμού
- Υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής στήριξης – ενδυνάμωσης και κοινωνικής ένταξης,
- Αθλητικές δραστηριότητες,
- Κοινωνικά φροντιστήρια
- Υλοποίηση πολιτιστικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων απασχόλησης

Ωφελούμενοι του προγράμματος

Μετά τη διασύνδεση του ΤΕΒΑ με το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης ωφελούμενοι του Προγράμματος είναι όσοι επιλέξει στην ηλεκτρονική πλατφόρμα να λαμβάνουν βοήθεια και από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής. Συγκεκριμένα ωφελούμενοι είναι:

- Δικαιούχοι του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης που έχουν επιλέξει να είναι ωφελούμενοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής. Ωφελούμενοι είναι και όλα τα μέλη που περιλαμβάνονται στην αίτηση.⁷

ΚΕΑ

Το πρόγραμμα «Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης» είναι ένα προνοιακό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και απευθύνεται σε νοικοκυριά που διαβιών σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Το πρόγραμμα βασίζεται σε τρεις πυλώνες: α) την εισοδηματική ενίσχυση, β) τη διασύνδεση με υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης, και γ) τη διασύνδεση με

⁷ <https://www.cityofathens.gr/node/34520>

υπηρεσίες ενεργοποίησης που στοχεύουν στην ένταξη ή επανένταξη των δικαιούχων στην αγορά εργασίας και στην κοινωνική επανένταξη⁸.

Στοχεύει στα εξής:

- **Στην εισοδηματική ενίσχυση:** το χρηματικό ποσό ενίσχυσης της ωφελούμενης μονάδας.
- **Σε συμπληρωματικές κοινωνικές υπηρεσίες,** παροχές και αγαθά: διασύνδεση των μελών της ωφελούμενης μονάδας, εφόσον πληρούν τα κριτήρια ένταξης εκάστου προγράμματος με α) δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ανασφάλιστων, β) παραπομπή και ένταξη σε δομές και υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και υποστήριξης, γ) ένταξη σε προγράμματα και κοινωνικές δομές για την αντιμετώπιση της φτώχειας, δ) ένταξη στις δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Άπορους, ε) κοινωνικό τιμολόγιο παροχών ηλεκτρικής ενέργειας, ζ) κοινωνικό τιμολόγιο παροχών ύδρευσης, στ) κοινωνικό τιμολόγιο Δήμων και Δημοτικών Επιχειρήσεων.
- **Σε υπηρεσίες ενεργοποίησης: προώθηση των δικαιούχων,** εφόσον δύνανται να εργαστούν, σε δράσεις που στοχεύουν στην ένταξη ή επανένταξή τους στην αγορά εργασίας και μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων α) την κάλυψη προτεινόμενης θέσης εργασίας, β) την συμμετοχή σε προγράμματα κοινωφελούς εργασίας, γ) την συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, δ) την συμμετοχή σε προγράμματα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας, ε) την ένταξη ή την επιστροφή στο εκπαιδευτικό σύστημα και στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας.

Οι ωφελούμενες ομάδες είναι τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά, τα πολυπρόσωπα και οι άστεγοι. Τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά αποτελούνται από ένα ενήλικο άτομο το οποίο διαμένει μόνο του σε κατοικία και δεν εμπίπτει στην κατηγορία ενηλίκων έως 25 ετών που φοιτούν σε πανεπιστημιακές σχολές ή σχολεία ή ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης της ημεδαπής ή αλλοδαπής. Πολυπρόσωπα, όσα έχουν πάνω από ένα μέλος και οι άστεγοι, τα άτομα που διαβιούν στο δρόμο ή σε ακατάλληλα καταλύματα, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν καταγραφεί από τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων ή των Κέντρων Κοινότητας ή κάνουν χρήση Υπνωτηρίων που λειτουργούν στους Δήμους.

⁸ <https://keaprogram.gr/pubnr/Home/Contact>

Η διαπίστωση της έλλειψης στέγης δεν δύναται να τεκμηριωθεί μόνο μέσω του εντύπου της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

Ο Δήμος Πειραιά έχει περίπου 7.500 δικαιούχους κοινωνικού εισοδήματος αλληλεγγύης (ΚΕΑ) και περίπου 30.000 δικαιούχοι βρίσκονται σε όλη την Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά και Νήσων, στοιχεία που προκύπτουν μέσα από την ΚΟΔΕΠ. Στο **παράρτημα 4** της παρούσης παρατίθεται πίνακας με τα αιτήματα των καταγεγραμμένων ωφελούμενων της Πράξης που λαμβάνουν ΚΕΑ και ΤΕΒΑ και έχουν ως αίτημα την επισιτιστική συνδρομή.

Κοινωνικά παντοπωλεία

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο είναι μία πρόσφατα ενταγμένη έννοια στο λεξιλόγιο και στη ζωή των πόλεων που δημιουργήθηκε λόγω των αναγκών της εποχής, μιας εποχής που χαρακτηρίζεται από ραγδαία αύξηση των φτωχών, αύξηση των ανέργων, αύξηση των ηλικιωμένων που επιζητούν φαγητό και φάρμακα, αύξηση των μεταναστών που παρακολουθούν την κίνηση των κάδων ώστε να προμηθευτούν τα απαραίτητα για την επιβίωση τους κ.ά.

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν τέτοιου είδους καθημερινά προβλήματα δημιουργήθηκαν και δημιουργούνται σε πολλές πόλεις του κόσμου Κοινωνικά Παντοπωλεία, δηλαδή καταστήματα που παρέχουν **δωρεάν** είδη παντοπωλείου, τρόφιμα, νερό, αναψυκτικά, απορρυπαντικά, κατεψυγμένα προϊόντα, ενδύματα, είδη οικιακού εξοπλισμού, παιχνίδια κλπ. **σε οικογένειες που αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα**. Με λίγα λόγια τα Κοινωνικά Παντοπωλεία είναι δωρεάν «σούπερ μάρκετ» για απόρους που ενισχύουν την κοινωνική συνοχή καθότι στηρίζονται στις εθελοντικές προσφορές επιχειρήσεων (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη) και ιδιωτών.

Η λειτουργία τους βασίζεται στο πρότυπο των Κοινωνικών Παντοπωλείων που δημιούργησε ο όμιλος Carrefour, αρχικά στη Γαλλία και στο Βέλγιο, για την ανακούφιση των ευπαθών κοινωνικά ομάδων. Τα διατιθέμενα προϊόντα, στα οποία τίθενται εξαιρετικά αυστηρές προδιαγραφές ώστε να εξασφαλίζονται όλες οι συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας, προέρχονται κυρίως από καταστήματα και

επιλεγμένους προμηθευτές, ενώ επιδιώκεται και η συνεισφορά πολιτών. Για τους λόγους αυτούς η ποιότητα των προϊόντων είναι άριστη καθώς τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία προδιαγραφές ασφαλείας.⁹

Σύμφωνα με το **άρθρο 2 του ν. 4071/2012**, το κοινωνικό παντοπωλείο είναι υπηρεσία παροχής ειδών πρώτης ανάγκης για τη σίτιση και ένδυση απόρων κατοίκων και τα παρεχόμενα είδη προέρχονται από δωρεές και χορηγίες ή και αγορά από τον ίδιο τον Δήμο. Αυτή η νέα προνοιακή δομή έχει ενταχθεί στη δράση για το εθνικό δίκτυο άμεσης κοινωνικής παρέμβασης που χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ 2007-2013 και λειτουργεί υπό την σύμπραξη Ο.Τ.Α. ή Ν.Π.Δ.Δ. με φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (σωματεία, ιδρύματα, εταιρείες αστικού σκοπού, συνδικαλιστικές οργανώσεις, επαγγελματικές ενώσεις, ΝΠΙΔ). Άμεσοι ωφελούμενοι είναι άτομα ευρισκόμενα σε κατάσταση φτώχειας ή απειλούμενα από φτώχεια και έμμεσα ωφελούμενοι οι άνεργοι που θα απασχοληθούν στις εν λόγω δομές (διοικητικοί υπάλληλοι, κοινωνικοί επιστήμονες και υποστηρικτικό προσωπικό).¹⁰

Στην Ελλάδα τα κοινωνικά παντοπωλεία δημιουργήθηκαν ως μια απάντηση στην οικονομική κρίση που μάστιζε την χώρα, ως αυτό-οργανωμένες δράσεις κοινωνικής αλληλεγγύης. Ωφελούμενοι είναι άτομα και νοικοκυριά που διαμένουν στον Δήμο όπου λειτουργεί η δομή, συμπεριλαμβανομένων των νόμιμα διαμενόντων στην χώρα ανιθαγενών, καθώς και οι αιτούντες/δικαιούχοι διεθνούς προστασίας.¹¹

Το κυριότερο κριτήριο ένταξης είναι το εισόδημα. Ο κάθε Δήμος ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των τροφίμων αλλά και τις ανάγκες των δημοτών του, καθορίζει ο ίδιος τα εισοδηματικά κριτήρια. Το πιο σύνηθες είναι να έχουν δικαίωμα ένταξης στο πρόγραμμα νοικοκυριά με ιδιαίτερα χαμηλό εισόδημα, μέχρι 6.000 ευρώ ατομικό εισόδημα. Άρα η πρόσβαση στα κοινωνικά παντοπωλεία εξασφαλίζεται συνήθως σε συνθήκες αποδεδειγμένης ακραίας φτώχειας. **Τα προϊόντα και τα τρόφιμα που διανέμονται δωρεάν προέρχονται από χρηματοδότηση των δήμων, από παροχές δημοτών και επιχειρήσεων και άλλες δωρεές.** Ως εκ τούτου, **οι ποσότητες που λαμβάνει ο κάθε**

⁹ <http://www.ierapetra.gov.gr/koinoniko-pantopoleio/about/ti-einai/>

¹⁰ <https://masters.ntlab.gr/wp-content/uploads/2018/06/2017-Patrikakou.pdf>

¹¹ <http://www.socialattica.gr/eidi-domis/koinoniko-pantopoleio>

δικαιούχος καθορίζονται από τον κάθε δήμο, ανάλογα με τα διαθέσιμα προϊόντα του. Στην περιφέρεια Αττικής αυτήν την στιγμή υπάρχουν 51 δομές κοινωνικών παντοπωλείων στους δήμους της.¹²

Στον Δήμο Πειραιά «Το Κοινωνικό Παντοπωλείο είναι μια ιδιαίτερος σημαντική κοινωνική παροχή, καθώς στηρίζει, από δωδεκαετίας και πλέον, αδύναμους οικονομικά δημότες και κατοίκους του Δήμου Πειραιά. Ο Δήμος με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, προκειμένου να στηρίζει συμπολίτες μας, που αντιμετωπίζουν δύσκολες συνθήκες διαβίωσης, οι οποίες επιτείνονται εξ αιτίας της δύσκολης οικονομικής κατάστασης, που προκαλούν τα αναγκαστικά περιοριστικά μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας του κορωνοϊού. Το Κοινωνικό Παντοπωλείο είναι μια δομή συμπληρωματική, στις σημαντικές κοινωνικές δράσεις που υλοποιεί ο Δήμος Πειραιά σε συνεργασία με την Κοινοφελή Δημοτική Επιχείρησή του, καθώς οι πρωτοβουλίες κοινωνικού χαρακτήρα αποτελούν προτεραιότητα στον Δήμο Πειραιά», τόνισε ο Δήμαρχος κ. Μώραλης κατά την έναρξη των τελευταίων αιτήσεων στις αρχές του 2021.¹³ Για την ένταξη στο πρόγραμμα χρειάζονται συγκεκριμένα δικαιολογητικά και τα εισοδηματικά κριτήρια για το 1 ενήλικο άτομο είναι 2.400 ευρώ το οποίο προσαυξάνεται με 1.200 ευρώ για κάθε επιπλέον ενήλικο μέλος του νοικοκυριού και 600 για κάθε ανήλικο. Συμπράττων φορέας είναι ο όμιλος UNESCO Πειραιώς και Νήσων και ο συνολικός αριθμός ωφελούμενων της δομής είναι 9.266 άτομα.¹⁴

Κοινωνικά συστήματα

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 55 εκατομμύρια άνθρωποι δεν μπορούν να αντέξουν οικονομικά ένα θρεπτικό γεύμα κάθε μέρα. ΜΚΟ όπως η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τραπεζών Τροφίμων (FEBA), η Eurochild, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Φτώχειας και άλλοι οργανισμοί βοηθούν στην παροχή τροφής σε όσους έχουν ανάγκη σε ολόκληρη την ΕΕ. Η FEBA διαθέτει 265 τράπεζες τροφίμων σε 23 χώρες. Σερβίρει 2,9 εκατομμύρια γεύματα την ημέρα. Αυτή τη στιγμή συνεργάζεται με την

¹² <http://www.socialattica.gr>

¹³ <https://piraeus.gov.gr/2021/01/18/ksekina-thn-tetarh-20-ianouariou-h-ypovoh-aiithsewn-gia-entaksh-sto-koinwniko-pantopwleio/>

¹⁴ <https://www.socialattica.gr/domi/koinoniko-pantopoleio-dimoy-peiraiia>

FoodDrinkEurope και την EuroCommerce για να ενθαρρύνει τους κατασκευαστές και τους λιανοπωλητές τροφίμων να δωρίσουν τα πλεονάσματα τροφίμων τους σε τράπεζες τροφίμων.¹⁵

Κοινωνικές κουζίνες, ενοριακά ή δημοτικά συσσίτια, διανομές τροφίμων συναντά κανείς σε κάθε δήμο της Αττικής, ακόμα και στις λεγόμενες «οικονομικά εύπορες» περιοχές. Αν και είναι δύσκολο να καταγράψει κανείς τον ακριβή αριθμό τους, οι διάφορες δομές συσσιτίων υπολογίζονται σε πάνω από 200 σε όλη την Περιφέρεια του λεκανοπεδίου. Ως επί το πλείστον δωρεάν γεύματα προσφέρονται από τις εκκλησίες, τους δήμους, αλλά και από διάφορες αυτο-οργανωμένες δομές.¹⁶

Τα κοινωνικά αυτά συσσίτια δημιουργήθηκαν παράλληλα με τα κοινωνικά παντοπωλεία γύρω στο 2012 από τις τοπικές αρχές και από πρωτοβουλίες ενεργών οργανισμών (π.χ. UNESCO και ΜΚΟ) και πολιτών, σε μία προσπάθεια να αντιμετωπιστεί το σοβαρό πλήγμα της οικονομικής κρίσης και να ανακουφιστούν οι πλέον πληγέντες οικονομικά πολίτες της χώρας. Συνήθως όσοι εντάσσονται στο κοινωνικό παντοπωλείο της περιοχής που κατοικούν δεν μπορούν να είναι ταυτόχρονα δικαιούχοι και του κοινωνικού συσσιτίου και αντιστρόφως.¹⁷ Τα δε κριτήρια ένταξης είναι αντίστοιχα των παντοπωλείων, δηλαδή μεμονωμένα άτομα και νοικοκυριά τα οποία διαμένουν στους αντίστοιχους Δήμους και βάσει κοινωνικών και οικονομικών κριτηρίων αλλά και σχετικών αποδεικτικών στοιχείων βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας ή απειλούνται από φτώχεια (π.χ. ωφελούμενοι του ΤΕΒΑ, άτομα με πολύ χαμηλό ή/και μηδενικό ετήσιο εισόδημα, νόμιμα διαμένοντες πολίτες 3ων χωρών ή ανιθαγενείς και αιτούντες διεθνούς προστασίας).¹⁸

Στην περιφέρεια Αττικής υπάρχουν 18 αντίστοιχες δομές¹⁹, ξέχωρα τον αυτο-οργανωμένων φορέων και ιδιωτών αλλά και των οργανώσεων που δραστηριοποιούνται σχετικώς. Στον Δήμο Πειραιά το κοινωνικό συσσίτιο λαμβάνει χώρα σε σύμπραξη με τον όμιλο UNESCO Πειραιώς και Νήσων, παρέχοντας συσσίτια σε σταθερή και τακτική βάση σε ωφελούμενα άτομα και οικογένειες που τα

¹⁵ <https://foodinsight.org/food-security-102-what-is-being-done-to-reduce-global-food-insecurity/>

¹⁶ <https://www.iefimerida.gr/news/290905/pano-apo-200-koinonikes-domes-sto-lekanopedio-leshes-allileggyis-koyzines-kai-syssitia>

¹⁷ <https://socialpolicy.gr/2020/05/κοινωνικό-παντοπωλείο-παροχή-συσσιτ.html>

¹⁸ <https://equalsociety.gr/koinwnika-syssitia>

¹⁹ <http://www.socialattica.gr>

έχουν ανάγκη και εξυπηρετώντας συνολικά 162.599 άτομα, με μέσο όρο εξυπηρετούμενων καθημερινώς 141 ωφελούμενους.²⁰ Τέλος, η Πειραιϊκή εκκλησία έχει επίσης δραστηριοποιηθεί εδώ και χρόνια στην παροχή φαγητού σε άπορους και άστεγους πολίτες του Δήμου, διανέμοντας το σε 14 διαφορετικά σημεία σε όλον τον Δήμο.²¹

Κουπόνια επισιτισμού

Τα κουπόνια επισιτισμού, ή αλλιώς διατακτικές, είναι μία ευρέως και διεθνώς διαδεδομένη μέθοδος επισιτιστικής ενίσχυσης, η οποία λαμβάνει χώρα σχεδόν σε όλα τα κράτη. Στην ουσία δίνονται είτε διατακτικές, είτε χρηματικά ποσά τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους ωφελούμενους μόνο για τον σκοπό του επισιτισμού τους, κάτι το οποίο μπορεί να διαπιστωθεί μέσω σχετικών συστημάτων παρακολούθησης της σωστής χρήσης. Ενώ φαίνονται ως δύο διαφορετική τρόποι επισιτιστικής ενίσχυσης των κοινωνικο-οικονομικά ευάλωτων, διέπονται από ένα βασικό κοινό χαρακτηριστικό: δίνουν την δυνατότητα στους ανθρώπους οι οποίοι πλήττονται από επισιτιστική ανασφάλεια να αγοράσουν τα τρόφιμα που επιθυμούν και να καλύψουν ένα πολύ μεγαλύτερο διατροφικό φάσμα από αυτό των έτοιμων γευμάτων αλλά και των έτοιμων επισιτιστικών πακέτων που διανέμονται.

Το εθνικό ινστιτούτο τροφίμων και αγροτικής ανάπτυξης (NIFA) των Η.Π.Α. αποφαινεται ότι **στην επισιτιστική ασφάλεια** οι άνθρωποι έχουν πρόσβαση, ανά πάσα στιγμή, σε επαρκή τροφή για μια δραστήρια, υγιή ζωή για όλα τα μέλη του νοικοκυριού. Αυτό περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- 1) άμεσα διαθέσιμα, διατροφικά επαρκή και ασφαλή τρόφιμα και
- 2) εξασφαλισμένη ικανότητα απόκτησης κατάλληλων τροφίμων με κοινωνικά αποδεκτό τρόπο.²²

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, το υπουργείο αγροτικής ανάπτυξης, παρέχει τροφή και διατροφική βοήθεια σε Αμερικανούς με χαμηλό εισόδημα μέσω του Συμπληρωματικού Προγράμματος Βοήθειας Διατροφής (SNAP). Το SNAP παρέχει άμεση βοήθεια σε άτομα με επισιτιστική ανασφάλεια στις

²⁰ <http://www.socialattica.gr/domi/koinoniko-syssitio-dimoy-peiraia>

²¹ <http://www.ecclesia.gr/greek/koinonia/fagito.html>

²² <https://nifa.usda.gov/program/hunger-food-security-programs>

ΗΠΑ μέσω ηλεκτρονικής χρεωστικής κάρτας -δηλαδή με την καταβολή ποσού- που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αγορά τροφίμων. Είναι το μεγαλύτερο πρόγραμμα διατροφικής βοήθειας χαμηλού εισοδήματος στις ΗΠΑ, που εξυπηρετεί περισσότερους από 46 εκατομμύρια Αμερικανούς χαμηλού εισοδήματος. Αποτελεί ένα από τα πιο ολοκληρωμένα και καταλλήλως δομημένα προγράμματα παροχής επισιτισμού στον πλανήτη.²³

Το 2010, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τα κράτη μέλη της, καθώς και όλοι οι εταίροι τους, επεδίωξαν να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα επισιτιστικής και διατροφικής ασφάλειας με την υιοθέτηση ενός πλαισίου πολιτικής για την επισιτιστική ασφάλεια σε επίπεδο ΕΕ. Από τότε, αναλήφθηκαν νέες δεσμεύσεις σε θέματα αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ, προκειμένου να ενισχυθούν οι προτεραιότητες που καθορίστηκαν το 2010. Καταρτίστηκε ένα σχέδιο εφαρμογής για την επισιτιστική και διατροφική ασφάλεια, στο οποίο καθορίζονται έξι στρατηγικές προτεραιότητες, σε συνδυασμό με κριτήρια επιδόσεων και ενδεικτικούς τομείς παρέμβασης.²⁴

Η ΕΕ, λίγο πριν την πανδημία του Covid-19, είχε επικεντρωθεί σε τέσσερις προτεραιότητες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ασφάλειας των τροφίμων και της διατροφής και της αειφόρου γεωργίας. Αυτά είναι: (i) ενίσχυση της ανθεκτικότητας των πιο ευάλωτων σε κρίσεις τροφίμων, για την οικοδόμηση βιώσιμων και ανθεκτικών κοινωνιών. (ii) ενίσχυση συγκεκριμένων διατροφικών αποτελεσμάτων, να εξασφαλίσει υγεία και ευημερία για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές· (iii) αύξηση των υπεύθυνων επενδύσεων στη γεωργία και τα συστήματα τροφίμων, για την προώθηση δίκαιων οικονομικών μετασχηματισμών χωρίς αποκλεισμούς που θα εξασφαλίσουν θέσεις εργασίας και ανάπτυξη, ιδίως για τις νεότερες γενιές· και (iv) τόνωση καινοτομιών για βιώσιμα συστήματα αγροδιατροφής, για την παραγωγή περισσότερων και καλύτερων τροφίμων στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής, με παράλληλη διατήρηση των φυσικών πόρων και της βιοποικιλότητας για τις μελλοντικές γενιές.²⁵

²³ <https://foodinsight.org/food-security-102-what-is-being-done-to-reduce-global-food-insecurity/>

²⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0712&from=EN>

²⁵ https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/p3293-euachievements-brochure-web_en.pdf

Σχεδόν σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ «τρέχουν» επισιτιστικά προγράμματα καλυπτόμενα από ευρωπαϊκά και εθνικά κονδύλια, στο πλαίσιο της παραδοχής της ΕΕ ότι και στην Ευρώπη, και όχι μόνο στις τρίτες χώρες τις οποίες η ΕΕ ενισχύει²⁶, υπάρχει επισιτιστική ανασφάλεια. Τα προγράμματα είναι αντίστοιχα των Ελληνικών, όπως παρουσιάστηκαν παραπάνω, με τα κουπόνια επισιτιστικής ενίσχυσης και τα επισιτιστικά οικονομικά βοηθήματα να επικρατούν κατά κόρον. Στην Γαλλία, σχεδόν 8 εκατομμύρια πλήττονται από επισιτιστική ανασφάλεια²⁷, αριθμός που ενδεχομένως επιτείνεται και λόγω πανδημικής κρίσης, ενώ ο άμεσος τρόπος αντιμετώπισης του προβλήματος από το κράτος ήταν η διάθεση επισιτιστικών κουπονιών. Στην έκθεσή της για το 2021, η Secours Catholique, προειδοποιεί για την επιδείνωση του βιοτικού επιπέδου των φτωχότερων. Η ένωση υπογραμμίζει ιδιαίτερα την επισιτιστική ανασφάλεια που αποκαλύφθηκε από μια εις βάθος έρευνα σε 1.088 νοικοκυριά που χρησιμοποίησαν επείγουσα επισιτιστική βοήθεια κατά το πρώτο lockdown, από τον Μάρτιο έως τον Μάιο του 2020. Η μελέτη δείχνει ότι το 22% των νοικοκυριών που το έλαβαν δεν έχουν οικονομικούς πόρους, 1/3 δεν έχουν πρόσβαση σε σταθερή στέγαση και το 27% δεν τρώνε για μια ολόκληρη μέρα ή περισσότερο.²⁸ Για να αντιμετωπίσει την επισιτιστική έκτακτη ανάγκη των πιο απόρων δικαιούχων, η Secours Catholique δίνει 5 εκατομμύρια ευρώ, με την υποστήριξη του κράτους, με κουπόνια αξίας έως 50 ευρώ το 2020. Μία λύση που επέτρεψε σε 67.000 νοικοκυριά να αγοράσουν το τρόφιμα και προϊόντα υγιεινής της επιλογής τους.

Είναι γεγονός, ότι πρακτικές όπως η παραπάνω δεν λύνουν οριστικά το πρόβλημα της επισιτιστικής ανασφάλειας, δύνανται όμως να ανακουφίσουν, σε ένα σοβαρό θέμα επιβίωσης και υγείας, τους πολίτες και σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα προγράμματα κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής να τους ενδυναμώσουν προς την οριστική έξοδο από την φτώχεια και τον αποκλεισμό.

²⁶ https://knowledge4policy.ec.europa.eu/global-food-nutrition-security/topic/food-security-food-crises/eu-action-food-security-food-crises/eu-strategies-related-food-security-food-crises_en

²⁷ <https://mondediplo.com/2021/10/13food-box>

²⁸ <https://frenchdailynews.com/economy/3603-catholic-relief-services-alerts-on-food-insecurity>

Δράσεις επισιτισμού ΚΟ.Δ.Ε.Π.

Από το 2015 και με γνώμονα την οικονομική κρίση στην Ελλάδα, η ΠΑΕ Ολυμπιακός ενεργεί με σημαντική κοινωνική προσφορά στην πόλη του Πειραιά και σε συνεργασία με την ΚΟΔΕΠ προσφέρει μηνιαίως 150 δέματα με ξηρά τρόφιμα σε οικογένειες και μοναχικά άτομα, δημότες και κατοίκους του Δήμου Πειραιά, οι οποίοι αντιμετωπίζουν σοβαρά κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα. Σκοπός του προγράμματος αυτού είναι να καλύπτονται σε έναν βαθμό οι βασικές επισιτιστικές ανάγκες 150 νοικοκυριών του Πειραιά.²⁹ Η πλειοψηφία των ωφελούμενων είναι πολύτεκνοι.

Η Εταιρεία Κοινωνικής Προσφοράς Ελληνικού Εφοπλισμού, με όχημά της την συλλογική κοινωνική προσφορά συνδράμει την Πειραιϊκή κοινότητα από το 2017, μέσω της στήριξης της σε είδη πρώτης ανάγκης (τρόφιμα και είδη προσωπικής υγιεινής), μηνιαίως σε περίπου 110 νοικοκυριά. Σε συνεργασία με την ΚΟΔΕΠ, η οποία παραλαμβάνει και διανέμει τα δέματα αυτά στους ωφελούμενούς της, μονογονεϊκές οικογένειες, τρίτεκνες, πολύτεκνες και οικογένειες με μέλη που αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας, γίνεται μία προσπάθεια αποσυμφόρησής τους από το συνεχές άγχος ίδιας κάλυψης αυτών των βασικών αγαθών.³⁰

Η ΚΟΔΕΠ, δηλαδή, συμπράττει με φορείς ιδιωτικής πρωτοβουλίας ώστε να διενεργήσει επισιτιστικά προγράμματα, χωρίς να έχει την δυνατότητα αυτονομίας σε αυτά, καλύπτοντας ανάγκες περιορισμένου αριθμού ωφελούμενων σε συνάρτηση με τα σχετικά αιτήματα τα οποία καθημερινώς λαμβάνει.

ΣΗΜΕΙΑ ΕΣΤΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η παρούσα μελέτη στοχεύει στην αυτονομία της ΚΟΔΕΠ, μέσω των προγραμμάτων που υλοποιεί, στην κάλυψη επισιτιστικών αναγκών των ωφελούμενών της, παρατηρώντας ότι είναι ιδιαίτερα αυξημένα τα αιτήματα επισιτιστικής συνδρομής, σε σχέση με τις δράσεις τις οποίες αυτήν την χρονική

²⁹ <https://kodep.gr/πρόγραμμα-παε-ολυμπιακός/>

³⁰ <https://kodep.gr/πρόγραμμα-συν-ένωσις/>

περίοδο διενεργεί. Εστιάζει στην απόδειξη ότι τα αιτήματα επισιτιστικής συνδρομής δεν μπορούν να καλυφθούν από τα ήδη υπάρχοντα επισιτιστικά προγράμματα που υλοποιεί, τα οποία παρά την σημαντική προσφορά τους δεν επαρκούν στην κάλυψη των επισιτιστικών αναγκών των ωφελούμενων.

Οι κατηγορίες ευαλωτότητας των αιτούντων επισιτιστικής και υλικής συνδρομής ποικίλουν, όπως παρατηρείται στον πίνακα 4 του παρόντος (σελίδα 58). Πολλά νοικοκυριά αντιμετωπίζουν πολυευαλωτότητα, δηλαδή τα μέλη τους ανήκουν σε παραπάνω από μία κατηγορία ευαλωτότητας, με τους περισσότερους να είναι άποροι, άνεργοι και ανασφάλιστοι.

Μέσα στην μελέτη περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση σε σχέση με την επισιτιστική ανασφάλεια, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Πειραιά, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της σχετικής δειγματοληπτικής έρευνας που πραγματοποίησε το επιστημονικό προσωπικό της Πράξης και αναπτύσσονται οι τρόποι με τους οποίους η τοπική κοινωνία και ο Δήμος Πειραιά θα μπορούσε να παρέμβει, ώστε να αντιμετωπιστεί η επισιτιστική και υλική ανασφάλεια των πλέον ευάλωτων πολιτών του. Η ποικιλομορφία των προτάσεων παρέμβασης που παρουσιάζονται οφείλεται στην ανάγκη ανεύρεσης, όσων περισσότερων τρόπων άμεσης ανακούφισης των ωφελούμενων, οι οποίοι είτε λαμβάνουν είτε όχι αντίστοιχες παροχές, φαίνεται πως εξακολουθούν να έρχονται αντιμέτωποι διαρκώς με δυσκολίες, οι οποίες θεωρητικά θα έπρεπε να έχουν εξαλειφθεί στην εύπορη ήπειρο της Ευρώπης.

Τέλος περιγράφονται αναλυτικά οι προτεινόμενες επισιτιστικές δράσεις, δίνοντας έτσι την δυνατότητα επιλογής της καταλληλότερης, ανάμεσα σε διατακτικές επισιτισμού (που καλύπτουν ευρύτερο φάσμα διατροφικών αγαθών) και ειδών πρώτης ανάγκης, σε πακέτα και σε ανάλογη οικονομική ενίσχυση. Κάθε μία από αυτές αποσκοπεί στο να καλύψει άμεσες ανάγκες επιβίωσης και να βελτιώσει τις συνθήκες διαβίωσης των κοινωνικο-οικονομικά ευάλωτων πολιτών του Δήμου Πειραιά.

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Η επισιτιστική κρίση συμβαίνει όταν τα ποσοστά πείνας και υποσιτισμού αυξάνονται απότομα σε τοπικό, εθνικό ή παγκόσμιο επίπεδο. Το 2020, τουλάχιστον 155 εκατομμύρια άνθρωποι σε ορισμένες από τις πιο εύθραυστες περιοχές του πλανήτη αντιμετώπισαν την απειλή της επισιτιστικής κρίσης³¹. Εάν συνεχιστούν οι τρέχουσες τάσεις, ο κόσμος δεν θα είναι σε θέση να εκπληρώσει τη δέσμευσή του για εξάλειψη της πείνας έως το 2030³².

Οι χειρότερες επισιτιστικές κρίσεις στον κόσμο συμβαίνουν σε χώρες που πλήττονται από πολλές απειλές ταυτόχρονα: από βίαιες συγκρούσεις μέχρι σημαντικές κλιματικές αλλαγές αλλά και οικονομική αστάθεια. Η πανδημία COVID-19 επιτείνει επίσης την κατάσταση³³. Σύμφωνα με το Global Network Against Food Crisis, οι τρεις χειρότερες επισιτιστικές κρίσεις του 2020 συνέβησαν στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, την Υεμένη και το Αφγανιστάν³⁴. Η «διατροφική κρίση» δεν είναι το ίδιο με τη «χρόνια πείνα» ή την «διατροφική αστάθεια» ή «ανασφάλεια», αν και συχνά συνδέονται μεταξύ τους. Αυτό που κάνει την «διατροφική κρίση» μοναδική είναι η ταχεία επιδείνωση της κατάστασης. Σε διάφορες χώρες και περιοχές, ολόκληρες κοινότητες μπορεί να εκτοξευθούν από τον αγώνα μέχρι να λιμοκτονήσουν μέσα σε λίγους μήνες. Χώρες όπως η Αιθιοπία που συστηματικά αντιμετωπίζουν ζήτημα επισιτιστικής κρίσης, δεν εμφανίστηκε στις «τρεις χειρότερες» για το 2020, για παράδειγμα, ωστόσο ο ΟΗΕ κήρυξε λιμό για την περιοχή Tigray μέχρι τον Ιούνιο του 2021^{35 36}.

³¹ <https://reliefweb.int/report/world/new-and-old-challenges-conflict-climate-change-and-covid-19-impacts-rising-acute-food>

³² <https://www.un.org/zero hunger/content/challenge-hunger-can-be-eliminated-our-lifetimes#:~:text=Ending%20hunger%20and%20malnutrition%2C%20delivering,and%20create%20sustainable%20food%20systems.&text=Small%2Dscale%20producers%20also%20hold,feeding%20a%20growing%20global%20population.>

³³ <https://www.project-syndicate.org/commentary/early-international-action-can-prevent-next-food-crisis-by-mark-lowcock-and-axel-van-trotsenburg-2021-01>

³⁴ <https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000127413/download/>

³⁵ <https://www.worldvision.ca/stories/food/food-crisis-facts-and-how-to-help>

³⁶ <https://www.bbc.com/news/world-africa-57432280>

Το Υπουργείο Γεωργίας των ΗΠΑ (USDA) ορίζει την επισιτιστική ανασφάλεια ως έλλειψη συνεπούς πρόσβασης σε επαρκή τροφή για μια δραστήρια, υγιή ζωή³⁷. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι αν και η πείνα και η επισιτιστική ανασφάλεια συνδέονται στενά, είναι διαφορετικές έννοιες. Η πείνα αναφέρεται σε μια προσωπική, σωματική αίσθηση δυσφορίας, ενώ η επισιτιστική ανασφάλεια αναφέρεται στην έλλειψη διαθέσιμων οικονομικών πόρων για φαγητό σε επίπεδο νοικοκυριού³⁸.

Εκτεταμένη έρευνα αποκαλύπτει ότι η επισιτιστική ανασφάλεια είναι ένα σύνθετο πρόβλημα. Πολλοί άνθρωποι δεν έχουν τους πόρους για να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες, προκλήσεις που αυξάνουν τον κίνδυνο διατροφικής ανασφάλειας μιας οικογένειας. Αν και η επισιτιστική ανασφάλεια συνδέεται στενά με τη φτώχεια, δεν βιώνουν επισιτιστική ανασφάλεια όλοι οι άνθρωποι που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας και οι άνθρωποι που ζουν πάνω από το όριο της φτώχειας μπορεί να βιώσουν επισιτιστική ανασφάλεια³⁹.

Η επισιτιστική ανασφάλεια δεν υπάρχει μεμονωμένα, καθώς οι οικογένειες χαμηλού εισοδήματος πλήττονται από πολλαπλά, αλληλοεπικαλυπτόμενα ζητήματα όπως η έλλειψη οικονομικά προσιτής στέγασης, η κοινωνική απομόνωση, το οικονομικό/κοινωνικό μειονέκτημα που προκύπτει από τον δομικό ρατσισμό, χρόνια ή οξεία προβλήματα υγείας, υψηλό ιατρικό κόστος και χαμηλούς μισθούς. Συνολικά, αυτά τα ζητήματα είναι σημαντικοί κοινωνικοί καθοριστικοί παράγοντες της υγείας, και ορίζονται ως οι «συνθήκες στα περιβάλλοντα στα οποία οι άνθρωποι γεννιούνται, ζουν, μαθαίνουν, εργάζονται, αναπτύσσονται και μεγαλώνουν που επηρεάζουν ένα ευρύ φάσμα υγείας, λειτουργικότητας, ποιότητας ζωής και κινδύνων»⁴⁰. Οι αποτελεσματικές απαντήσεις στην επισιτιστική ανασφάλεια πρέπει να αντιμετωπίζουν τις αλληλεπικαλυπτόμενες προκλήσεις που θέτουν οι κοινωνικοί καθοριστικοί παράγοντες της υγείας. Η επισιτιστική ανασφάλεια πλαισιώνεται ως κοινωνικός καθοριστικός παράγοντα της υγείας και έχει επίδραση στα αποτελέσματα της υγείας του ατόμου και του πληθυσμού.

³⁷ <https://www.ers.usda.gov/topics/food-nutrition-assistance/food-security-in-the-us/definitions-of-food-security.aspx>

³⁸ <https://hungerandhealth.feedingamerica.org/understand-food-insecurity/>

³⁹ <https://hungerandhealth.feedingamerica.org/understand-food-insecurity/>

⁴⁰ <https://www.healthypeople.gov/2020/topics-objectives/topic/social-determinants-of-health>

Διεθνώς

Το Παγκόσμιο Επισιτιστικό Πρόγραμμα (PAM) πρόκειται για ένα ισχυρό οργανισμό που δραστηριοποιείται εδώ και σχεδόν έξι δεκαετίες σε περιοχές που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές ή μαίνονται συγκρούσεις προκειμένου να προσφέρει έκτακτη βοήθεια στους πληθυσμούς τους. Επικεντρώνεται στην παροχή έκτακτης βοήθειας καθώς και στην ανοικοδόμηση αλλά και την παροχή βοήθειας για ανάπτυξη. Το Παγκόσμιο Επισιτιστικό Πρόγραμμα, όπου εργάζονται 17.000 άνθρωποι, χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από δωρεές, οι περισσότερες από τις οποίες προέρχονται από τα κράτη. Το 2019 συγκέντρωσε 8 δισεκατομμύρια δολάρια. Τα δύο τρίτα του έργου του γίνονται σε εμπόλεμες περιοχές. Οι καταστάσεις γίνονται κάθε ημέρα και πιο περίπλοκες. Συχνά οι ρόλοι του στρατού και των ανθρωπιστικών οργανώσεων συγχέονται, για παράδειγμα στο Σάχελ όπου οι ΜΚΟ είναι αναγκασμένες να εργάζονται με τη συνοδεία στρατιωτών. Το PAM συνεργάζεται πολύ στενά με τις άλλες δύο υπηρεσίες του ΟΗΕ που έχουν την έδρα τους στη Ρώμη: την Οργάνωση Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) και το Διεθνές Ταμείο Γεωργικής Ανάπτυξης (FIDA). Το 2020 βραβεύτηκε με το Νόμπελ Ειρήνης για τις ενέργειές του στην καταπολέμηση του υποσιτισμού, για τις προσπάθειες καταπολέμησης της πείνας, για την συμβολή του στην βελτίωση των ειρηνευτικών συνθηκών στις ζώνες που πλήττονται από συρράξεις και για τον ρόλο του ως κινητήρια δύναμη στις προσπάθειες για την παρεμπόδιση της χρησιμοποίησης του λιμού ως πολεμικού όπλου.⁴¹

Η Παγκόσμια Έκθεση του 2021 για τις Επισιτιστικές Κρίσεις (Global Report on Food Crisis 2021 - GRFC) υπογραμμίζει την εξαιρετικά υψηλή σοβαρότητα και τον αριθμό των ατόμων σε επισιτιστική κρίση, σε 55 χώρες/εδάφη, που οδηγούνται σε αυτήν από επίμονες συγκρούσεις, προϋπάρχουσες κρίσεις, οικονομικούς κραδασμούς σχετιζόμενους με την πανδημία του COVID-19 και ακραίες καιρικές συνθήκες. Ο αριθμός που προσδιορίστηκε στην έκδοση για το 2021 είναι ο υψηλότερος στην πενταετή ύπαρξη της έκθεσης. Η έκθεση συντάσσεται από το Παγκόσμιο Δίκτυο κατά των Κρίσεων

⁴¹ <https://www.naftemporiki.gr/story/1644460/to-nompel-eirinis-sto-pagkosmio-episitistiko-programma-tou-oie>

Τροφίμων (το οποίο περιλαμβάνει και το World Food Programme), μια διεθνή συμμαχία που εργάζεται για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της ακραίας πείνας⁴².

Μέχρι το τέλος του 2020, ο παγκόσμιος στόχος για την επίτευξη «μηδενικής πείνας» έως το 2030 φαίνεται όλο και πιο απρόσιτος. Αυτό ακολουθεί μια άλλη ετήσια αύξηση του αριθμού των ατόμων με οξεία επισιτιστική ανασφάλεια που χρειάζονται επείγουσα τροφή, διατροφή και βοήθεια προς τα μέσα διαβίωσης.

Το GRFC εστιάζει σε επισιτιστικές κρίσεις όπου οι τοπικές ικανότητες να ανταποκριθούν είναι ανεπαρκείς, προκαλώντας αίτημα για επείγουσα κινητοποίηση της διεθνούς κοινότητας, καθώς και σε χώρες/εδάφη όπου υπάρχουν άφθονες ενδείξεις ότι το μέγεθος και η σοβαρότητα της επισιτιστικής κρίσης υπερβαίνει τους τοπικούς πόρους και τις ικανότητες που απαιτούνται για την αποτελεσματική αντιμετώπιση.

Παρέχει εκτιμήσεις για πληθυσμούς σε χώρες/εδάφη όπου υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα με βάση την ολοκληρωμένη ταξινόμηση φάσης ασφάλειας τροφίμων (IPC) και το Cadre Harmonisé (CH)⁴³ ή συγκρίσιμες πηγές.

Η ολοκληρωμένη ταξινόμηση φάσης ασφάλειας τροφίμων (IPC) διαχωρίζει τις φάσεις/στάδια επισιτιστικής ανασφάλειας ως εξής:

- Φάση 1: Ελάχιστο (minimal) - Τα νοικοκυριά είναι σε θέση να καλύψουν βασικές ανάγκες σε τρόφιμα και μη χωρίς να εμπλακούν σε άτυπες και μη βιώσιμες στρατηγικές πρόσβασης σε τρόφιμα και εισόδημα.
- Φάση 2: Αγχωτική κατάσταση (stressed) - Τα νοικοκυριά έχουν ελάχιστα επαρκή κατανάλωση τροφής, αλλά δεν είναι σε θέση να αντεπεξέλθουν σε ορισμένες βασικές μη διατροφικές δαπάνες χωρίς να εμπλακούν σε στρατηγικές αντιμετώπισης του άγχους επισιτισμού.

⁴² <https://www.wfp.org/publications/global-report-food-crises-2021>

⁴³ <https://www.ipcinfo.org/ch>

- Φάση 3: Κρίση (crisis) - Τα νοικοκυριά έχουν κενά κατανάλωσης τροφίμων με υψηλό ή πάνω από τον συνηθισμένο οξύ υποσιτισμό ή επιταχυνόμενη εξάντληση των μέσων διαβίωσης ή καταφεύγουν σε στρατηγικές αντιμετώπισης κρίσεων.
- Φάση 4: Επείγουσα κατάσταση (emergency) - Τα νοικοκυριά έχουν μεγάλα κενά κατανάλωσης τροφίμων με αποτέλεσμα πολύ υψηλό οξύ υποσιτισμό και υπερβολική θνησιμότητα ή αντιμετωπίζουν ακραία απώλεια βιοποριστικών πόρων ή καταφεύγουν σε στρατηγικές αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης.
- Φάση 5: Καταστροφική κατάσταση/πείνα (catastrophe/famine) - Τα νοικοκυριά έχουν υπερβολική έλλειψη τροφίμων ή/και άλλων βασικών αναγκών. Η πείνα, ο θάνατος, η εξαθλίωση και τα εξαιρετικά κρίσιμα επίπεδα οξείας υποσιτισμού είναι εμφανή.⁴⁴

Τουλάχιστον 155 εκατομμύρια άνθρωποι σε 55 χώρες/εδάφη βρίσκονταν σε Κρίση ή χειρότερα (IPC/CH Φάση 3 ή παραπάνω) το 2020, μια αύξηση περίπου 20 εκατομμυρίων ανθρώπων από το 2019. Μεταξύ των 39 χωρών/ εδαφών που περιλαμβάνονται στο GRFC από το 2016, ο αριθμός των ατόμων σε Κρίση ή χειρότερη (IPC/CH Φάση 3 ή παραπάνω) ή ισοδύναμο, έχει αυξηθεί από 94 εκατομμύρια σε 147 εκατομμύρια άτομα, αντανακλώντας τα επιδεινωμένα επίπεδα και την ευρύτερη γεωγραφική κάλυψη.

Περίπου 28 εκατομμύρια άνθρωποι σε 38 από τις 43 χώρες/περιοχές με αναλύσεις IPC/CH βρίσκονταν σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή χειρότερη (Φάση IPC/CH 4 ή παραπάνω) και χρειάστηκαν επείγουσα δράση για να σωθούν ζωές και μέσα διαβίωσης. Οι περισσότεροι άνθρωποι σε αυτές τις τρομερές συνθήκες βρίσκονταν στο Αφγανιστάν, τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, το Σουδάν και την Υεμένη – με τουλάχιστον 2 εκατομμύρια ανθρώπους σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (IPC φάση 4) σε κάθε χώρα⁴⁵.

⁴⁴ https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000127413/download/?_ga=2.226228761.2019281770.1638960230-87066345.1638960230

⁴⁵ https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000127413/download/?_ga=2.226228761.2019281770.1638960230-87066345.1638960230

Μεταξύ 720 και 811 εκατομμύρια άνθρωποι στον κόσμο αντιμετώπισαν πείνα το 2020. Λαμβάνοντας υπόψη το μέσο του προβλεπόμενου εύρους (768 εκατομμύρια), περίπου 118 εκατομμύρια περισσότεροι άνθρωποι αντιμετώπιζαν πείνα το 2020 σε σχέση με το 2019.⁴⁶

Σε σύγκριση με το 2019, περίπου 46 εκατομμύρια περισσότεροι άνθρωποι στην Αφρική, 57 εκατομμύρια περισσότεροι στην Ασία και περίπου 14 εκατομμύρια περισσότεροι στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική επλήγησαν από την πείνα το 2020.⁴⁷

Ενώ ο παγκόσμιος επιπολασμός της μέτριας ή σοβαρής επισιτιστικής ανασφάλειας αυξάνεται σταδιακά από το 2014, η εκτιμώμενη αύξηση το 2020 ήταν ίση με εκείνη των προηγούμενων πέντε ετών μαζί. Σχεδόν ένας στους τρεις ανθρώπους στον κόσμο (2,37 δισεκατομμύρια) δεν είχε πρόσβαση σε επαρκή τροφή το 2020 – αύξηση σχεδόν 320 εκατομμυρίων ανθρώπων σε μόλις ένα χρόνο. **Σχεδόν το 12 τοις εκατό του παγκόσμιου πληθυσμού αντιμετώπιζε σοβαρή επισιτιστική ανασφάλεια το 2020, αντιπροσωπεύοντας 928 εκατομμύρια ανθρώπους – 148 εκατομμύρια περισσότεροι από το 2019.**

Σε παγκόσμιο επίπεδο, το χάσμα μεταξύ των φύλων στον επιπολασμό της μέτριας ή σοβαρής επισιτιστικής ανασφάλειας έχει αυξηθεί ακόμη περισσότερο το έτος της πανδημίας COVID-19. Το υψηλό κόστος της υγιεινής διατροφής σε συνδυασμό με **τα επίμονα υψηλά επίπεδα εισοδηματικής ανισότητας καθιστούν την υγιεινή διατροφή απρόσιτη για περίπου 3 δισεκατομμύρια ανθρώπους, ειδικά τους φτωχούς, σε κάθε περιοχή του κόσμου το 2019.** Ο υποσιτισμός σε όλες τις μορφές του παραμένει επίσης μια πρόκληση. Αν και δεν είναι ακόμη δυνατό να υπολογιστεί πλήρως ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19, το 2020, εκτιμάται ότι το 22,0 τοις εκατό (149,2 εκατομμύρια) των παιδιών ηλικίας κάτω των 5 ετών επηρεάστηκαν από καθυστέρηση στην ανάπτυξη (stunting) τους, το 6,7 τοις εκατό (45,4 εκατομμύρια) υπήρξαν λιποβαρή (wasting) και το 5,7 τοις εκατό (38,9 εκατομμύρια) ήταν υπέρβαρα. Τα πραγματικά στοιχεία αναμένεται να είναι υψηλότερα λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας. Στην Αφρική και την Ασία συναντώνται περισσότερα από εννέα

⁴⁶ <https://www.fao.org/3/cb5409en/cb5409en.pdf>

⁴⁷ <https://www.fao.org/3/cb5409en/cb5409en.pdf>

στα δέκα παιδιά με καθυστέρηση στην ανάπτυξη, περισσότερα από εννέα στα δέκα παιδιά λιποβαρή και περισσότερα από επτά στα δέκα παιδιά που είναι υπέρβαρα παγκοσμίως⁴⁸.

Οι εξωτερικοί παράγοντες (π.χ. συγκρούσεις ή κλιματικές αλλαγές) και οι εσωτερικοί (π.χ. χαμηλή παραγωγικότητα και αναποτελεσματικές αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων) στα συστήματα τροφίμων αυξάνουν το κόστος των θρεπτικών τροφίμων, τα οποία, σε συνδυασμό με τα χαμηλά εισοδήματα, αυξάνουν τη μη οικονομικά προσιτή υγιεινή διατροφή, ιδιαίτερα σε χώρες που επηρεάζονται από πολλαπλούς παράγοντες.

Η επισιτιστική κρίση δεν παρατηρείται μόνο στις αναπτυσσόμενες χώρες αλλά είναι παρούσα και στις αναπτυγμένες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής στις οποίες υπολογίζεται ότι ένας στους οχτώ Αμερικανούς πολίτες βρίσκεται σε επισιτιστική ανασφάλεια, ήτοι 38 εκατομμύρια Αμερικανοί ανάμεσα του περίπου 12 εκατομμύρια παιδιά⁴⁹. Όλα τα προβλήματα επισιτισμού συνδέονται άρρηκτα με οικονομικούς λόγους και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός αποτελούν φαινόμενο του οποίου η μέτρηση απαιτεί πολυδιάστατη προσέγγιση. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση χρησιμοποιείται ένα σύνολο δεικτών για την αξιολόγηση της προόδου ως προς την επίτευξη του στόχου της μείωση της φτώχειας στην ΕΕ. Ο πρωταρχικός δείκτης μετρά τον αριθμό των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE). Η κατάσταση αυτή προσδιορίζεται με τη χρήση τριών κυρίων επιμέρους δεικτών:

- κίνδυνο φτώχειας (σχετική ή νομισματική φτώχεια): αυτός ο δείκτης μετρά το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε ένα νοικοκυριό με ισοδύναμο καθαρό διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το όριο του κινδύνου φτώχειας, το οποίο ορίζεται στο 60 % της εθνικής διάμεσου (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις). Το διάμεσο ούριο του 60 % είναι συμβατικό και αντιπροσωπεύει το επίπεδο εισοδήματος που θεωρείται αναγκαίο για μια αξιοπρεπή ζωή. Τα άτομα με

⁴⁸ <https://www.fao.org/3/cb5409en/cb5409en.pdf>

⁴⁹ <https://www.ers.usda.gov/webdocs/publications/99282/err-275.pdf?v=228.1>

ισοδύναμο καθαρό διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριού κάτω από το όριο, θεωρείται ότι αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας.

- σοβαρή υλική στέρηση:** αυτός ο δείκτης μετρά το ποσοστό των ατόμων των οποίων οι συνθήκες διαβίωσης περιορίζονται από την έλλειψη πόρων και τα οποία δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να αγοράσουν ορισμένα υλικά αγαθά τα οποία υποδηλώνουν κανονικά αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης σε μια δεδομένη κοινωνία. Περιγράφει την αναγκαστική αδυναμία των ατόμων να πληρώνουν για τουλάχιστον τέσσερα από τα εννέα συγκεκριμένα υλικά αγαθά:
  - 1) να εξοφλούν εμπρόθεσμα το ενοίκιο, το στεγαστικό δάνειο ή τους λογαριασμούς υπηρεσιών κοινής ωφέλειάς,
  - 2) να θερμαίνουν επαρκώς την κατοικία τους,
  - 3) να αντεπεξέρχονται σε αιφνίδιες δαπάνες,
  - 4) να καταναλώνουν κρέας, ψαρί ή τροφή με ισοδύναμο πρωτεΐνης κάθε δεύτερη ημέρα,
  - 5) να περνούν μια εβδομάδα διακοπών μακριά από την κατοικία τους,
  - 6) να συντηρούν αυτοκίνητο,
  - 7) να έχουν πλυντήριο,
  - 8) να έχουν έγχρωμη τηλεόραση,
  - 9) να έχουν τηλέφωνο.
- νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας: αυτός ο δείκτης μετρά το ποσοστό ατόμων ηλικίας 0-59 ετών που ζουν σε νοικοκυριά όπου τα άτομα σε ηλικία εργασίας προσφέρουν λιγότερο από το 20 % των συνολικών δυνατοτήτων τους για εργασία κατά τους προηγούμενους 12 μήνες.

Από τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού θεωρείται ότι απειλούνται τα άτομα που αντιμετωπίζουν τουλάχιστον μια από τις τρεις διαστάσεις της φτώχειας που περιγράφονται ανωτέρω. Ορισμένα άτομα πλήττονται από δυο ή ακόμη και τρεις τύπους φτώχειας ταυτόχρονα, με αποτέλεσμα, σε ορισμένες περιπτώσεις, το άθροισμα κάθε δείκτη να συνεπάγεται διπλό υπολογισμό.⁵⁰

⁵⁰ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_social_inclusion_el.pdf

Το 2020, 96,5 εκατομμύρια άνθρωποι στην ΕΕ διέτρεχαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. αυτό ισοδυναμούσε με το 21,9 % του πληθυσμού της ΕΕ. Ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στην ΕΕ ήταν, το 2020, υψηλότερος για τις γυναίκες παρά για τους άνδρες (22,9 % έναντι 20,9 %). Πάνω από τα 2/5 (42,1 %) του πληθυσμού της ΕΕ που ζούσε σε νοικοκυριά ενηλίκων με εξαρτώμενα παιδιά διέτρεχε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού.⁵¹

Το 2020, οι υψηλότεροι κίνδυνοι φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στα κράτη μέλη της ΕΕ καταγράφηκαν στο Βέλγιο (28,3 %), την Ιταλία (26,9 %, στοιχεία 2019), τη Γερμανία (26,4 %), την Ισπανία (25,5 %) και την Ελλάδα (25,2 %), ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά σημειώθηκαν στη Σλοβακία (7,5 %) και στην Τσεχία (10,4 %).⁵²

Ελλάδα

Η επισιτιστική κρίση στην Ελλάδα επανεμφανίστηκε έντονα στα χρόνια της οικονομικής κρίσης, στα οποία βάσει των στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ, το 9% των παιδιών στη χώρα μας δεν είχε τη δυνατότητα να απολαύσει ούτε ένα γεύμα με πρωτεΐνη, όταν πριν από την έναρξη της κρίσης το ποσοστό αυτό προσδιοριζόταν σε 4%. Αντίστοιχα, το 14% των παιδιών αδυνατούσε να εξασφαλίσει ένα πιάτο φαγητό με κρέας, κοτόπουλο ή ψάρι κάθε δεύτερη ημέρα. Η εν λόγω ανησυχητική πραγματικότητα δεν πρόλαβε να ομαλοποιηθεί, καθώς προέκυψε η πανδημία Covid-19, που προκάλεσε με τη σειρά της μείωση του εισοδήματος πολλών νοικοκυριών αλλά και διακοπή της παροχής των σχολικών γευμάτων λόγω του lockdown και της διακοπής της λειτουργίας των σχολείων. Ταυτόχρονα, η επερχόμενη αύξηση της τιμής των βασικών αγαθών τείνει να υποβαθμίσει έτι περαιτέρω το επίπεδο διαβίωσης πολλών οικογενειών.⁵³

⁵¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion&oldid=544210

⁵² https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion

⁵³ <https://www.kathimerini.gr/society/561545959/i-episititiki-anasfaleia-pali-sto-proskinio/>

Βάσει των στοιχείων συνθηκών διαβίωσης της ΕΛΣΤΑΤ έτους 2020, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2019, τα οποία είναι και τα πιο πρόσφατα και δημοσιοποιήθηκαν τον Οκτώβριο του 2021 το 6,1% του πληθυσμού (8,0% το 2019) δήλωσε ότι αντιμετώπισε μέτρια και σοβαρή ανεπάρκεια τροφής, ενώ το 1,6% του πληθυσμού (1,5% το 2019) δήλωσε ότι αντιμετώπισε μόνο σοβαρή ανεπάρκεια τροφής (σύμφωνα με την παγκόσμια τυπική κλίμακα FIES⁵⁴). Πιο συγκεκριμένα:

- Το 13,2% του πληθυσμού ανησύχησε ότι δεν θα είχε αρκετή τροφή για να καλύψει τις ανάγκες του.
- Το 12,8% του πληθυσμού δεν είχε τη δυνατότητα να τραφεί με υγιεινή και θρεπτική τροφή.
- Το 14,1% του πληθυσμού έφαγε μόνο ορισμένα ειδή τροφών.
- Το 6,2% του πληθυσμού αναγκάστηκε να παραλείψει ένα γεύμα.
- Το 6,6% του πληθυσμού έφαγε λιγότερο από όσο θεωρούσε ότι είχε ανάγκη.
- Το 2,7% των νοικοκυριών έμεινε χωρίς τροφή.
- Το 3,0% του πληθυσμού πεινούσε, αλλά δεν έφαγε.
- Το 2,2% του πληθυσμού πέρασε μια ολόκληρη ημέρα χωρίς τροφή.⁵⁵

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζεται ο επιπολασμός μέτριας και σοβαρής ανεπάρκειας τροφής του συνολικού πληθυσμού, με βάση την κλίμακα ανεπάρκειας τροφής (Food Insecurity Experience Scale – FIES) σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης για τα έτη 2018-2020.

Παρατηρείται λοιπόν ότι το ποσοστό της μέτριας προς σοβαρής ανεπάρκειας τροφής στην Ελλάδα είναι υψηλό, ένα από τα υψηλότερα στην Ευρώπη και πολύ κοντά στο γενικό σύνολο της Ευρώπης. Αξίζει να τονιστεί εδώ ότι πρόκειται για μέτρια προς σοβαρή ανεπάρκεια, οπότε το εν λόγω ποσοστό δεν εμπεριέχει τις περιπτώσεις των ατόμων που δυσκολεύονται λιγότερο να εξασφαλίσουν την κατάλληλη τροφή για το νοικοκυριό τους, που αγγίζουν το 15% του γενικού πληθυσμού, βάσει των υπόλοιπων στατιστικών που προαναφέρθηκαν.

⁵⁴ <https://www.fao.org/policy-support/tools-and-publications/resources-details/en/c/1236494/>

⁵⁵ <https://www.statistics.gr/documents/20181/5296d44b-4ed4-67b9-341c-3b5f77306244>

Πίνακας 1–Επιπολασμός μέτριας & σοβαρής ανεπάρκειας τροφής σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης

Χώρες	Σοβαρή ανεπάρκεια τροφής 2018-2020	Μέτρια και σοβαρή ανεπάρκεια τροφής 2018-2020
Ελβετία	0,5	2,0
Πολωνία	0,5	5,8
Γερμανία	0,7	3,4
Γαλλία	0,7	5,8
Λουξεμβούργο	0,8	3,1
Τσεχία	0,8	4,2
Αυστρία	0,9	3,0
Βέλγιο	1,1	3,7
Δανία	1,1	5,0
Ιταλία	1,2	6,7
Ευρώπη	1,3	8,1
Ολλανδία	1,4	4,7
Ουγγαρία	1,4	8,6
Ελλάδα	1,7	8,6
Ισπανία	1,8	8,8
Βουλγαρία	2,4	13,2
Ρουμανία	3,4	13,9
Ιρλανδία	4,3	8,3
Αλβανία	8,8	33,8

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2021⁵⁶

Οι συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού σχετίζονται άμεσα με το εισόδημα του. Στην έκθεση για την υλική υστέρηση και τις συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού κατά το έτος 2020, την τελευταία δηλαδή που έχει δημοσιοποιήσει η ΕΛΣΤΑΤ⁵⁷, προκύπτει ότι η στέρηση βασικών αγαθών και υπηρεσιών δεν αφορά μόνο το φτωχό πληθυσμό, αλλά και μέρος του μη φτωχού πληθυσμού. Η δημοσίευση της ΕΛΣΤΑΤ αφορά συγκεκριμένους άξονες όπως την δυσκολία ικανοποίησης έκτακτων οικονομικών αναγκών, την αδυναμία κάλυψης εξόδων για διακοπές μιας εβδομάδας το χρόνο, την αδυναμία διατροφής που να περιλαμβάνει κάθε δεύτερη ημέρα κοτόπουλο, κρέας ή ψάρι, την αδυναμία πληρωμής για ικανοποιητική θέρμανση της κατοικίας, την έλλειψη βασικών αγαθών, όπως πλυντήριο

⁵⁶ <https://www.statistics.gr/documents/20181/5296d44b-4ed4-67b9-341c-3b5f77306244>

⁵⁷ <https://www.statistics.gr/documents/20181/adedf2f25-a673-9456-4fac-8887911f8b31>

ρούχων, έγχρωμη τηλεόραση, τηλέφωνο, αυτοκίνητο, την αδυναμία αποπληρωμής δάνειών ή αγορών με δόσεις, τις δυσκολίες στην πληρωμή πάγιων λογαριασμών.

Όπως προκύπτει από τον επόμενο πίνακα, κατά τη διάρκεια των ετών από το 2009 και μετά, παρατηρείται αύξηση της υλικής στέρησης (δηλαδή αύξηση του πληθυσμού που, λόγω οικονομικών δυσκολιών, στερείται τεσσάρων (4) τουλάχιστον από τα εννέα (9) βασικά αγαθά και υπηρεσίες από αυτά που αναφέρθηκαν παραπάνω) με τα ποσοστά για τα έτη 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 και 2019 να ανέρχονται αντίστοιχα σε 11,0%, 11,6%, 15,2%, 19,5%, 20,3, 21,5%, 22,2%, 22,4%, 21,1%, 16,7% και 16,2. Το ποσοστό της υλικής στέρησης για το 2020 εκτιμάται σε 16,6%, δηλαδή, φαίνεται πως αυξάνεται κατά 0,4 ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με το 2019, γεγονός που εκτιμάται ότι οφείλεται στην πανδημική συνθήκη η οποία προκάλεσε επιπτώσεις σε όλους τους τομείς και συνεπώς και στο σύνολο εκείνων στους οποίους δρα η εκάστοτε κοινωνική πολιτική.

Πίνακας 2 - Ποσοστιαία (%) κατανομή του πληθυσμού με υλική στέρηση στην Ελλάδα τα έτη 2009-2020

Ποσοστιαία (%) κατανομή του πληθυσμού με υλική στέρηση στην Ελλάδα τα έτη 2009-2019	
Έτος	Ποσοστό %
2009	11,0
2010	11,6
2011	15,2
2012	19,5
2013	20,3
2014	21,5
2015	22,2
2016	22,4
2017	21,1
2018	16,7
2019	16,2
2020	16,6

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2021⁵⁸

Από την ίδια έρευνα προκύπτει ότι το 45,8% των φτωχών νοικοκυριών δηλώνει ότι στερείται διατροφής που περιλαμβάνει κάθε δεύτερη ημέρα κοτόπουλο, κρέας, ψαρί ή λαχανικά ίσης

⁵⁸ <https://www.statistics.gr/documents/20181/edef2f25-a673-9456-4fac-8887911f8b31>

θρεπτικής αξίας⁵⁹, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των μη φτωχών νοικοκυριών εκτιμάται σε 5,3%. Το αντίστοιχο ποσοστό του προηγούμενου έτους ήταν 37,7% και 6,1% αντιστοίχως⁶⁰. Άρα παρατηρείται ραγδαία αύξηση.

Το 71,6% των φτωχών νοικοκυριών αναφέρει μεγάλη δυσκολία στην αντιμετώπιση των συνήθων αναγκών του με το συνολικό μηνιαίο ή εβδομαδιαίο εισόδημά του. Το ελάχιστο μέσο καθαρό μηνιαίο εισόδημα για την αντιμετώπιση των αναγκών των νοικοκυριών της Χώρας ανέρχεται, κατά δήλωσή τους, σε 2.000 ευρώ. Τα φτωχά νοικοκυριά χρειάζονται 1.915 ευρώ, ενώ τα μη φτωχά νοικοκυριά 2.018 ευρώ.⁶¹

Το 2017, περισσότερο από το ένα τρίτο του πληθυσμού διέτρεχε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού σε τρία κράτη μέλη της ΕΕ: τη Βουλγαρία (38,9 %), τη Ρουμανία (35,7 %) και τη **Ελλάδα (34,8 %)**.⁶² Κι ενώ φαινομενικά η οικονομική κρίση στην Ελλάδα από τότε μέχρι τότε έχει υποχωρήσει, μία άλλη σημαντική μελέτη που διεξήχθη προ πανδημίας δείχνει ότι **παρά το γεγονός ότι οι πληγέντες από αυτήν την κρίση και κοινωνικά αποκλεισμένοι συμπολίτες μας είναι εγγεγραμμένοι σε προγράμματα επισιτιστικής βοήθειας, ο υποσιτισμός με πρωτεΐνες και ενέργεια είναι διαδεδομένος μεταξύ των πιο απόρων της Ελλάδας που βιώνουν όχι μόνο χαμηλότερη ποιότητα διατροφής αλλά και το διπλό βάρος του υποσιτισμού**.⁶³

Με βάση τα πιο πρόσφατα στοιχεία από την Eurostat, που δημοσιοποιήθηκαν στις 17 Οκτωβρίου του 2021 με αφορμή την παγκόσμια ημέρα εξάλειψης της φτώχειας, η Ελλάδα βρίσκεται στην τρίτη υψηλότερη θέση της ΕΕ (27,5%), σε ό,τι αφορά το ποσοστό του πληθυσμού που διατρέχει τον κίνδυνο της φτώχειας, μετά τη Ρουμανία (35,8%) και τη Βουλγαρία (33,6%). Ακολουθούν η Ισπανία με ποσοστό (27%), η Λιθουανία (24,5%) και η Εσθονία (22,8%) και η Γερμανία (22,5%). Κοντά στο όριο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού βρίσκεται το 31,5% του ανήλικου πληθυσμού (κάτω

⁵⁹ <https://www.statistics.gr/documents/20181/edef2f25-a673-9456-4fac-8887911f8b31>

⁶⁰ <https://www.statistics.gr/documents/20181/80ddfcfb-d614-0313-e35c-4f29dcd06b5b>

⁶¹ <https://www.statistics.gr/documents/20181/edef2f25-a673-9456-4fac-8887911f8b31>

⁶² https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:People_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion

⁶³ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6950031/>

των 18 ετών), έναντι ποσοστού 24,2% στην ΕΕ. Οι άνω των 65 ετών στην Ελλάδα βρίσκονται αντιμέτωποι με τον κίνδυνο της φτώχειας σε ποσοστό 19,3%, έναντι 20,4% στην ΕΕ. Επιπλέον, σύμφωνα με τη Eurostat, τον κίνδυνο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού αντιμετωπίζει **το 29,7% των νοικοκυριών με παιδιά στην Ελλάδα (έναντι 22,3% στην ΕΕ) και το 25,7% των νοικοκυριών χωρίς παιδιά (έναντι 21,6% στην ΕΕ)**. Συνολικά στην Ελλάδα βρίσκονται αντιμέτωποι με τον κίνδυνο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού το 28,8% των γυναικών και το 26,1% των ανδρών, έναντι 22,9% και 20,9% ,αντιστοίχως στην ΕΕ. Τέλος, **οι άνεργοι στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού σε ποσοστό 67,5%**, ενώ οι εργαζόμενοι σε ποσοστό 16,1%. Τα αντίστοιχα ποσοστά στην ΕΕ είναι 66,2% και 11,8%.^{64 65}

Δήμος Πειραιά

Τα πιο επικαιροποιημένα στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ σε σχέση με τον κίνδυνο φτώχειας ανά περιφέρεια της Ελλάδας, όπως δημοσιεύθηκαν τον Σεπτέμβριο του 2021 και αφορούν το έτος 2020, παρουσιάζουν την Αττική στην προ-τελευταία θέση (Γράφημα 1). Πάραυτα, το ποσοστό του 12,1% είναι πολύ μεγάλο εάν αναλογιστεί κανείς ότι πρόκειται για το κεντρικότερο σημείο της χώρας, την μεγαλύτερη μακράν περιφέρεια, με τις περισσότερες θέσεις και ευκαιρίες εργασίας και με τις περισσότερες επιχειρήσεις κάθε τύπου. Επίσης πρόκειται για την περιφέρεια όπου δραστηριοποιούνται οι περισσότερες Μ.Κ.Ο. και «τρέχουν» τα περισσότερα επισιτιστικά προγράμματα, μέσω τοπικών αρχών, δωρεών κ.ο.κ..

Γράφημα 1 – Κίνδυνος φτώχειας ανά περιφέρεια

⁶⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20211017-1>

⁶⁵ <https://m.naftemporiki.gr/story/1790775/eurostat-kindunos-ftoxeias-gia-to-275-stin-ellada-triti-sti-lista-i-xora-mas>

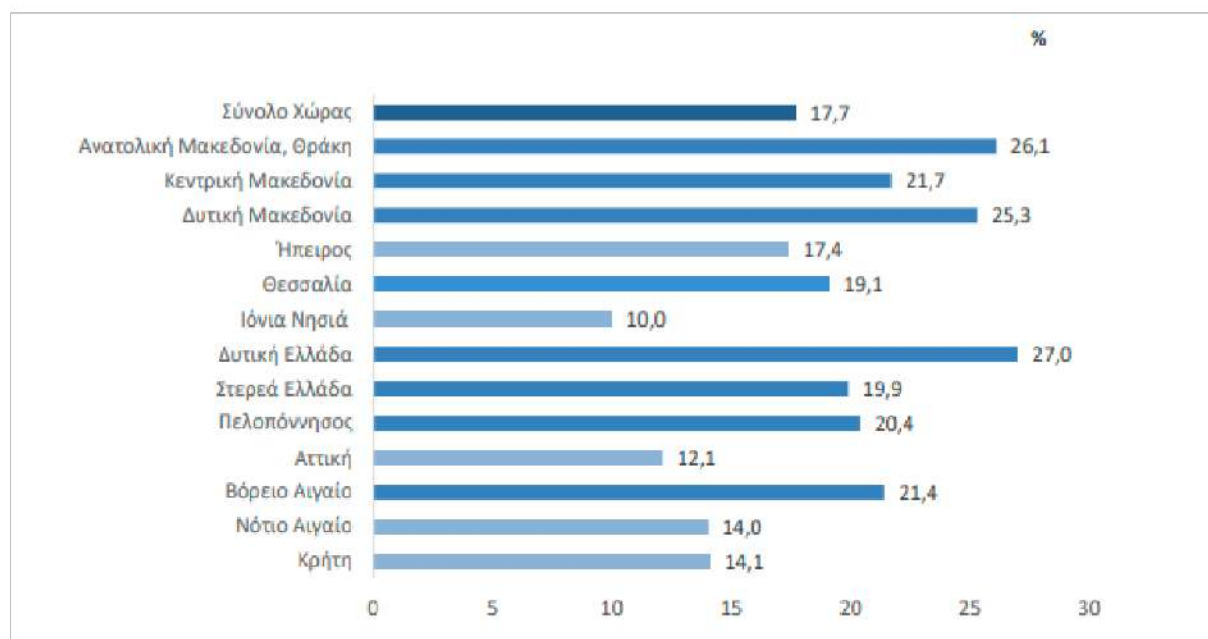

Social
Innovation
Piraeus

Ένας Πειραιάς - Μία Κοινωνία

ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΕΙΡΑΙΑ

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2021⁶⁶

Στον Δήμο Πειραιά, έναν από τους μεγαλύτερους και κεντρικότερους δήμους της Ελλάδας, ο οποίος ανήκει στην Αττική όπου κατοικεί ο μισός περίπου πληθυσμός της χώρας, η κατάσταση φαίνεται πως επιβεβαιώνει εγχώρια στοιχεία, όπως αναπτύχθηκαν στο υποκεφάλαιο για την Ελλάδα. Από τους σχεδόν 2.500 ωφελούμενους που έχει καταγράψει η Πράξη του Social Innovation Piraeus μέσα στο διάστημα που υλοποιείται, οι 2.000 εξ αυτών έχουν ως αίτημα την επισιτιστική συνδρομή. Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται τα εν λόγω στοιχεία.

Πίνακας 3 – Αριθμός ωφελούμενων με αίτημα είδη επισιτισμού

Τύπος οικογένειας	Αριθμός καταγραφών ανά περίπτωση
Αρχηγός Οικίας-Οικογένειας	467
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό	518
Προστατευόμενο Μέλος Οικίας-Οικογένειας	617
Σύζυγος	284
Φιλοξενούμενο μέλος Οικογένειας	113
Γενικό Άθροισμα	1999

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

⁶⁶ <https://www.statistics.gr/documents/20181/e944c120-8160-e879-8ca6-203c8f298156>

Σύμφωνα, λοιπόν, με τις καταγραφές πρόκειται για 985 νοικοκυριά (467+518). Οι κατηγορίες ευαλωτότητας στις οποίες ανήκουν οι ωφελούμενοι περιγράφονται στον πίνακα 4. Σημειώνεται εδώ ότι ένας ωφελούμενος πιθανώς να έχει πολύ-ευαλωτότητα, άρα να ανήκει σε πάνω από μία κατηγορία. Στις πρώτες θέσεις πάντως είναι οι άποροι, οι άνεργοι, οι ανασφάλιστοι και οι χρόνια πάσχοντες. Ο επισιτισμός, ως πρωταρχική ανάγκη επιβίωσης, απαραίτητος για όλους, πολλώ δε μάλλον για άτομα με χρόνιες παθήσεις, στα οποία η ποσότητα αλλά και οι ποιότητα της τροφής έχουν διπλή ζωτική σημασία, απ' ότι για τους υπόλοιπους. Ένας διαβητικός λόγω χάρη, θέτει σε κίνδυνο την ζωή του όταν υποσιτίζεται ή όταν λαμβάνει ακατάλληλες τροφές, που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν «φθηνές τροφές». Το ίδιο συμβαίνει και με ένα παιδί που βρίσκεται στην ανάπτυξη και που οι διατροφικές του απαιτήσεις διαφέρουν από αυτές των υγείων ενηλίκων. Είναι πλέον δεδομένο ότι στον Δήμο Πειραιά, υπάρχει μεγάλη ανάγκη επισιτιστικής συνδρομής στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, μέσα από τα δεδομένα που παράγει το έργο του Social Innovation Piraeus και συνυπολογίζοντας το γεγονός ότι βρίσκεται σε εξέλιξη υλοποίησης, άρα οι καταγραφές και τα σχετικά αιτήματα για επισιτιστική συνδρομή αναμένεται να πολλαπλασιαστούν.

Πίνακας 4 – Κατηγορία ευαλωτότητας ωφελούμενων με αίτημα επισιτιστικά είδη

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΥΑΛΩΤΟΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ ΜΕ ΑΙΤΗΜΑ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ
Άπορος	938
Άνεργος	878
Ανασφάλιστος	776
Χρόνια πάσχων	657
Άλλο	637
Ανήλικο-προστατευόμενο μέλος	429
Μετανάστης	404
Μονογονεϊκή Οικογένεια	174
Δεν ανήκει σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες	141
Χαμηλοσυνταξιούχος/α	87
Α.με.Α	83
Πολύτεκνη Οικογένεια	48
Χαμηλόμισθος	43

Social
Innovation
Piraeus

Ένας Πειραιάς - Μία Κοινωνία

ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΕΙΡΑΙΑ

Άστεγος	40
Πρόσφυγας	34
Ρομά	30
Μοναχικό άτομο	22
Επιβίωσα/σα έμφυλης βίας	13
Εξαρτημένος/η από Αλκοόλ/Τοξικές Ουσίες κ.ά	7
Τρίτεκνη οικογένεια	3
Αιτών άσυλο – διεθνούς προστασίας	2
Αποφυλακισθείς/είσαι	2
L.G.B.T.Q. I	1
Έγκυος	1
Επισφαλείς συνθήκες διαμονής	1
Σοβαρά ασθενής	1

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 5 – Σύνολο αιτημάτων επισιτισμού ανά κατηγορία ευαλωτότητας & εισοδήματος

Κατηγορία ευαλωτότητας	Ατομικό εισόδημα				Οικογενειακό εισόδημα			Δεν δηλώθηκε/δεν απαντήθηκε	Γενικό Αθροισμα
	έως 4.917,00	4.918,00 – 8.000,00	8.001,00 – 12.000,00	12.001,00 και άνω	έως 10.326,00	10.327,00 – 16.000,00	16.001,00 – 26.000,00		
Άστεγος	31	-	-	-	1	-	-	8	40
Άνεργος	461	18	3	-	337	14	2	43	878
Άπορος	531	14	1	-	343	5	1	43	938
Μονογονεϊκή Οικογένεια	130	11	5	1	19	3	1	4	174
Χρόνια πάσχων	301	28	8	2	222	24	2	70	657
Ανασφάλιστος	452	8	-	-	261	3	-	52	776
Ρομά	12	-	-	-	4	-	-	14	30
L.G.B.T.Q. I	1	-	-	-	-	-	-	0	1
Α.με.Α	47	3	-	-	18	3	-	12	83
Αιτών άσυλο – διεθνούς προστασίας	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Μετανάστης	88	3	2	-	214	14	-	83	404
Πρόσφυγας	5	-	-	-	10	-	-	19	34

Εξαρτημένος/η από Αλκοόλ/Τοξικές Ουσίες κ.ά	5	-	-	-	-	-	-	2	7
Επιβίωσης/σα έμφυλης βίας	11	-	-	1	1	-	-	0	13
Αποφυλακισθείς/είσαι	1	-	-	-	1	-	-	0	2
Χαμηλοσυνταξιούχος/α	37	15	2	-	28	4	-	1	87
Πολύτεκνη Οικογένεια	10	1	-	-	27	9	1	0	48
Άλλο	37	4	1	1	50	3	2	539	637

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Τέλος, στον παραπάνω πίνακα 5 κατηγοριοποιούνται τα αιτήματα για επισιτιστικά είδη σε σχέση με το εισόδημα του κάθε ωφελούμενου και την κατηγορία ευαλωτότητας του. Είναι σαφές, λοιπόν, ότι η συντριπτική πλειοψηφία των καταγεγραμμένων από την Πράξη ωφελούμενων που χρειάζονται επισιτιστική συνδρομή ανήκουν σε κάποια κατηγορία ευαλωτότητας και διαβιών κάτω από το όριο της φτώχειας.

Πανδημία Covid-19

Βάσει του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) και των Ηνωμένων Εθνών, περίπου 660 εκατομμύρια άνθρωποι μπορεί να εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν την πείνα το 2030, εν μέρει λόγω των μόνιμων επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 στην παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια – 30 εκατομμύρια περισσότεροι άνθρωποι από ό,τι σε ένα σενάριο στο οποίο δεν θα είχε εμφανιστεί η πανδημία. Η πανδημία COVID-19 πιθανότατα έχει επηρεάσει τον επιπολασμό πολλαπλών μορφών υποσιτισμού και θα μπορούσε να έχει μόνιμες επιπτώσεις μετά το 2020. Αυτά θα επιδεινωθούν μέσω των επιπτώσεων του υποσιτισμού μεταξύ των γενεών και των επιπτώσεων στην παραγωγικότητα.⁶⁷

Η Ιταλία ήταν η πρώτη και πιο σκληρά πληγείσα δυτική χώρα από την πανδημία του κορωνοϊού (COVID-19). Ο εντοπισμός του πρώτου κρούσματος, στις 20 Φεβρουαρίου, προκάλεσε εκτεταμένο πανικό καθώς οι κάτοικοι στην Ιταλία άρχισαν να αποθηκεύουν τρόφιμα με αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης να απεικονίζουν άδειους διαδρόμους σούπερ μάρκετ. Αμέσως μετά, αυτή η

⁶⁷ <https://www.fao.org/3/cb5409en/cb5409en.pdf>

βιασύνη για τη συσσώρευση τροφίμων εξαπλώθηκε σε πολλά άλλα ευρωπαϊκά έθνη. Όμως όσοι έσπευσαν στα σούπερ μάρκετ ήταν οι τυχεροί που είχαν την οικονομική δυνατότητα να το κάνουν. Στις 30 Μαρτίου, ο Πάπας Φραγκίσκος σημείωσε: «Αρχίζουμε να βλέπουμε ανθρώπους που πεινούν επειδή δεν μπορούν να δουλέψουν», και ζήτησε βοήθεια.

Ο COVID-19 και το lockdown έχουν θέσει την παγκόσμια οικονομία υπό τεράστια πίεση, αλλά αυξάνουν επίσης την απειλή μακροπρόθεσμης επισιτιστικής ανασφάλειας. Παρά τα προβλήματα συγκρισιμότητας των διακρατικών δεδομένων, είναι σαφές ότι η επισιτιστική ανασφάλεια είναι ήδη διαδεδομένη σε πολλές χώρες υψηλού εισοδήματος. Στον απόηχο της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης το 2008, εκτιμάται ότι 13,5 εκατομμύρια ευρωπαϊκά νοικοκυριά έπεσαν σε επισιτιστική ανασφάλεια. ενώ η τρέχουσα ύφεση είναι ήδη πολύ βαθύτερη και αναμένεται να διαρκέσει περισσότερο.

Υπάρχουν δύο αλληλένδετες απειλές για την επισιτιστική ασφάλεια. Η πρώτη είναι η έλλειψη τροφίμων, που προκαλεί αυξήσεις των τιμών και η δεύτερη είναι η άνιση κατανομή των τροφίμων που είναι διαθέσιμα. Ένα πρώιμο προειδοποιητικό σημάδι και των δύο προβλημάτων είναι ο αυξανόμενος αριθμός ατόμων που απευθύνονται σε τράπεζες τροφίμων έκτακτης ανάγκης. Στα τέλη Μαρτίου, η Ομοσπονδία Ευρωπαϊκών Τραπεζών Τροφίμων ρώτησε τα 29 κράτη μέλη της για το πώς ανταπεξέρχονταν. Πάνω από το 80% ανέφερε αύξηση των αριθμών που αναζητούν επείγουσα τροφική βοήθεια⁶⁸ παράλληλα με τη μείωση των προμηθειών τροφίμων μεγάλης διάρκειας ζωής που δωρίζονται.

Όσον αφορά την πρώτη απειλή, η παραγωγή τροφίμων επιβραδύνεται και, σε ορισμένες περιπτώσεις, σταματά εντελώς. Στην Ιταλία, για παράδειγμα, >25% της παραγωγής τροφίμων βασίζεται σε ~ 370.000 τακτικούς εποχικούς εργαζομένους από το εξωτερικό. Το κλείσιμο των συνόρων και η επακόλουθη διακοπή της μετακίνησης των ανθρώπων αποτελούν την πραγματική απειλή ότι οι καλλιέργειες μπορεί να αφεθούν να σαπίσουν στα χωράφια. Γερμανοί, Γάλλοι και Ολλανδοί αγρότες αντιμετωπίζουν τα ίδια προβλήματα. Αυτό συμβαίνει σε μια περίοδο κατά την οποία το αγροτικό

⁶⁸ <https://lp.eurofoodbank.org/social-emergency-fund/>

εργατικό δυναμικό μειώνεται σε ολόκληρη την Ευρώπη, με αυτό που παραμένει να γίνεται γερασμένο με ταχείς ρυθμούς. Επί του παρόντος, μόνο το 11% των αγροτών στην ΕΕ είναι κάτω των 40,9 ετών

Οι ελλείψεις που προκύπτουν σε ακατέργαστα γεωργικά προϊόντα μπορεί να εμποδίσουν την παραγωγή εκείνων των εταιρειών τροφίμων που επεξεργάζονται και παρασκευάζουν τα τρόφιμα που κυριαρχούν στα ράφια των σούπερ μάρκετ. Το πρόβλημα επιδεινώνεται από τα μέτρα που υιοθέτησαν ορισμένες χώρες για τη διασφάλιση των εγχώριων προμηθειών τροφίμων, περιορίζοντας τις εξαγωγές τους, επιβαρύνοντας ακόμη περισσότερο τις χώρες που εξαρτώνται από την εισαγωγή τροφίμων.

Οι τιμές ορισμένων βασικών προϊόντων, όπως το σιτάρι και το ρύζι, οι πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή προϊόντων μακράς διάρκειας, όπως τα ζυμαρικά, έχουν ήδη αυξηθεί, αντίστοιχα, περίπου 15% και 17% από τις αρχές του 2020. Το γεγονός αυτό πιέζει οικονομικά τους καταναλωτές που ήδη παλεύουν να τα βγάλουν πέρα από, ως αποτέλεσμα της προϋπάρχουσας οικονομικής κρίσης. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια αυξανόμενη αποσύνδεση μεταξύ των αυξανόμενων τιμών των τροφίμων και των στάσιμων μισθών, που οδηγεί σε σημαντική αύξηση της στέρησης τροφίμων στην Ευρώπη, με τους φτωχούς που πλήττονται περισσότερο.

Υπάρχει, επίσης, μια μεσοπρόθεσμη πρόκληση που προκύπτει από την αλλαγή στις διατροφικές συνήθειες των ανθρώπων η οποία έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια της πανδημίας, μεταφέροντας την παραγωγή και την κατανάλωση πίσω στα σπίτια. Για χρόνια, ο τομέας των τροφίμων έχει προσανατολιστεί στην παραγωγή τροφίμων για μεγάλης κλίμακας catering, εστιατόρια, σχολεία και παρόμοιους χώρους. Τώρα, καθώς οι άνθρωποι στρέφονται στη μαγειρική στο σπίτι, η αγορά μεταμορφώνεται με πελάτες που αναζητούν προϊόντα μακράς διάρκειας και όχι φρέσκα τρόφιμα. Σε ορισμένες χώρες, η αγορά φρέσκων ψαριών, με την περιορισμένη διάρκεια ζωής τους, έχει σχεδόν καταρρεύσει. Εν τω μεταξύ, οι μεταποιητές τροφίμων πρέπει να επανασχεδιάσουν τις γραμμές παραγωγής τους, με τους μύλους, για παράδειγμα, να μην μπορούν να καλύψουν τη ζήτηση για μικρά σακουλάκια αλεύρι για οικιακή παρασκευή ψωμιού. Τα στοιχεία της έρευνας υποδηλώνουν ότι, ακόμη και όταν η πανδημία έχει τελειώσει, πολλοί άνθρωποι θα είναι απρόθυμοι να πάνε σε πολυσύχναστα

εστιατόρια.⁶⁹ Αυτή η αλλαγή στα διατροφικά πρότυπα σε πολλές χώρες είναι πιθανό να παραταθεί και θα χρειαστεί χρόνος για να προσαρμοστεί το σύστημα παραγωγής τροφίμων.

Επιπλέον, εντοπίζονται δύο γενικά ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπίσουν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής. Πρώτον, οι πολιτικές για τα τρόφιμα πρέπει να επικεντρωθούν στην παραγωγή ποιοτικών τροφίμων, στη βελτίωση της διατροφής και στη μείωση των αλυσίδων εφοδιασμού. Από τη μία πλευρά, οι σύντομες αλυσίδες τροφίμων μειώνουν την εξάρτηση από το διεθνές εμπόριο, το οποίο πλέον αναγνωρίζεται ως ευάλωτο σε διαταραχές σε μια κρίση. Από την άλλη πλευρά, οι μικρές αλυσίδες τροφίμων μπορούν να αυξήσουν την ποιότητα και την ασφάλεια του προϊόντος, απομακρυνόμενοι από την παραγωγή βιομηχανικής κλίμακας και από τα υπερεπεξεργασμένα τρόφιμα.

Χρειάζεται να επανεξεταστεί το γεωργικό εργατικό δυναμικό. Το γεωργικό σύστημα της Δυτικής Ευρώπης βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στους εποχικούς εργάτες της Ανατολικής Ευρώπης, οι οποίοι εργάζονται με χαμηλούς μισθούς. Η πανδημία αναγκάζει τους εργοδότες να ρωτήσουν αν αυτό είναι βιώσιμο και αν δεν πρέπει να κοιτάζουν αντ' αυτού στους ντόπιους εργαζόμενους. Αυτό θα είναι δύσκολο, απαιτώντας την αποδοχή ότι οι μισθοί και οι συνθήκες εργασίας θα πρέπει να βελτιωθούν, με επακόλουθες αυξήσεις στις τιμές των τροφίμων. Μια πιθανή λύση, για να αποφευχθεί μια τέτοια αύξηση των τιμών, είναι να οριστούν οι εγχώριοι αγρότες ως βασικοί εργαζόμενοι πρώτης γραμμής με προνομιακή φορολογική ελάφρυνση ή επιδότηση της εργασίας τους, κάτι που με τη σειρά του θα οδηγήσει σε αύξηση των μισθών τους χωρίς αύξηση της τελικής τιμής των τροφίμων. Θα είναι επίσης απαραίτητο να βρεθούν τρόποι προσαρμογής στην εποχική φύση των τροφίμων, αυξάνοντας έτσι την ανθεκτικότητα των τοπικών και εθνικών συστημάτων τροφίμων σε παγκόσμιες κρίσεις. Η πανδημία COVID-19 είναι μια ευκαιρία να επανεξετάσουμε το γεωργικό σύστημα στην Ευρώπη και, ιδιαίτερα, την Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης που το στηρίζει. Είναι μια ευκαιρία που δεν πρέπει να χαθεί.⁷⁰

⁶⁹ <https://www.bbc.com/news/business-52387604>

⁷⁰ <https://academic.oup.com/eurpub/article/30/4/626/5868716>

Σύμφωνα με την Περιφερειακή Επισκόπηση Ευρώπης και Κεντρικής Ασίας για την επισιτιστική ασφάλεια και τη διατροφή 2020, η πανδημία COVID-19 έχει θέσει σοβαρές απειλές για την επισιτιστική ασφάλεια και τη διατροφή, ειδικά για τους χαμηλού εισοδήματος και τους εύάλωτους πληθυσμούς της περιοχής. Η ετήσια έκθεση, που εκπονήθηκε από κοινού από τον FAO, την Οικονομική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (UNECE), το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα παιδιά (UNICEF), το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Τροφίμων (WFP), τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ) και τον Παγκόσμιο Μετεωρολογικό Οργανισμό (WMO), παρέχει μια ολοκληρωμένη ανάλυση του θέματος, συμπεριλαμβανομένων όλων των μορφών υποσιτισμού, των τρεχόντων διατροφικών προτύπων και του κόστους της δίαιτας για τα άτομα, την κοινωνία και τον πλανήτη. Ιδιαίτερη ανησυχία στην Ευρώπη και την Κεντρική Ασία γενικά είναι η ραγδαία επιδείνωση της κατάστασης σε ορισμένες χώρες της Κεντρικής Ασίας, της Κοινοπολιτείας Ανεξάρτητων Κρατών και του Καυκάσου, η οποία εμποδίζει την περιοχή ως σύνολο να επιτύχει τους στόχους του 2030 των ΣΒΑ για την επικράτηση του σοβαρή και μέτρια επισιτιστική ανασφάλεια.⁷¹

Πολλές χώρες αντιμετωπίζουν υψηλό πληθωρισμό των τιμών των τροφίμων σε επίπεδο λιανικής, αντανakλώντας την έλλειψη εργατικού δυναμικού, την απότομη αύξηση της τιμής των λιπασμάτων, τις υποτιμήσεις των νομισμάτων και άλλους παράγοντες. **Οι αυξανόμενες τιμές των τροφίμων έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο στους ανθρώπους σε χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος, καθώς ξοδεύουν μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός τους σε τρόφιμα από ό,τι οι άνθρωποι σε χώρες υψηλού εισοδήματος.**

Ταχείες τηλεφωνικές έρευνες που έγιναν από την Παγκόσμια Τράπεζα σε 72 χώρες δείχνουν ότι ένας σημαντικός αριθμός ανθρώπων ξεμένει από φαγητό ή μειώνει την κατανάλωσή τους. Η μειωμένη πρόσληψη θερμίδων και η διακυβευμένη διατροφή απειλούν τη μείωση της φτώχειας και την υγεία και θα μπορούσαν να έχουν μόνιμες επιπτώσεις στη γνωστική ανάπτυξη των μικρών παιδιών.

⁷¹ <https://reliefweb.int/report/world/europe-and-central-asia-regional-overview-food-security-and-nutrition-2020-affordable>

Ο COVID-19 εκτιμάται ότι αύξησε δραματικά τον αριθμό των ατόμων που αντιμετωπίζουν οξεία επισιτιστική ανασφάλεια το 2020-2021. Το WFP εκτιμά ότι 272 εκατομμύρια άνθρωποι βρίσκονται ήδη ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε οξεία επισιτιστική ανασφάλεια στις χώρες όπου δραστηριοποιείται. Η οξεία επισιτιστική ανασφάλεια ορίζεται ως όταν η ζωή ή η διαβίωση ενός ατόμου βρίσκεται σε άμεσο κίνδυνο λόγω έλλειψης τροφής. Η πείνα είχε ανοδική τάση ακόμη και πριν από την πανδημία COVID-19, η οποία επιδείνωσε τις υπάρχουσες επιπτώσεις από ακραία κλιματικά φαινόμενα, συγκρούσεις και άλλα σοκ στις οικονομικές ευκαιρίες.⁷²

Η απώλεια θέσεων εργασίας λόγω της πανδημίας, η μείωση στους μισθούς λόγω των υποχρεωτικών αναστολών εργασίας, οι μειωμένες ευκαιρίες απασχόλησης, έχουν άμεσο αντίκτυπο στην δυνατότητα επισιτισμού των πολιτών, είτε ποιοτικά, είτε ποσοτικά.

ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ

Για την διεξαγωγή της παρούσας έρευνας, δημιουργήθηκε ερωτηματολόγιο (Παράρτημα 1), μέσα από το οποίο κατέστη δυνατό να διερευνηθεί περαιτέρω η ανάγκη των ωφελούμενων της Πράξης για επισιτιστική συνδρομή. Οι συμμετέχοντες ήταν 100, εκπροσωπώντας ουσιαστικά 100 διαφορετικά νοικοκυριά, ήτοι 357 άτομα και απάντησαν στο ερωτηματολόγιο αυτό τηλεφωνικά. Οι ερωτήσεις ήταν κατά κύριο λόγο, κλειστού τύπου και κάποιες ανοικτού τύπου, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στους συμμετέχοντες να δώσουν περισσότερες πληροφορίες. Η επιλογή τους έγινε με εισοδηματικά κριτήρια και με την πρόθεση να καλυφθεί, όσο μεγαλύτερο φάσμα ευαλωτότητας ήταν δυνατό. Αφορούσε ωφελούμενους όλων των ηλικιών, αρκεί να ήταν ενήλικοι και άμεσα εξυπηρετούμενοι από το έργο. Στο υποκεφάλαιο που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικά τα αποτελέσματα της εν λόγω έρευνας.

Αποτελέσματα έρευνας

Στο πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου οι συμμετέχοντες απάντησαν σε ερωτήσεις σχετικά με τα βασικά στοιχεία των ιδίων και του νοικοκυριού τους, όπως η ηλικία, το φύλο τους και τον αριθμό των

⁷² <https://www.worldbank.org/en/topic/agriculture/brief/food-security-and-covid-19>

ατόμων και των φιλοξενούμενων που διαμένουν στο νοικοκυριό. Είναι κυρίως μέσης ηλικίας και κάποιοι ηλικιωμένα και διαμοιράζονται σε όλες τις δημοτικές κοινότητες με εξαίρεση την Γ που βρίσκονται οι λιγότεροι (πίνακας 6). Οι περισσότεροι που απάντησαν ήταν άντρες (πίνακας 7), με την διαφορά όμως να είναι μικρή (60% άντρες, 40% γυναίκες). Παρατηρείται η ποικιλομορφία στην σύνθεση των νοικοκυριών, με τους ενήλικες να είναι σχεδόν οι διπλάσιοι από τους ανήλικους στο δείγμα (πίνακες 8, 9 & 10). Στον πίνακα 11 αποτυπώνεται ο συνολικός αριθμός των ατόμων των νοικοκυριών που συμμετείχαν στην έρευνα και εκπροσωπήθηκαν από το μέλος, το οποίο απάντησε στην τηλεφωνική αυτή έρευνα.

Πίνακας 6 – Ηλικία και δημοτική κοινότητα ερωτηθέντων

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΕΙΡΑΙΑ						
Ηλικιακή ομάδα	A	B	Γ	Δ	Ε	Γενικό Άθροισμα
18-29	1				2	3
30-39	5	1		5	6	17
40-54	9	9	2	10	4	34
55-64	4	6	2	6	2	20
65+	4	9	2	9	2	26
Γενικό Άθροισμα	23	25	6	30	16	100

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 7 – Φύλο ερωτηθέντων ανά ηλικιακή ομάδα

ΦΥΛΟ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ			
Ηλικιακή ομάδα	Άντρας	Γυναίκα	Γενικό Άθροισμα
18-29		3	3
30-39	5	12	17
40-54	18	16	34
55-64	16	4	20
65+	21	5	26
Γενικό Άθροισμα	60	40	100

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 8 – Αριθμός ενήλικων μελών νοικοκυριού

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΜΕΛΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ
1	18	18

2	54	108
3	18	54
4	8	32
5	2	10
Γενικό Άθροισμα	100	222

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 9 – Αριθμός ανήλικων μελών νοικοκυριού

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΜΕΛΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ
1	25	25
2	26	52
3	7	21
4	3	12
5	2	10
Γενικό Άθροισμα	63	120

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 10 – Συνολικός αριθμός ενήλικων και ανήλικων μελών νοικοκυριών

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ
1	18	25	43
2	108	52	160
3	54	21	75
4	32	12	44
5	10	10	20
Γενικό Άθροισμα	222	120	342

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 11 – Συνολικός αριθμός ατόμων των 100 νοικοκυριών

ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΛΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ	222
ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ	120
ΣΥΝΟΛΟ ΦΙΛΟΞΕΝΟΥΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ	15
ΣΥΝΟΛΟ ΑΤΟΜΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ	357

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου αφορούσε στην εισοδηματική κατάσταση των νοικοκυριών, τα επιδόματα που λαμβάνουν και τις πιθανές οφειλές τους. Η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων νοικοκυριών λαμβάνουν κάποιου είδους επίδομα (πίνακας 12), κυρίως ΚΕΑ και επίδομα παιδιού (πίνακας 13). Λιγότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες απάντησαν θετικά στο ερώτημα για το εάν συμμετέχουν σε κάποιο επισιτιστικό πρόγραμμα (πίνακας 14), με τους περισσότερους εξ αυτών να δηλώνουν το ΤΕΒΑ και κάποιους τα επισιτιστικά βοηθήματα που οργανώνει η ΚΟ.Δ.Ε.Π. (πίνακες 15 & 16). Στον πίνακα 17 αποτυπώνεται το ατομικό εισόδημα για όσους καταθέτουν μόνοι τους την φορολογική τους δήλωση, και το οικογενειακό, για όσους κάνουν κοινή φορολογική δήλωση. Παρατηρείται εδώ ότι όλα τα νοικοκυριά που συμμετείχαν στην έρευνα έχουν πολύ χαμηλό εισόδημα και βρίσκονται στα όρια της φτώχειας. Στους πίνακες 18 και 19 παρουσιάζονται τα χρεωμένα νοικοκυριά και το είδος της οφειλής που έχουν, σε συνδυασμό με τα ποσά που οφείλουν. Για όσα νοικοκυριά έχουν οφειλές, οι περισσότερες είναι σε ΔΕΚΟ και στο ενοίκιο, γεγονός που αποδεικνύει την υλική στέρηση και τον κίνδυνο της φτώχειας που αντιμετωπίζουν, καθώς και τα δύο αποτελούν δείκτες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο της υφιστάμενης κατάστασης.

Πίνακας 12 – Λήψη επιδόματος

Λαμβάνετε είτε εσείς είτε κάποιο άλλο μέλος του νοικοκυριού κάποιο επίδομα;	Αριθμός ανά περίπτωση
Ναι	73
Όχι	27
Γενικό Άθροισμα	100

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 13 – Είδος επιδόματος για όσους λαμβάνουν

Επίδομα	Αριθμός ανά περίπτωση
ΚΕΑ	44
ΕΠΙΔΟΜΑ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ	1
ΕΠΙΔΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ	33

	ΕΠΙΔΟΜΑ ΕΝΟΙΚΙΟΥ	16
	ΕΠΙΔΟΜΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	6
ΆΛΛΟ	ΕΠΙΔΟΜΑ ΠΟΛΥΤΕΚΝΙΑΣ	4
	ΠΡΟΝΟΙΑΣ	3
	ΕΠΙΔΟΜΑ ΥΠΕΡΗΛΙΚΑ	1

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 14 – Συμμετοχή σε επισιτιστικά προγράμματα

Συμμετέχετε είτε εσείς είτε κάποιο μέλος του νοικοκυριού σας σε κάποιο επισιτιστικό πρόγραμμα;	Αριθμός ανά περίπτωση
Ναι	43
Όχι	57
Γενικό Άθροισμα	100

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 15 – Είδος επισιτιστικού προγράμματος για όσους συμμετέχουν

Επισιτιστικό πρόγραμμα	Αριθμός ανά περίπτωση
ΤΕΒΑ	27
ΆΛΛΟ/ΆΛΛΑ	19

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 16 – Είδος επισιτιστικού προγράμματος για όσους συμμετέχουν με προσδιορισμό

Επισιτιστικό πρόγραμμα	Αριθμός ανά περίπτωση	
ΤΕΒΑ	27	
ΆΛΛΟ	ΚΟΔΕΠ	11
	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ	5
	UNESCO	1
	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΥΗ	1
	ΠΡΟΝΟΙΑ	1

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 17 – Ατομικό και οικογενειακό εισόδημα

Ετήσια οικονομική κατάσταση/ Εισόδημα	Αριθμός ανά περίπτωση
Ατομικό εισόδημα έως 5.266,00 €	24
Οικογενειακό εισόδημα έως 11.059,00 €	76
Γενικό Άθροισμα	100

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 18 – Χρεωμένα νοικοκυριά

Το νοικοκυριό σας έχει χρέη;	Αριθμός ανά περίπτωση
Ναι	44
Όχι	56
Γενικό Άθροισμα	100

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 19 – Είδος οφειλής ανά εύρος ποσού

Συνολικό ποσό οφειλής	ΔΕΚΟ	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΤΡΑΠΕΖΑ	ΕΝΟΙΚΙΟ	ΆΛΛΟ
έως 500€	8			1	
500 €-2.000 €	10	1		5	
2.000 € -5.000 €	4	1	1	1	
5.000 €-10.000 €	1		2		1
πάνω από 10.000 €	1	1	2		1
Άγνωστο ποσό (μεγάλη οφειλή)	2	2	1	2	1
Δεν δηλώθηκε/ δεν απαντήθηκε	2	2		1	
Γενικό Άθροισμα	28	7	6	10	3

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Οι ερωτηθέντες απάντησαν κυρίως αρνητικά στην ύπαρξη χρόνιου νοσήματος σε μέλος του νοικοκυριού τους (πίνακας 20). Στους πίνακες 21 και 22 παρουσιάζεται το είδος του νοσήματος, ανά κατηγορία και επιμέρους νόσημα, με τις κατηγορίες των παθήσεων που δηλώθηκαν πιο συχνά να είναι απαραίτητη η κατάλληλη διατροφή ώστε να τα αντιμετωπίσουν, όπως οι καρδιαγγειακές παθήσεις, οι ογκολογικές και ο διαβήτης. Έχει σημασία να αναφερθεί ότι παρότι οι περισσότεροι δήλωσαν ότι δεν έχουν κάποιο χρόνια νόσημα, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν απειλείται η υγεία τους από πρακτικές κακής διατροφής ή και υποσιτισμού. Αντιθέτως είναι παράγοντες που οδηγούν σε χρόνια νοσήματα.

Πίνακας 20 – Χρόνιο νόσημα

Έχετε εσείς ή κάποιο άλλο μέλος του νοικοκυριού κάποιο χρόνια νόσημα;	Αριθμός ανά περίπτωση
Ναι	27
Όχι	73

Γενικό Άθροισμα	100
------------------------	------------

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 21 – Είδος χρόνιου νοσήματος ανά κατηγορία νοσημάτων

Χρόνια νοσήματα	Αριθμός ανά περίπτωση
Καρδιαγγειακές παθήσεις	6
Διαβήτης-Αιματολογικά	6
Ογκολογικά	5
Αναπνευστικά	3
Ψυχιατρικά	2
Λοιπά	13

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 22 – Λοιπά χρόνια νοσήματα

Λοιπά	Αριθμός ανά περίπτωση
Πρόβλημα όρασης	1
Αυτοάνοσο	1
90% αναπηρία	2
Γαστρεντερολογικό	1
Νεφροπαθής	1
Παλινδρόμηση	1
Σπαστική κολίτιδα	1
Αυτισμό	1
Τραυματισμό από τροχαίο	1
Κατάκοιτη	1
Κοίλη στη σπονδυλική στήλη	1
Θυρεοειδή	1
Στένωση πνευμονικής βαλβίδας	1

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Στο τρίτο και τελευταίο μέρος της μελέτης διερευνήθηκε η δυνατότητα κάλυψης των νοικοκυριών με επισιτιστικά είδη και οι πιθανές ελλείψεις σε συγκεκριμένες κατηγορίες τροφίμων. Οι περισσότεροι έχουν να δυνατότητα να αγοράσουν τρόφιμα για το νοικοκυριό τους (πίνακας 23), ενώ για όσους απάντησαν ότι δεν έχουν αυτήν την δυνατότητα, ο κυριότερος λόγος είναι ο οικονομικός (πίνακας 24) και λαμβάνουν βοήθεια επισιτιστική από συγγενείς και φορείς (πίνακας 25).

Πίνακας 23 – Δυνατότητα αγοράς τροφίμων

Έχετε την δυνατότητα να αγοράσετε ο ίδιος/η ίδια τα τρόφιμα που καταναλώνει το νοικοκυριό;	Αριθμός ανά περίπτωση
Ναι	89
Όχι	11
Γενικό Άθροισμα	100

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 24 – Λόγος αδυναμίας αγοράς τροφίμων για όσους απάντησαν «όχι» στο ερώτημα του πίνακα 23

Εάν όχι, ποιος είναι ο λόγος	Αριθμός ανά περίπτωση
ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	1
ΛΟΓΩ ΔΟΥΛΕΙΑΣ	1
ΛΟΓΩ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΥ	1
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ	8
Γενικό Άθροισμα	11

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 25 – Τρόπος σίτισης για όσους απάντησαν «όχι» στο ερώτημα του πίνακα 23

Πως τρέφεστε;	Αριθμός ανά περίπτωση
ΒΟΗΘΕΙΑ ΑΠΟ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ/ ΦΙΛΟΥΣ	8
ΑΠΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ	4
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ	1

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Η συχνότητα αγοράς των τροφίμων τους, φαίνεται πως είναι ανά εβδομάδα κυρίως (πίνακας 26), ενώ καταναλώνουν όλα τα είδη τροφίμων, αλλά λιγότερο, θαλασσινά, ξηρούς καρπούς και αυγά (πίνακας 27 & γράφημα 2).

Πίνακας 26 – Συχνότητα αγοράς τροφίμων

Πόσο συχνά αγοράζετε τρόφιμα;	Αριθμός ανά περίπτωση
1-2 φορές τον μήνα	21
3-4 φορές το μήνα	44
πάνω από 4 φορές το μήνα	24
Γενικό Άθροισμα	89

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

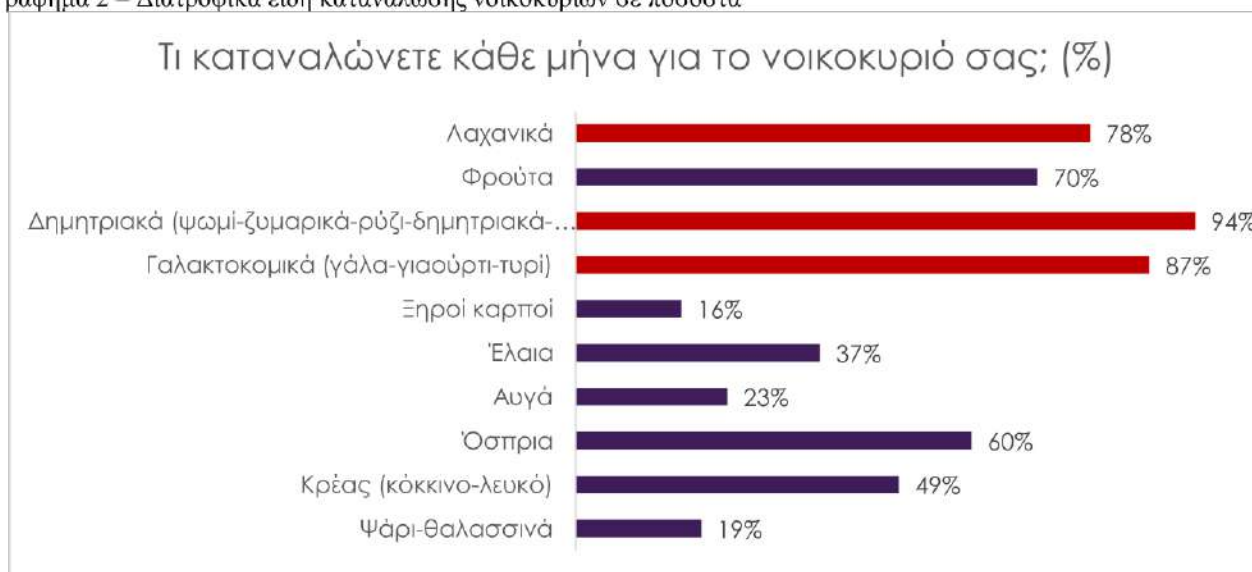

Πίνακας 27 – Διατροφικά είδη κατανάλωσης νοικοκυριών

Τι καταναλώνετε κάθε μήνα για το νοικοκυριό σας;	Αριθμός ανά περίπτωση
Λαχανικά	78
Φρούτα	70
Δημητριακά (ψωμί-ζυμαρικά-ρύζι-δημητριακά-πατάτες)	94
Γαλακτοκομικά (γάλα-γιασούρτι-τυρί)	87
Ξηροί καρποί	16
Έλαια	37
Αυγά	23
Όσπρια	60
Κρέας (κόκκινο-λευκό)	49
Ψάρι-θαλασσινά	19

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Γράφημα 2 – Διατροφικά είδη κατανάλωσης νοικοκυριών σε ποσοστά

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

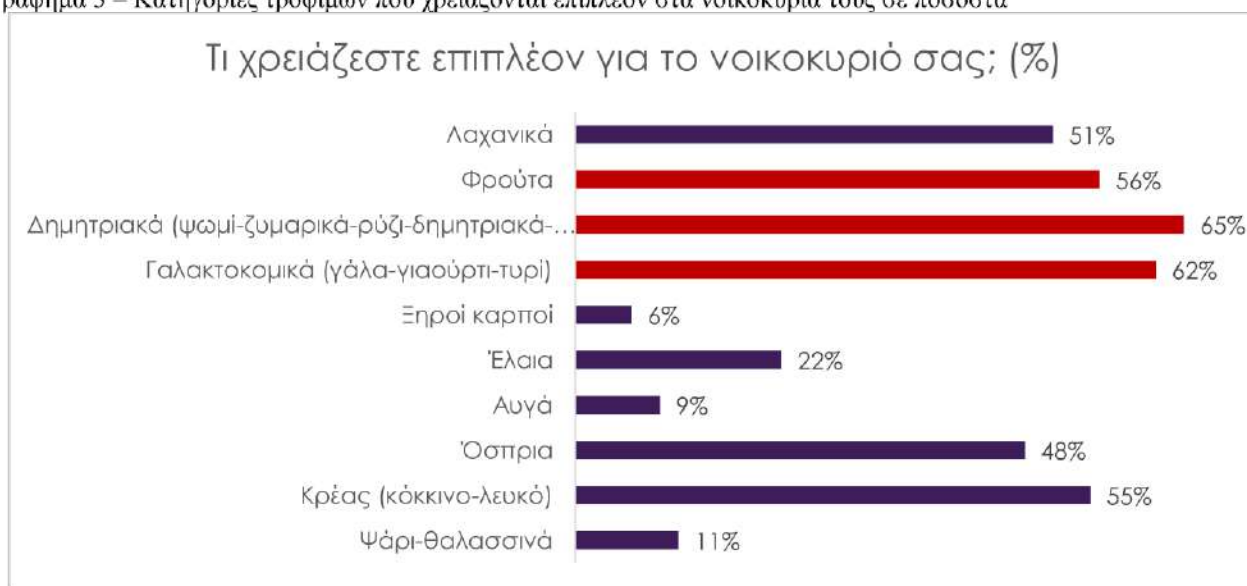
Στον πίνακα 28 και στο γράφημα 3 υποδηλώθηκαν τα τρόφιμα που χρειάζονται επιπλέον στην καθημερινότητα και αποτελούν δείκτες διατροφικών συνηθειών του νοικοκυριού τους που άλλοτε καλύπτονται και άλλοτε όχι. Υποδηλώνονται δηλαδή τα τρόφιμα που επιθυμούν να έχουν και σε μεγαλύτερες ποσότητες.

Πίνακας 28 – Κατηγορίες τροφίμων που χρειάζονται επιπλέον στα νοικοκυριά τους

Τι χρειάζεστε επιπλέον για το νοικοκυριό σας;	Αριθμός ανά περίπτωση
Λαχανικά	51
Φρούτα	56
Δημητριακά (ψωμί-ζυμαρικά-ρύζι-δημητριακά-πατάτες)	65
Γαλακτοκομικά (γάλα-γιαούρτι-τυρί)	62
Ξηροί καρποί	6
Έλαια	22
Αυγά	9
Όσπρια	48
Κρέας (κόκκινο-λευκό)	55
Ψάρι-θαλασσινά	11

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Γράφημα 3 – Κατηγορίες τροφίμων που χρειάζονται επιπλέον στα νοικοκυριά τους σε ποσοστά

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Στον πίνακα 29 παρατηρείται ότι 68 από τους 100 συμμετέχοντες δηλώνουν πως υπάρχουν είδη επισιτισμού, τα οποία αδυνατούν να αγοράσουν για το νοικοκυριό τους. Αντιστοίχως στο γράφημα 4 παρουσιάζονται οι κατηγορίες τροφίμων που δεν μπορούν να αγοράσουν τα νοικοκυριά με ποσοστά, με το κρέας, τα δημητριακά και τα γαλακτοκομικά να βρίσκονται στις πρώτες θέσεις. Σε αυτό το

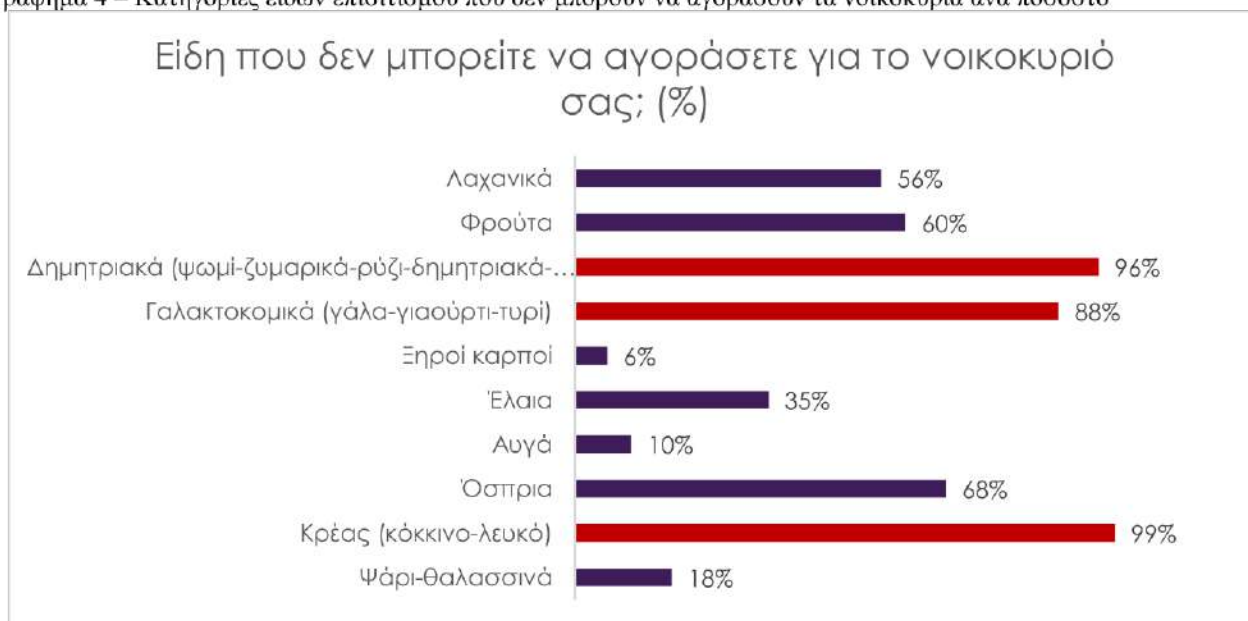
σημείο γίνεται η υπόθεση ότι τα θαλασσινά δεν είναι στις πρώτες θέσεις, καθώς αποτελούν τροφή πολυτελείας και έχουν αποκλειστεί πλήρως ακόμα και από την επιθυμία των συμμετεχόντων. Αυτή η υπόθεση βασίζεται στο γεγονός ότι στην ερώτηση για τα βασικά είδη τροφίμων που λείπουν από το νοικοκυριό, τα θαλασσινά βρίσκονται στην δεύτερη θέση μετά το κρέας με ποσοστό 74,6 (γράφημα 6).

Πίνακας 29 – Έλλειψη δυνατότητας αγοράς συγκεκριμένων ειδών επισιτισμού

Υπάρχουν είδη που δεν μπορείτε να αγοράσετε για το νοικοκυριό σας;	Ποσοστό %
Ναι	68%
Όχι	32%
Γενικό Άθροισμα	100%

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Γράφημα 4 – Κατηγορίες ειδών επισιτισμού που δεν μπορούν να αγοράσουν τα νοικοκυριά ανά ποσοστό

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Στον πίνακα 30 διαφαίνεται ότι το 85% των ερωτηθέντων θα επιθυμούσαν επισιτιστική ενίσχυση και στο γράφημα 5, τα είδη τροφίμων που χρειάζονται ενισχυτικά ανά ποσοστό, με το 79% των

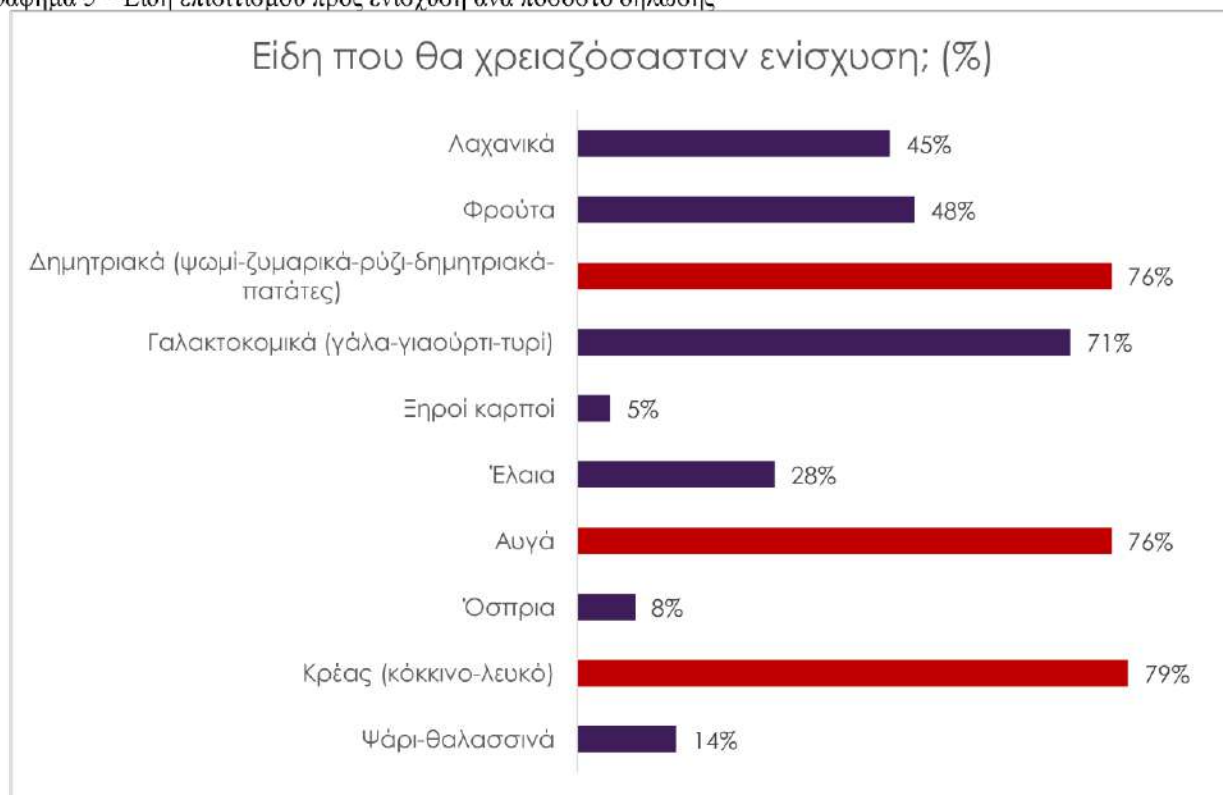
ερωτηθέντων που αποκρίθηκαν θετικά στο ενδεχόμενο της επισιτιστικής ενίσχυσης να θέλει ενίσχυση στο κρέας.

Πίνακας 30 – Ενδεχόμενο επισιτιστικής ενίσχυσης

Θα χρειαζόσασταν ενίσχυση στα τρόφιμα;	Ποσοστό%
Ναι	85 %
Όχι	15 %
Γενικό Άθροισμα	100 %

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Γράφημα 5 – Είδη επισιτισμού προς ενίσχυση ανά ποσοστό δήλωσης

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Στην ερώτηση εάν υπάρχουν βασικά είδη τροφίμων που λείπουν από το νοικοκυριό, το 67% απάντησε θετικά (πίνακας 31), ποσοστό που συμπίπτει με την ερώτηση στον πίνακα 29 της παρούσης, για το εάν υπάρχουν είδη τροφίμων που δεν μπορούν να αγοράσουν για το νοικοκυριό τους (68% απάντησαν ναι). Στο γράφημα 6 το κρέας και τα θαλασσινά έχουν τις 2 πρώτες θέσεις, με το 91% των ερωτηθέντων να δηλώνει ότι λείπει το κρέας και το 74,6% τα θαλασσινά. Ο μοναδικός λόγος που αναφέρθηκε στην ερώτηση για τους λόγους μη ικανοποίησης των διατροφικών αναγκών των νοικοκυριών για όσους απάντησαν θετικά στην ερώτηση της έλλειψης βασικών διατροφικών ειδών, ήταν ο οικονομικός (πίνακας 32).

Πίνακας 31 – Έλλειψη βασικών ειδών τροφίμων

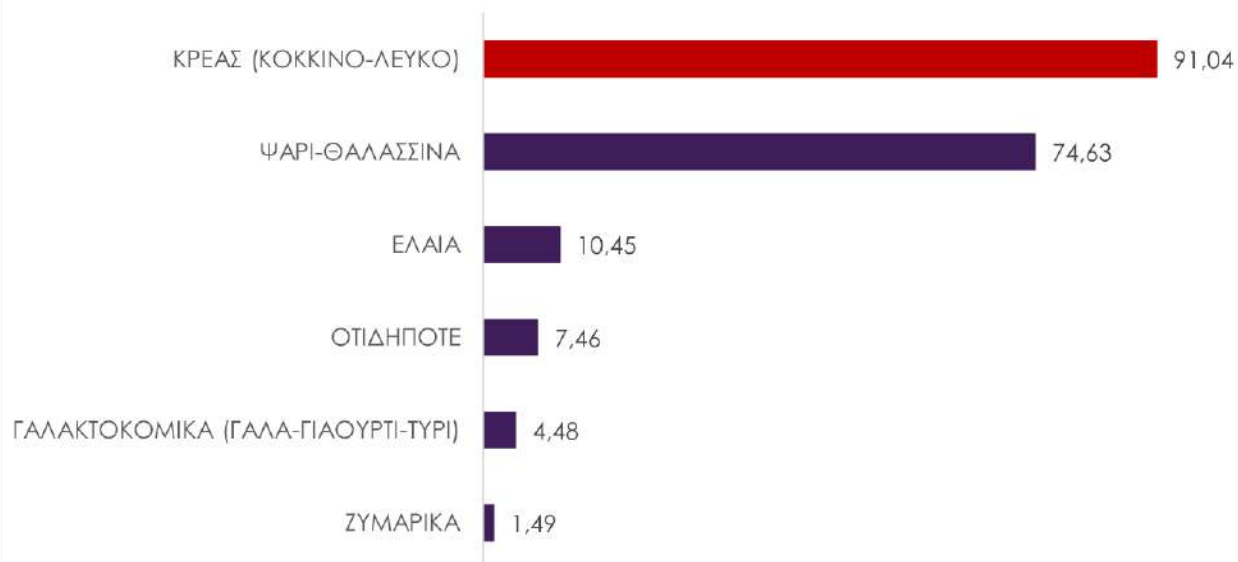
Υπάρχουν βασικά είδη τροφίμων που σας λείπουν από το νοικοκυριό σας;	Ποσοστό %
Ναι	67 %
Όχι	33 %
Γενικό Άθροισμα	100 %

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Γράφημα 6 – Βασικά είδη τροφίμων που λείπουν από τα νοικοκυριά σε ποσοστά

Βασικά είδη που λείπουν απο το νοικοκυριό σας; (%)

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 32 – Λόγοι μη ικανοποίησης διατροφικών αναγκών

Ποιος ο λόγος που δεν ικανοποιούνται πλήρως οι διατροφικές σας ανάγκες;	Ποσοστό%
Οικονομικός	100 %
Γενικό Άθροισμα	100 %

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Στο ερωτηματολόγιο, τέλος, έγινε μία πρώτη προσπάθεια διερεύνησης της ενδεχόμενης έλλειψης των νοικοκυριών σε είδη πρώτης ανάγκης, επίσης βασικά για την εύρυθμη λειτουργία ενός νοικοκυριού αλλά και για την υγιεινή των μελών του. Το 80% των ερωτηθέντων απάντησε θετικά στην δυσκολία αγοράς ειδών πρώτης ανάγκης, με την συντριπτική πλειοψηφία εξ αυτών (το 73,7%) να δηλώνει ότι δεν μπορεί να αγοράσει απορρυπαντικά και το 26,2% καθαριστικά (γράφημα 7).

Πίνακας 33 – Έλλειψη ειδών πρώτης ανάγκης

Υπάρχουν είδη πρώτης ανάγκης που δεν μπορείτε να αγοράσετε για το νοικοκυριό σας;	Ποσοστό %
Ναι	80 %
Όχι	20 %

Γενικό Άθροισμα

100 %

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Γράφημα 7 – Είδη πρώτης ανάγκης που δεν μπορούν να αγοράσουν τα νοικοκυριά ανά ποσοστό

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Σε συνάρτηση με τα ανωτέρω αναλυτικά δεδομένα, η έλλειψη δυνατότητας αγοράς τροφίμων σε εύλωτους κοινωνικο-οικονομικά πολίτες του Δήμου Πειραιά αποτελεί μείζον θέμα επιβίωσής τους και απειλεί τις συνθήκες διαβίωσής τους. Θεωρητικά και βάσει όσων αναπτύχθηκαν στο κεφάλαιο της κοινωνικής πολιτικής επί του θέματος του επισιτισμού και των ειδών πρώτης ανάγκης, η πολιτεία προσπαθεί να αντιμετωπίσει και να διαχειριστεί αυτό το κοινωνικό φαινόμενο, αλλά πρακτικά οι υφιστάμενες πολιτικές δεν επαρκούν.

Η τοπική αυτοδιοίκηση παίζει καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση φαινομένων υποσιτισμού, καθώς δύναται να επικεντρωθεί στις εύλωτες κοινωνικές ομάδες των ορίων που δραστηριοποιείται. Και παρά τις φιλότιμες προσπάθειες του Δήμου Πειραιά, των οργανώσεων στα διοικητικά όριά του και των αντίστοιχων δομών, το φαινόμενο της μη επαρκούς σίτισης σε μεγάλο βαθμό δεν έχει

αντιμετωπιστεί. Διαφορετικά τα αιτήματα για τρόφιμα και επισιτιστική συνδρομή δεν θα ήταν τόσα πολλά προς την ΚΟΔΕΠ. Οι επισιτιστικές δράσεις που υλοποιούνται μέσα από την ΚΟΔΕΠ ικανοποιούν πολύ μικρή μερίδα των ευάλωτων οικονομικά και κοινωνικά ομάδων του Δήμου και έρχονται να ανακουφίσουν, έστω με τα πολύ βασικά είδη επισιτισμού, περιπτώσεις νοικοκυριών οι οποίες βρίσκονται σε ακραία φτώχεια. Αυτό συμβαίνει καθότι ουσιαστικά επαφίεται στην ύπαρξη συγκεκριμένων δωρεών (λ.χ. ΠΑΕ Ολυμπιακός και Ε.Ε.Ε), οι οποίες έχουν πολύ περιορισμένο αριθμό ωφελούμενων και αφορούν αποκλειστικά σε τρόφιμα μακράς διαρκείας, χωρίς να μπορούν να καλύψουν την ανάγκη για φρέσκα προϊόντα. Μία ανάγκη που δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση πολυτέλεια, αλλά πρόκειται για διατροφικά απαραίτητα προϊόντα, είτε για ενήλικες είτε για ανήλικους. Στους δεύτερους δε, η ανάγκη αυτή μεταφράζεται σε απαραίτητη προϋπόθεση ανάπτυξής τους.

Κατά την διάρκεια συγγραφής της παρούσας μελέτης, εν μέσω πανδημίας Covid-19, τα αδιάσειστα στοιχεία υποσιτισμού του πλανήτη, αλλά κυρίως επισιτιστικής ανασφάλειας, έρχονται να επιβεβαιώσουν ότι παρότι διανύουμε έναν ακόμη αιώνα αφθονίας αγαθών επισιτισμού και πρώτης ανάγκης, μεγάλα πληθυσμιακά ποσοστά-ακόμα και στην «πλούσια» Ευρώπη, δεν έχουν πρόσβαση σε αυτά. Από την μία παρατηρείται η τάση των δυτικών, κυρίως, κοινωνιών στις πιο υγιεινές διατροφικές συνήθειες και από την άλλη συνάνθρωποί μας αδυνατούν να αγοράσουν βασικά είδη διατροφής, όπως ψάρι και κρέας. Η κοινωνική και οικονομική αυτή αντιξοότητα καθρεφτίζεται σε όλα τα επίπεδα μέσα στις κοινωνίες, με την μία μερίδα του πληθυσμού τους να είναι σε θέση να διαβιεί έχοντας κάθε ένα από αυτά τα 9 βασικά υλικά αγαθά όπως ορίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το σύστημα μέτρησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού AROPE⁷³ (στέγη-θέρμανση-τηλέφωνο-αυτοκίνητο-πλυντήριο-έγχρωμη τηλεόραση-1 εβδομάδα διακοπών το έτος-δυνατότητα κάλυψης αιφνίδιων δαπανών-κατανάλωση κρέατος, ψαριού ή τροφής με ισοδύναμη πρωτεΐνη κάθε δεύτερη ημέρα), πολλές φορές μάλιστα σε αφθονία, ενώ μία άλλη να πασχίζει ακόμα και για την στέγη και την διατροφή της, σε ποσοστά 21,9% του πληθυσμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το 27,5% της Ελλάδας να βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού⁷⁴.

⁷³ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:At_risk_of_poverty_or_social_exclusion_\(AROEPE\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:At_risk_of_poverty_or_social_exclusion_(AROEPE))

⁷⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20211017-1>

Όταν σχεδόν ένας στους τρεις ανθρώπους στον κόσμο (2,37 δισεκατομμύρια) δεν είχε πρόσβαση σε επαρκή τροφή το 2020 και **σχεδόν το 12 τοις εκατό του παγκόσμιου πληθυσμού αντιμετώπιζε σοβαρή επισιτιστική ανασφάλεια το 2020, αντιπροσωπεύοντας 928 εκατομμύρια ανθρώπους – 148 εκατομμύρια περισσότεροι από το 2019, τότε αντιλαμβάνεται κανείς ότι τα πράγματα είναι ιδιαίτερος δυσοίωνα για το 2021 και με την πανδημία να παρελαύνει για ακόμα μία χρονιά.**

Είναι δεδομένο ότι τα υπάρχοντα κοινωνικά επιδόματα και τα εν ενεργεία επισιτιστικά προγράμματα δεν μπορούν να καλύψουν σε καμία περίπτωση τις ανάγκες επισιτισμού εκείνων των κοινωνικών ομάδων που διαβιούν κάτω ή/και κοντά στα όρια της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Συγκεκριμένα για τον Δήμο Πειραιά και κατά την υλοποίηση του παρόντος προγράμματος, οι καταγεγραμμένοι από την ομάδα άμεσης παρέμβασης της Πράξης ωφελούμενοι έχουν δηλώσει σε ποσοστό 80% ότι επιθυμούν επισιτιστική συνδρομή. Πρόκειται για τους 2.000 από τους 2.500 καταγεγραμμένους ωφελούμενους έως τώρα. Αυτός ο αριθμός αποδεικνύει και την σοβαρότητα της κατάστασης σε ότι αφορά την αδυναμία αγοράς επισιτιστικών προϊόντων από του πολίτες, αλλά και το μέγεθος του προβλήματος. Γι' αυτόν τον λόγο ο Δήμος Πειραιά, μέσα από την ΚΟΔΕΠ και τα προγράμματα που υλοποιεί, οφείλει να συνδράμει προς την καταπολέμηση αυτού του είδους της φτώχειας που απειλεί τους δημότες και κατοίκους του, μέσα από δράσεις και παρεμβάσεις κατάλληλες προς αυτήν την κατεύθυνση.

Η καταπολέμηση της φτώχειας, η οποία οδηγεί ακόμα και στην επισιτιστική ανασφάλεια, ξεκινάει από δράσεις άμεσης παρέμβασης σε θέματα αρχικά κρίσιμα για την επιβίωση του ατόμου, όπως η κατάλληλη σίτιση, και στην πορεία επεκτείνονται σε άλλα κοινωνικά ζητήματα, όπως η ανεργία και η επαγγελματική κατάρτιση. Με άλλα λόγια, χρειάζεται πρώτα να βρεθεί ο τρόπος να επιβιώσουν οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, με στέγη, τρόφιμα και ρουχισμό, και εφόσον καλυφθούν αυτές οι βασικές ανάγκες επιβίωσης τους, να προχωρήσουμε σε δευτερογενείς παρεμβάσεις που αφορούν στις συνθήκες διαβίωσής τους, όπως η ένταξη στην αγορά εργασίας, η εκπαιδευτική και επαγγελματική κατάρτιση και η κοινωνική ενσωμάτωση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μέσα από τα αποτελέσματα της έρευνας που διενεργήθηκε στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, προκύπτουν σημαντικά συμπεράσματα για το προφίλ των καταγεγραμμένων ωφελούμενων δημοτών και κατοίκων του Πειραιά, αλλά και τις ανάγκες τους.

Καταρχάς, το αίτημα για επισιτιστική συνδρομή βρίσκεται σταθερά στην πρώτη θέση των αιτημάτων καθ' όλη την διάρκεια της υλοποίησης του έργου και των καταγραφών των ωφελούμενων και με τεράστια διαφορά από τα υπόλοιπα, όπως διαφαίνεται στον πίνακα 34, ο οποίος απεικονίζει τα τρία πρώτα σε συχνότητα αιτήματα των ωφελούμενων. Είναι, επίσης, το βασικότερο αίτημα για την συντριπτική πλειοψηφία των καταγεγραμμένων πολιτών (80%), όπως προαναφέρθηκε. Ακόμα και τα αιτήματα που εμπίπτουν στην κατηγορία «άλλο» της φόρμας καταγραφής, δεν ξεπερνούν τα 200 για ένδυση και υπόδηση, τα 180 για οικονομική ενίσχυση και στήριξη σε οφειλές και τα 100 για ηλεκτρικές συσκευές και είδη οικιακής χρήσης (στοιχεία από πλατφόρμα S.I.P., Δεκέμβριος 2021).

Πίνακας 34 – Πρώτα κατά σειρά δήλωσης αιτήματα ωφελούμενων

ΑΙΤΗΜΑ-ΑΝΑΓΚΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ
ΕΙΔΗ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ	1999
ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΜΕ ΨΥΧΟΛΟΓΟ	91
ΦΑΡΜΑΚΑ & ΠΑΡΑΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	79

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Η διερεύνηση αυτού του αιτήματος αποφέρει πληροφόρηση για τα είδη των τροφίμων που εκλείπουν από τα νοικοκυριά, όπως το κρέας και τα θαλασσινά, τα έλαια και τα γαλακτοκομικά. Τα φρέσκα προϊόντα – κρέας- λαχανικά, φρούτα, γαλακτοκομικά – είναι στις πρώτες θέσεις όσων τροφίμων χρειάζονται επιπλέον τα νοικοκυριά, ενώ ακόμα και τα δημητριακά (ψωμί-ζυμαρικά-ρύζι-πατάτες-δημητριακά) επίσης εκλείπουν παρά το χαμηλό σχετικά κόστος τους.

Το 68% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι υπάρχουν είδη, τα οποία αδυνατεί να αγοράσει για το νοικοκυριό του, και το 67% ότι υπάρχουν βασικά είδη που λείπουν από αυτό με το κρέας και τα θαλασσινά να βρίσκονται μακράν σε υψηλότερο ποσοστό, 91% και 74,6 αντίστοιχα. Όλοι όσοι

δήλωσαν ότι υπάρχουν είδη τα οποία λείπουν από το νοικοκυριό τους , ανέφεραν ότι ο λόγος που δεν ικανοποιούνται οι διατροφικές τους ανάγκες είναι οικονομικός. Παράλληλα, το 85% ζητάει επισιτιστική ενίσχυση, κυρίως σε κρέας, αυγά και δημητριακά.

Τα ακριβά κυρίως είδη πρώτης ανάγκης και οικιακής και ατομικής υγιεινής, όπως τα απορρυπαντικά και τα καθαριστικά της οικίας, φαίνεται πιο δύσκολο να αγοραστούν και παρά το γεγονός ότι είναι απαραίτητα δηλώθηκε ότι εκλείπουν σε ποσοστό 80%.

Τα επιδόματα δεν φαίνεται να καλύπτουν το πρόβλημα παρά την ύπαρξή τους και την λήψη τους από τα περισσότερα ερωτηθέντα νοικοκυριά. Οι περισσότεροι ερωτηθέντες δεν είναι λήπτες κρατικής επισιτιστικής βοήθειας, αλλά ακόμα και αυτοί που είναι δηλώνουν ότι εξακολουθεί να υφίσταται ανεπάρκεια τροφίμων στα νοικοκυριά τους, καθώς ζητούν επιπλέον ενίσχυση, μέσω των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου.

Συμπερασματικά, λοιπόν, διαφαίνεται η ανάγκη επισιτιστικής-υλικής συνδρομής στους καταγεγραμμένους ωφελούμενους, των οποίων τα εισοδήματα είναι προφανώς χαμηλά και δεν επιτρέπουν την αγορά βασικών και απαραίτητων για την επιβίωση και την αξιοπρεπή διαβίωση τους, ειδών διατροφής και πρώτης ανάγκης.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη:

- Την αύξηση της επισιτιστικής ανασφάλειας σε όλον τον πλανήτη, λόγω της πανδημίας του Covid-19 και των συνεπειών της, στην παγκόσμια οικονομία, τις θέσεις εργασίας, την παραγωγή των τροφίμων και τον περιορισμό τους, άρα και την αύξηση των τιμών τους,

- Ότι η επισιτιστική ανασφάλεια είναι ένα σύνθετο πρόβλημα. Πολλοί άνθρωποι δεν έχουν τους πόρους για να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες, προκλήσεις που αυξάνουν τον κίνδυνο διατροφικής ανασφάλειας μιας οικογένειας,
- Ότι η επισιτιστική ανασφάλεια πλαισιώνεται ως κοινωνικός καθοριστικός παράγοντας της υγείας και έχει επίδραση στα αποτελέσματα της υγείας του ατόμου και του πληθυσμού,
- Ότι τα επίμονα υψηλά επίπεδα εισοδηματικής ανισότητας καθιστούν την υγιεινή διατροφή απρόσιτη για περίπου 3 δισεκατομμύρια ανθρώπους, ειδικά τους φτωχούς, σε κάθε περιοχή του κόσμου,
- Ότι σχεδόν το 12% του παγκόσμιου πληθυσμού αντιμετώπιζε σοβαρή επισιτιστική ανασφάλεια το 2020, αντιπροσωπεύοντας 928 εκατομμύρια ανθρώπους,
- Ότι οι εξωτερικοί παράγοντες (π.χ. συγκρούσεις ή κλιματικές αλλαγές) και οι εσωτερικοί (π.χ. χαμηλή παραγωγικότητα και αναποτελεσματικές αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων) στα συστήματα τροφίμων αυξάνουν το κόστος των θρεπτικών τροφίμων, τα οποία, σε συνδυασμό με τα χαμηλά εισοδήματα, αυξάνουν τη μη οικονομικά προσιτή υγιεινή διατροφή, ιδιαίτερα σε χώρες που επηρεάζονται από πολλαπλούς παράγοντες,
- Ότι η επισιτιστική κρίση δεν παρατηρείται μόνο στις αναπτυσσόμενες χώρες αλλά είναι παρούσα και στις αναπτυγμένες,
- Το γεγονός ότι η υλική υστέρηση αποτελεί βασικό δείκτη κινδύνου φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού και μέσα σε αυτήν εμπεριέχεται η δυνατότητα ενός ατόμου να μπορεί να φάει κρέας ή ψάρι ή τροφή αντίστοιχης διατροφικής αξίας με αυτά τα δύο κάθε δεύτερη ημέρα,
- Ότι το 2020, 96,5 εκατομμύρια άνθρωποι στην ΕΕ διέτρεχαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. αυτό ισοδυναμούσε με το 21,9 % του πληθυσμού της ΕΕ,
- Ότι βάσει των τελευταίων στοιχείων της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής κατά το τελευταίο έτος, το 13,2% του πληθυσμού ανησύχησε ότι δεν θα είχε αρκετή τροφή για να καλύψει τις ανάγκες του, το 12,8% του πληθυσμού δεν είχε τη δυνατότητα να τραφεί με υγιεινή και θρεπτική τροφή, το 14,1% του πληθυσμού έφαγε μόνο ορισμένα ειδή τροφών, το 6,2% του πληθυσμού αναγκάστηκε να παραλείψει ένα γεύμα, το 6,6% του πληθυσμού έφαγε λιγότερο από όσο θεωρούσε ότι είχε ανάγκη, το 2,7% των νοικοκυριών έμεινε χωρίς τροφή, το 3,0% του

πληθυσμού πεινούσε, αλλά δεν έφαγε και το 2,2% του πληθυσμού πέρασε μια ολόκληρη ημέρα χωρίς τροφή,

- Ότι το ποσοστό της μέτριας προς σοβαρής ανεπάρκειας τροφής στην Ελλάδα είναι υψηλό, ένα από τα υψηλότερα στην Ευρώπη.
- Ότι το 45,8% των φτωχών νοικοκυριών για το 2020 δηλώνει ότι στερείται διατροφής που περιλαμβάνει κάθε δεύτερη ημέρα κοτόπουλο, κρέας, ψαρί ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των μη φτωχών νοικοκυριών εκτιμάται σε 5,3% και το αντίστοιχο ποσοστό του προηγούμενου έτους ήταν 37,7% και 6,1% αντιστοίχως, άρα παρατηρείται ραγδαία αύξηση,
- Ότι βάσει των πιο επικαιροποιημένων στοιχείων της Eurostat, η Ελλάδα βρίσκεται στην τρίτη υψηλότερη θέση της ΕΕ (27,5%), σε ό,τι αφορά το ποσοστό του πληθυσμού που διατρέχει τον κίνδυνο της φτώχειας,
- Ότι ο Δήμος Πειραιά είναι ένας από τους κεντρικότερους και πολυπληθέστερους Δήμος της Ελλάδας και από τους σχεδόν 2.500 ωφελούμενους που έχει καταγράψει η Πράξη του Social Innovation Piraeus μέσα στο διάστημα που υλοποιείται στα διοικητικά όρια του, οι 2.000 εξ αυτών έχουν ως αίτημα την επισιτιστική συνδρομή, ποσοστό δηλαδή 80%,
- Το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ωφελούμενων και των νοικοκυριών τους ζητάει επισιτιστική συνδρομή, ανεξαιρέτως ένα λαμβάνουν κάποιο επίδομα ή είναι εγγεγραμμένοι σε κάποιο επισιτιστικό πρόγραμμα,
- Ότι η έρευνα που διενεργήθηκε στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης ανέδειξε πιο συγκεκριμένα την ανάγκη επισιτιστικής ενίσχυσης στα εν λόγω νοικοκυριά και παρουσίασε αποτελέσματα σε ποσοστά μη αμφισβητήσιμα,
- Ότι αναδείχθηκε η ανάγκη ενίσχυσης σε κάθε είδος επισιτισμού αλλά κυρίως σε φρέσκα και ακριβότερα άλλων είδη, όπως κρέας και ψάρι,
- Ότι ο κατά γενική ομολογία λόγος μη ικανοποίησης των διατροφικών αναγκών των ωφελούμενων είναι αποκλειστικά ο οικονομικός,
- Ότι υπάρχει σαφής και αποδεδειγμένη δυσκολία απόκτησης των πιο ακριβών ειδών πρώτης ανάγκης, όπως απορρυπαντικών και καθαριστικών και ειδών ατομικής υγιεινής,

- Ότι η ΚΟΔΕΠ, μέσω των προγραμμάτων που υλοποιεί και των διαθέσιμων πόρων, είναι σε θέση να παρέχει την ανάλογη υλιστική ενίσχυση,
- Ότι σύμφωνα με το άρθρο 4 της από 12-12-2012 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ Α' 240/12-12-2012) «Ρύθμιση ζητημάτων κατεπείγοντος χαρακτήρα του Υπουργείου Εσωτερικών -Προμήθειες Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού», «*Η διαδικασία ανάδειξης προμηθευτών-χορηγητών, για προμήθειες α. τροφίμων, β. λοιπών αναλώσιμων ειδών παντοπωλείου καθώς και παροχών των σχετικών υπηρεσιών, γ. πετρελαιοειδών και δ. φαρμάκων και αναλώσιμου υγειονομικού υλικού για τις ανάγκες των Δήμων, των Ιδρυμάτων και όλων των νομικών τους προσώπων, πραγματοποιείται εφεξής από τους οικείους Δήμους*», η ΚΟΔΕΠ ως ΝΠΙΔ δεν δύναται να διεξάγει διαδικασίες προμήθειας τροφίμων.

Προτείνονται οι παρακάτω τέσσερις διαφορετικοί τρόποι επισιτιστικής συνδρομής στο σύνολο των καταγεγραμμένων ωφελούμενων της Πράξης που έχουν κάνει σχετικό αίτημα (2000 άτομα, ήτοι 985 νοικοκυριά), για περίοδο 3 έως 6 μηνών από την έναρξη της δράσης:

1. Παροχή διατακτικών σε συνεργασία με αλυσίδες σούπερ μάρκετ.
2. Έκδοση και διανομή διατακτικών από την ΚΟΔΕΠ σε συνεργασία με τοπικές επιχειρήσεις.
3. Συνεργασία με επιχειρήσεις τροφίμων για την δημιουργία πακέτων επισιτισμού με συγκεκριμένα προϊόντα μέσα, που θα διανεμηθούν από την ΚΟΔΕΠ στους ωφελούμενους.
4. Επισιτιστική συνδρομή υπό την μορφή μηνιαίου οικονομικού βοηθήματος από την ΚΟΔΕΠ.

Οι τέσσερις αυτοί τρόποι υλοποίησης της επισιτιστικής συνδρομής αλλά και της υλικής, περιγράφονται αναλυτικά στα παρακάτω υποκεφάλαια.

Μεθοδολογία υλοποίησης πρότασης 1

Η πρώτη μέθοδος υλοποίησης της επισιτιστικής-υλικής συνδρομής διενεργείται ουσιαστικά από μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ, μέσω του δικού τους συστήματος έκδοσης και διαχείρισης των διατακτικών, μετά από σχετική σύμβαση συνεργασίας τους με την ΚΟΔΕΠ. Η επιλογή της αλυσίδας

σούπερ μάρκετ θα πραγματοποιηθεί μετά από τη δημοσίευση σχετικής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος από την ΚΟ.Δ.Ε.Π. στο πλαίσιο της Πράξης, με την οποία θα καλούνται δυνητικοί ανάδοχοι να εκτελέσουν την έκδοση των διατακτικών συγκεκριμένου κόστους έκαστη αλλά και στο σύνολο της προμήθειας των κουπονιών, και με συγκεκριμένη χρονική περίοδο εκτέλεσης. Θα εκδοθούν διατακτικές από τα σούπερ μάρκετ, οι οποίες θα διατεθούν στην ΚΟ.Δ.Ε.Π. και στη συνέχεια τους δυνητικά ωφελούμενους, οι οποίοι με τη σειρά τους θα εκτελούν τις διατακτικές ανά μήνα, θα προσκομίζουν στην ΚΟΔΕΠ τις σχετικές αποδείξεις αγοράς των προϊόντων τους και από την πλευρά του σούπερ μάρκετ θα κατατίθεται στην ΚΟΔΕΠ μία συγκεντρωτική λίστα των επιταγών που εκτελέστηκαν μέσα στο μήνα αναφοράς. Οι διατακτικές θα δίνονται στους ωφελούμενους από τα στελέχη άμεσης παρέμβασης μηνιαίως επίσης, στα γραφεία της ΚΟΔΕΠ, με την συμπλήρωση σχετικής φόρμας παράδοσης/παραλαβής καθώς και την καταχώρηση του μοναδικού κωδικού της διατακτικής μαζί με την επωνυμία του διατάκτη (σούπερ μάρκετ) στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της ΚΟΔΕΠ, στο πλαίσιο του ολοκληρωμένου ομογενοποιημένου πληροφοριακού συστήματος. Ο ωφελούμενος θα μπορεί με αυτές τις διατακτικές να αγοράσει είδη επισιτισμού και οικιστικής και ατομικής υγιεινής, με μοναδικούς περιορισμούς τα αλκοολούχα ποτά, τα είδη καπνού και τις ζωοτροφές. Κάθε φορά που θα έρχεται για να παραλάβει τις επόμενες διατακτικές του, θα πρέπει να επιδεικνύει την σχετική απόδειξη ώστε να αποδεικνύεται το ανωτέρω. Σε περίπτωση που έχει παραβεί αυτόν τον όρο, θα χάνει οριστικά το δικαίωμα παραλαβής και χρήσης των εν λόγω διατακτικών για το επόμενο διάστημα και θα γίνεται αντικατάσταση του ωφελούμενου από τη σχετική λίστα επιλαχόντων. Για την επιλογή των δυνητικά ωφελούμενων που θα λάβουν τις διατακτικές η ΚΟΔΕΠ θα εκδώσει και θα δημοσιεύσει σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για νοικοκυριά που βρίσκονται σε συνθήκες ένδειας, και με τα συγκεκριμένα κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια τα νοικοκυριά που θα έχουν καταθέσει πλήρη φάκελο μαζί με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, θα αξιολογούνται και θα μοριοδοτούνται, βάσει ευαλωτότητας, ενώ στη συνέχεια θα καταρτίζεται και θα δημοσιεύεται η σχετική λίστα επιλεχθέντων και επιλαχόντων νοικοκυριών.

Πιο συγκεκριμένα, θα εκδοθούν διατακτικές των 50€ και των 100€ από το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης διατακτικών των σούπερ μάρκετ με τα οποία θα συμβασιοποιηθεί η ΚΟΔΕΠ. Αυτές οι διατακτικές θα δίνονται στην ΚΟΔΕΠ, η οποία με την σειρά της θα τις καταναίμει ανάλογα στους

ωφελομένους σε μηνιαία βάση. Ο κάθε ωφελούμενος, εφόσον χρησιμοποιήσει τις διατακτικές του μήνα, για να παραλάβει τις επόμενες θα πρέπει να προσκομίζει στην ΚΟΔΕΠ τις σχετικές αποδείξεις ώστε να ελεγχθούν τα είδη που έχει προμηθευτεί από τις προηγούμενες και να επιβεβαιωθεί ότι δεν έχει αγοράσει αλκοολούχα ποτά, είδη καπνού και ζωοτροφές. Αντιστοίχως η ανάδοχη αλυσίδα σούπερ μάρκετ θα προσκομίζει τις λίστες με τις χρησιμοποιημένες διατακτικές, μηνιαίως προς έλεγχο (cross check) της όλης διαδικασίας. Το συγκεκριμένο σύστημα ελέγχεται πλήρως από το σύστημα διαχείρισης διατακτικών των σούπερ μάρκετ για την αποφυγή απάτης, οπότε όταν μία διατακτική χρησιμοποιηθεί, αυτόματα ακυρώνεται και δεν μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί.

Σε ότι αφορά στα ποσά επισιτιστικής συνδρομής και ειδών πρώτης ανάγκης (ατομικής και οικιστικής υγιεινής), στα μονοπρόσωπα νοικοκυριά θα δίνεται διατακτική των 50 ευρώ τον μήνα, στα διπρόσωπα των 100 ευρώ, στα τριπρόσωπα των 150 ευρώ, στα τετραπρόσωπα των 200 ευρώ και στα πενταπρόσωπα των 250 ευρώ. Εάν ένα νοικοκυριό έχει περισσότερα από 5 μέλη, τότε θα λαμβάνει το ανώτερο ποσό των διατακτικών, ήτοι 250 ευρώ, ανεξαιρέτως αριθμού μελών νοικοκυριού.

Στον παρακάτω πίνακα 35, αποτυπώνεται ο αριθμός των νοικοκυριών που έχουν αιτηθεί επισιτιστική συνδρομή, σε συνδυασμό με τα προτεινόμενα ποσά διατακτικών για κάθε νοικοκυριό. Στον εν λόγω πίνακα αναφέρονται αναλυτικά τα ποσά για κάθε είδος νοικοκυριού (μονοπρόσωπα, 2μελή, 3μελή κ.ο.κ.), αλλά και το συνολικό ποσό της δράσης που ανέρχεται στα **118.250,00€ τον μήνα, στα 354.750,00€ το τρίμηνο και 709.500,00€ το εξάμηνο αντίστοιχα**. Με άλλα λόγια, από τα αιτήματα επισιτιστικής συνδρομής που έχει καταγράψει η Πράξη έως και σήμερα, παρουσιάζονται τα είδη των νοικοκυριών σε αριθμούς και πολλαπλασιάζονται επί του ποσού των διατακτικών που θα δικαιούται το κάθε νοικοκυριό κι έτσι προκύπτει το ανάλογο σύνολο. Το σύνολο αυτό είναι μηνιαίο, τριμηνιαίο και εξαμηνιαίο, όσοι δηλαδή είναι οι προτεινόμενοι μήνες υλοποίησης της δράσης.

Πίνακας 35 – Αριθμός νοικοκυριών ανά μέλη νοικοκυριού, με αναγωγή και συνολικό ποσό ενίσχυσης

ΕΙΔΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ	ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΑ ΝΟΙΚΟΥΡΙΑ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 2 ΜΕΛΗ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 3 ΜΕΛΗ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 4 ΜΕΛΗ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 5 ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΠΑΝΩ	ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ
----------------------	--------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------------------	-----------------------

ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΙΚΟΥΡΙΩΝ ΑΠΟ SIP	294	284	196	140	71	985
ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΗΣ ΣΕ ΕΥΡΩ	50,00 €	100,00 €	150,00 €	200,00 €	250,00 €	-
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ ΣΕ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΝΟΙΚ. ΑΝΑ ΜΗΝΑ	14.700,00 €	28.400,00 €	29.400,00 €	28.000,00 €	17.750,00 €	118.250,00 €
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ ΣΕ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΝΟΙΚ. ΑΝΑ 3ΜΗΝΟ	44.100,00 €	85.200,00 €	88.200,00 €	84.000,00 €	53.250,00 €	354.750,00 €
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ ΣΕ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΝΟΙΚ. ΑΝΑ 6ΜΗΝΟ	88.200,00 €	170.400,00 €	176.400,00 €	168.000,00 €	106.500,00 €	709.500,00 €

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Μεθοδολογία υλοποίησης πρότασης 2

Στην δεύτερη μέθοδο υλοποίησης της δράσης, προτείνεται η έκδοση διατακτικών ειδών επισιτισμού και ειδών πρώτης ανάγκης (ατομικής και οικιστικής υγιεινής) από τη ΚΟΔΕΠ, μέσω του συστήματος διαχείρισης διατακτικών των ψηφιακών εργαλείων της Πράξης Social Innovation Piraeus (Παράρτημα 2).

Η ΚΟΔΕΠ θα φέρει την πλήρη ευθύνη για την έκδοση και την διαχείριση των διατακτικών, οι οποίες θα δοθούν από τα στελέχη άμεσης παρέμβασης της Πράξης στους ωφελομένους. Η διαφορά με την παραπάνω πρόταση, όπως παρουσιάστηκε, είναι ότι οι διατακτικές αυτές θα εκδοθούν σε μικρότερα ποσά ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε σχετικές τοπικές επιχειρήσεις από τους ωφελομένους, ήτοι μανάβικα, κρεοπωλεία παντοπωλεία, κλπ. Η ΚΟΔΕΠ, μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος σε τοπικές επιχειρήσεις επισιτισμού και ειδών πρώτης ανάγκης (κρεοπωλεία, ψαράδικα, γαλακτοπωλεία, μανάβικα, φούρνους, παντοπωλεία κ.α.), θα συμβασιοποιηθεί μαζί τους, ώστε να μπορούν οι ωφελοόμενοι να χρησιμοποιούν τις διατακτικές τους σε αυτές. Οι δε επιχειρήσεις θα λαμβάνουν την αποζημίωσή τους από την ΚΟΔΕΠ. Θα ισχύουν οι ίδιοι περιορισμοί αγορών, όπως και στα σούπερ μάρκετ. Για την επιλογή των δυνητικά ωφελομένων

που θα λάβουν τις διατακτικές για τις τοπικές επιχειρήσεις, η ΚΟΔΕΠ θα εκδώσει και θα δημοσιεύσει σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για νοικοκυριά που βρίσκονται σε συνθήκες ένδειας, και με τα συγκεκριμένα κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια τα νοικοκυριά που θα έχουν καταθέσει πλήρη φάκελο μαζί με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, θα αξιολογούνται και θα μοριοδοτούνται, βάσει ευαλωτότητας, ενώ στη συνέχεια θα καταρτίζεται και θα δημοσιεύεται η σχετική λίστα επιλεχθέντων και επιλαχόντων νοικοκυριών.

Πιο συγκεκριμένα, η ΚΟΔΕΠ θα εκδώσει διατακτικές των 10 και των 20 ευρώ, οι οποίες θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε τοπικές επιχειρήσεις του Δήμου Πειραιά από τους ωφελούμενους, σε εργάσιμες ώρες και ημέρες του μήνα και θα χορηγούνται σε αυτούς από τα στελέχη άμεσης παρέμβασης μία φορά τον μήνα. Οι διατακτικές αυτές θα αναγράφουν τον μοναδικό κωδικό τους, το ποσό τους και εμφανώς τον αριθμό της ταυτότητας των ωφελούμενων και τον σκοπό τους, όπως και την σημείωση ότι απαγορεύεται η αγορά αλκοολούχων ποτών, ειδών καπνού και ζωοτροφών με αυτές. Η επιχείρηση θα είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο και την τήρηση αυτού του όρου, ελέγχοντας πριν από την εκτέλεση της διατακτικής την ταυτότητα του ωφελούμενου, ώστε να συμπίπτει με το αριθμό ταυτότητας που θα αναγράφεται στη διατακτική που θα έχει εκδοθεί. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι δεν τηρήθηκαν αυτοί οι όροι, ο ωφελούμενος αποκλείεται αυτόματα από την δράση και δεν θα του χορηγούνται πλέον άλλες διατακτικές. Ο ωφελούμενος θα πρέπει με την διατακτική και την υπόδειξη της ταυτότητάς του να επισκέπτεται σε εργάσιμες ώρες και ημέρες τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ώστε να προμηθεύεται να ανάλογα είδη. Η επιχείρηση θα πρέπει εκείνη την ώρα να επικοινωνεί με την ΚΟΔΕΠ για να επιβεβαιώνει την αγορά και την ταυτότητα του ωφελούμενου και έτσι ο σύστημα να ενημερώνεται για την χρήση της διατακτικής του σε πραγματικό χρόνο. Η διαδικασία αυτή θα καταγράφεται στο ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα της ΚΟΔΕΠ στο πλαίσιο της Πράξης, στο υποσύστημα διαχείρισης διατακτικών. Αυτό αποτρέπει το ενδεχόμενο επαναχρησιμοποίησης της ίδιας διατακτικής αλλού ή και την δημιουργία αντιτύπου της αρχικής επιταγής με σκοπό την χρήση εκ νέου σε άλλη τοπική επιχείρηση. Η επιχείρηση θα κρατάει την χρησιμοποιημένη διατακτική μαζί με την απόδειξη αγορών και θα τα προσκομίζει στην ΚΟΔΕΠ μία φορά τον μήνα, ώστε να γίνει η ανάλογη πίστωση του ποσού, μέσω διατραπεζικής συναλλαγής, για το σύνολο των ποσών των διατακτικών που θα έχουν εκτελεστεί στην κάθε τοπική επιχείρηση. Μέσω της προσκομιζόμενης από την επιχείρηση

διατακτικής με υπογραφή και σφραγίδα της επιχείρησης καθώς και της σχετικής απόδειξης θα γίνεται και η επιβεβαίωση ότι οι όροι για την αγορά προϊόντων τηρήθηκαν.

Ο λόγος που η οι διατακτικές εκδίδονται σε ποσά μικρότερης αξίας, είναι το γεγονός ότι οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις παρέχουν είδη περιορισμένου φάσματος, ενώ στα σούπερ μάρκετ πωλείται το σύνολο των προϊόντων που οι ωφελούμενοι δύνανται να αγοράσουν. Τα ποσά διανέμονται ακριβώς με τον ίδιο τρόπο και σε αυτήν την περίπτωση, ήτοι στα μονοπρόσωπα νοικοκυριά θα δίνονται διατακτικές των 50 ευρώ τον μήνα (π.χ. 20€ & 20€ & 10€), στα διπρόσωπα των 100€, στα τριπρόσωπα των 150€, στα τετραπρόσωπα των 200€ και στα πενταπρόσωπα των 250€. Εάν ένα νοικοκυριό έχει περισσότερα από 5 μέλη, τότε θα λαμβάνει το ανώτερο ποσό των διατακτικών, ήτοι 250 ευρώ, ανεξαιρέτως αριθμού μελών νοικοκυριού.

Ο πίνακας 36 είναι ουσιαστικά ο ίδιος με τον πίνακα 35 της πρώτης πρότασης, καθώς διέπονται από την ίδια λογική επισιτιστικής-υλικής ενίσχυσης, αλλά διαφοροποιούνται στα επί μέρους ποσά των διατακτικών. Έτσι, ένα μονοπρόσωπο νοικοκυριό θα λάβει ενίσχυση διατακτικών συνόλου 50 ευρώ σε διατακτικές των 20 και 10 ευρώ, ένα διπρόσωπο διατακτικές ύψους 100 ευρώ π.χ. 3 των 20 ευρώ και 4 των 10 κ.ο.κ. με ανώτερο ποσό τα 250 ευρώ.

Το συνολικό ποσό της δράσης ανέρχεται στα **118.250,00€ τον μήνα**, στα **354.750,00€ το τρίμηνο** και **709.500,00€ το εξάμηνο** αντίστοιχα.

Πίνακας 36 – Αριθμός νοικοκυριών ανά μέλη νοικοκυριού, με αναγωγή και συνολικό ποσό ενίσχυσης

ΕΙΔΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ	ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΑ ΝΟΙΚΟΥΡΙΑ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 2 ΜΕΛΗ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 3 ΜΕΛΗ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 4 ΜΕΛΗ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 5 ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΠΑΝΩ	ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ από SIP	294	284	196	140	71	985

ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΗΣ ΣΕ ΕΥΡΩ	50,00 €	100,00 €	150,00 €	200,00 €	250,00 €	-
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ ΣΕ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΝΟΙΚ. ΑΝΑ ΜΗΝΑ	14.700,00 €	28.400,00 €	29.400,00 €	28.000,00 €	17.750,00 €	118.250,00 €
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ ΣΕ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΝΟΙΚ. ΑΝΑ 3ΜΗΝΟ	44.100,00 €	85.200,00 €	88.200,00 €	84.000,00 €	53.250,00 €	354.750,00 €
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ ΣΕ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΝΟΙΚ. ΑΝΑ 6ΜΗΝΟ	88.200,00 €	170.400,00 €	176.400,00 €	168.000,00 €	106.500,00 €	709.500,00 €

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Η μέθοδος αυτή έχει διττό όφελος, από την μία ενισχύονται με επισιτιστικά είδη και είδη πρώτης ανάγκης τα νοικοκυριά, τα οποία πασχίζουν να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες της καθημερινότητας και διαβιούν κάτω από συνθήκες ακραίας φτώχειας και από την άλλη ενισχύονται και οι τοπικές επιχειρήσεις του Δήμου Πειραιά, οι οποίες λόγω της ύπαρξης των υπεραγορών (μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ) αντιμετωπίζουν τις δικές τους οικονομικές προκλήσεις επιβίωσης.

Μεθοδολογία υλοποίησης πρότασης 3

Τα πακέτα επισιτισμού είναι ένας γνώριμος για την ΚΟΔΕΠ τρόπος επισιτιστικής ενίσχυσης, καθώς ήδη παρέχονται σε περιορισμένο αριθμό ωφελούμενων μέσω των δωρεών της ΠΑΕ Ολυμπιακός (147 νοικοκυριά) και της Ένωσης Ελλήνων Εφοπλιστών (111 νοικοκυριά). Η δεύτερη μάλιστα δωρεά (ΕΕΕ) θα έληγε στο τέλος του παρόντος μήνα, ωστόσο προσωρινά και λόγω έλλειψης επαρκών σε αριθμό επισιτιστικών συνδρομών, πήρε παράταση 2 μηνών ακόμα έως και το Φεβρουάριο του 2022. Η ΚΟΔΕΠ παραλαμβάνει τις έτοιμες κούτες με τα μακράς διάρκειας είδη επισιτισμού και να διανέμει στους ωφελούμενους που έχουν επιλεγθεί. Τα είδη μπορούν είναι μόνο μακράς διάρκειας, άρα όχι φρέσκα, καθώς ο συγκεκριμένος τρόπος επισιτιστικής ενίσχυσης αποκλείει την διανομή φρέσκων προϊόντων εφόσον δεν γίνεται να διατηρηθούν και να δοθούν σε άμεσο χρόνο. Για την επιλογή των δυνητικά ωφελούμενων που θα λάβουν τα πακέτα επισιτιστικής συνδρομής, η ΚΟΔΕΠ θα εκδώσει και θα δημοσιεύσει σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για νοικοκυριά που βρίσκονται σε

συνθήκες ένδειας, και με τα συγκεκριμένα κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια τα νοικοκυριά που θα έχουν καταθέσει πλήρη φάκελο μαζί με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, θα αξιολογούνται και θα μοριοδοτούνται βάσει ευαλωτότητας, ενώ στη συνέχεια θα καταρτίζεται και θα δημοσιεύεται η σχετική λίστα επιλεχθέντων και επιλαχόντων νοικοκυριών.

Η τρίτη πρόταση υλοποίησης επισιτιστικής συνδρομής, προτείνει την συμβασιοποίηση της ΚΟΔΕΠ με αλυσίδες σούπερ μάρκετ, ώστε να δημιουργήσουν για λογαριασμό της αντίστοιχα πακέτα με είδη επισιτισμού και είδη πρώτης ανάγκης (ατομικής και οικιστικής υγιεινής). Τα είδη που θα περιλαμβάνονται ενδεικτικά στα πακέτα επισιτιστικής συνδρομής παρουσιάζονται στον πίνακα 38 και αναλυτικά στο Παράρτημα 5 της παρούσης. Τα πακέτα αυτά θα τα προμηθεύεται η ΚΟΔΕΠ από τα σούπερ μάρκετ και θα τα διανέμει στους ωφελούμενους μηνιαίως, αναλόγως της ποσότητας που αντιστοιχεί σε κάθε νοικοκυριό. Δηλαδή, σε ένα μονοπρόσωπο νοικοκυριό θα διανέμεται 1 πακέτο επισιτιστικής συνδρομής τον μήνα, και το περιεχόμενο του μισού πακέτου με είδη πρώτης ανάγκης (δηλαδή 1 πακέτο ανά δίμηνο εάν η περίοδος υλοποίησης της δράσης είναι 6 μήνες, 2 πακέτα εάν είναι 3 μήνες), σε ένα διπρόσωπο ή τριπρόσωπο 2 πακέτα επισιτισμού τον μήνα και 1 πακέτο με είδη πρώτης ανάγκης, στο τετραπρόσωπο και το πενταπρόσωπο 3 πακέτα επισιτισμού και 2 πακέτα με είδη πρώτης ανάγκης. Τα 3 πακέτα επισιτισμού και τα 2 πακέτα με είδη πρώτης ανάγκης είναι ο ανώτερος αριθμός πακέτων που θα δοθούν ανεξαιρέτως συνολικού αριθμού μελών νοικοκυριού (σε περίπτωση δηλαδή που είναι παραπάνω από 5 μέλη).

Στον παρακάτω πίνακα 37, παρουσιάζονται ο αριθμός και τα είδη των νοικοκυριών σε συνδυασμό με τον αριθμό των πακέτων επισιτιστικής και υλιστικής συνδρομής που θα δικαιούνται.

Το συνολικό ποσό της δράσης ανέρχεται στα **118.705,03€ τον μήνα, στα 345.586,95€ το τρίμηνο και 680.645,76€ το εξάμηνο** αντίστοιχα.

Πίνακας 37 – Αριθμός νοικοκυριών ανά μέλη νοικοκυριού, με αναγωγή & συνολικό κόστος πακέτων

ΕΙΔΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ	ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΑ ΝΟΙΚΟΥΡΙΑ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 2 ΜΕΛΗ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 3 ΜΕΛΗ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 4 ΜΕΛΗ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 5 ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΠΑΝΩ	ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΙΚΟΥΡΙΩΝ ΑΠΟ SIP	294	284	196	140	71	985

Social
Innovation
Piraeus

Ένας Πειραιάς - Μία Κοινωνία

ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	1 πακέτο επισιτιστικής συνδρομής τον μήνα, και 1 πακέτο με είδη πρώτης ανάγκης ανά 2 μήνες	2 πακέτα επισιτισμού τον μήνα και 1 πακέτο με είδη πρώτης ανάγκης	2 πακέτα επισιτισμού τον μήνα και 1 πακέτο με είδη πρώτης ανάγκης	3 πακέτα επισιτισμού και 2 πακέτα με είδη πρώτης ανάγκης	3 πακέτα επισιτισμού και 2 πακέτα με είδη πρώτης ανάγκης	
ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΚΕΤΟΥ ΕΠΙΣΙΤΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ	40,21 €	80,42 €	80,42 €	120,63 €	120,63 €	
ΚΟΣΤΟΣ ΕΝΟΣ ΠΑΚΕΤΟΥ ΕΙΔΩΝ ΠΡΩΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	35,81 € ⁷⁵	35,81 €	35,81 €	71,62 €	71,62 €	
ΚΟΣΤΟΣ ΕΝΟΣ ΠΑΚΕΤΟΥ ΕΠΙΣΙΤΣΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΟΣ ΠΑΚΕΤΟΥ ΕΙΔΩΝ ΠΡΩΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	76,02 €	116,23 €	116,23 €	192,25 €	192,25 €	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΝΟΣ ΠΑΚΕΤΟΥ ΕΠΙΣΙΤΣΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΟΣ ΠΑΚΕΤΟΥ ΕΙΔΩΝ ΠΡΩΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΣΕ ΕΥΡΩ ΣΕ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕ ΝΑ ΝΟΙΚ. ΑΝΑ ΜΗΝΑ	22.349,88 €	33.009,32 €	22.781,08 €	26.915,00 €	13.649,75 €	118.705,03 €
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΝΟΣ ΠΑΚΕΤΟΥ ΕΠΙΣΙΤΣΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΟΣ ΠΑΚΕΤΟΥ ΕΙΔΩΝ ΠΡΩΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΣΕ ΕΥΡΩ ΣΕ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕ ΝΑ ΝΟΙΚ. ΑΝΑ 3ΜΗΝΟ	56.521,50 €	99.027,96 €	68.343,24 €	80.745,00 €	40.949,25 €	345.586,95 €
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΝΟΣ ΠΑΚΕΤΟΥ ΕΠΙΣΙΤΣΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΟΣ ΠΑΚΕΤΟΥ ΕΙΔΩΝ ΠΡΩΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΣΕ ΕΥΡΩ ΣΕ	102.514,86 €	198.055,92 €	136.686,48 €	161.490,00 €	81.898,50 €	680.645,76 €

⁷⁵ Η τιμή που προκύπτει για τα είδη πρώτης ανάγκης στα μονοπρόσωπα νοικοκυριά είναι υπολογισμένη βάσει του ενός πακέτου ανά 2 μήνες εάν η δράση διαρκέσει 6 μήνες συνολικά και βάσει των 2 πακέτων στους 3 μήνες εάν η δράση διαρκέσει 3 μήνες.

ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕ ΝΑ ΣΕ 6ΜΗΝΟ						
-----------------------------	--	--	--	--	--	--

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Στο **παράρτημα 5** παρατίθενται οι τιμές των επισιτιστικών ειδών και των ειδών πρώτης ανάγκης, έτσι όπως προέκυψαν από την έρευνα αγοράς τριών διαφορετικών σούπερ μάρκετ. Στους πίνακες 38 και 39 που ακολουθούν, αναγράφονται τα είδη που θα περιλαμβάνει το κάθε πακέτο και ο μέσος όρος της τιμής τους, από τον οποίον προκύπτουν τα παραπάνω κόστη.

Πίνακας 38 – Είδη επισιτισμού και μέσος όρος τιμών

ΠΑΚΕΤΟ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΤΙΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΚΕΤΟ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
1 ΛΑΔΙ 1ΛΤ	6,05 €
4 ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ	3,51 €
2 ΠΑΚΕΤΑ ΡΥΖΙ	2,29 €
2 ΠΑΚΕΤΑ ΦΑΚΕΣ	2,92 €
2 ΝΤΟΜΑΤΟΧΥΜΟΙ	1,41 €
1 ΑΛΕΥΡΙ	0,91 €
1 ΖΑΧΑΡΗ	0,83 €
2 ΖΩΑΝ	5,10 €
1 ΜΑΡΜΕΛΑΔΑ	1,89 €
3 ΚΟΥΤΙΑ ΓΑΛΑ ΣΥΜΠΥΚΝΩΜΕΝΟ	2,67 €
4 ΧΑΡΤΙΝΑ ΓΑΛΑΤΑ ΜΑΚΡΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ	5,19 €
2 ΜΠΙΣΚΟΤΑ	2,02 €
2 ΣΟΚΟΦΡΕΤΑ	0,57 €
4 ΚΡΟΥΑΣΑΝ	2,25 €
1 CORN FLAKES	2,60 €
Σύνολο	40,21 €

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας 39 – Είδη πρώτης ανάγκης και μέσος όρος τιμών

ΠΑΚΕΤΟ ΕΙΔΩΝ ΠΡΩΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΤΙΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΚΕΤΟ ΕΙΔΩΝ ΠΡΩΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ
1 σαμπουάν	3,11 €
1 αφροντούζ	3,46 €
1 σαπούνι σώματος	0,74 €
1 οδοντόκρεμα	3,03 €
2 οδοντόβουρτσες	2,78 €
1 απορρυπαντικό πιάτων	1,34 €
1 απορρυπαντικό πλυντηρίου	7,48 €
1 μαλακτικό ρούχων	2,85 €
1 καθαριστικό σπιτιού	1,63 €
1 πακέτο χαρτιά υγείας	5,29 €
1 πακέτο μωρομάντηλα	2,56 €
1 πακέτο υγρομάντηλα (4x15 τεμ)	1,55 €
Σύνολο	35,81 €

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Σε αυτό το σημείο χρειάζεται να επισημανθεί ότι το κόστος των πακέτων υπολογίζεται χαμηλότερο των διατακτικών καθώς τα πακέτα δεν περιλαμβάνουν φρέσκα προϊόντα, τα οποία είναι πιο ακριβά και αγοράζονται πιο συχνά. Προκαθορίζουν δηλαδή τις ανάγκες των ωφελούμενων σε είδη επισιτισμού και είδη πρώτης ανάγκης. Αυτό βέβαια σημαίνει ότι **η παρούσα πρόταση αποκλείει την επισιτιστική συνδρομή υπό την μορφή φρέσκων προϊόντων, τα οποία βάσει της έρευνας που πραγματοποιήθηκε εκλείπουν περισσότερο από τα νοικοκυριά και δυσκολεύονται περισσότερο να τα αποκτήσουν.**

Μεθοδολογία υλοποίησης πρότασης 4

Η τελευταία μέθοδος υλοποίησης αφορά στην επισιτιστική και υλική συνδρομή υπό την μορφή οικονομικού βοηθήματος. Η ΚΟΔΕΠ μετά από δημοσίευση σχετικής πρόσκλησης ενδιαφέροντος θα

καλεί τράπεζες εθνικής εμβέλειας/διαχειριστές καρτών⁷⁶, να ανοίξουν για λογαριασμό της, έναν τραπεζικό λογαριασμό, με τον οποίο θα είναι συνδεδεμένες οι σχετικές προπληρωμένες κάρτες οικονομικού βοηθήματος, και στη συνέχεια θα τυπώσει κάρτες ανάληψης και θα τις παραδώσει στην ΚΟΔΕΠ, η οποία με τη σειρά της θα τις διανείμει στους ωφελούμενους της Πράξης. Σε αυτούς τους συνδεδεμένους λογαριασμούς με τις κάρτες ανάληψης θα καταθέτει μηνιαίως τα χρήματα, τα οποία θα αντιστοιχούν σε κάθε νοικοκυριό. Οι ωφελούμενοι με αυτά τα χρήματα θα μπορούν να κάνουν αγορές επισιτιστικών ειδών, ειδών πρώτης ανάγκης (ατομικής και οικιστικής υγιεινής) και φαρμάκων. Αποκλείονται, όπως και ανωτέρω, αγορές αλκοολούχων ποτών, ειδών καπνού και ζωοτροφών, κάτι το οποίο θα ελέγχεται με την προσκόμιση των αποδείξεων των αγορών στην ΚΟΔΕΠ μηνιαίως.

Αυτές οι αποδείξεις θα προσδιορίζουν εάν ο ωφελούμενος δικαιούται την συνέχιση της κατάθεσης του ποσού στην κάρτα του, καθώς σε περίπτωση παραβίασης των όρων θα παύσει. Εάν ο ωφελούμενος κάνει ανάληψη χρημάτων ή χρησιμοποιήσει το ποσό αυτό σε καταστήματα πέραν των αναμενόμενων (δηλαδή καταστήματα ειδών επισιτισμού, πρώτης ανάγκης και φαρμακεία), το οικονομικό αυτό βοήθημα παύει να ισχύει. Ο έλεγχος των παραπάνω θα γίνεται και μέσω των τραπεζών, στις οποίες θα ζητείται το *extrait* (παραστατικό) λογαριασμών με την κίνηση των καρτών. Έτσι, είτε η ανάληψη μετρητών, είτε η χρήση της κάρτας σε εκτός του επιτρεπόμενου φάσματος επιχείρηση θα πιστοποιείται. Για την επιλογή των δυνητικά ωφελούμενων που θα λάβουν τις προπληρωμένες κάρτες επισιτιστικής-υλικής συνδρομής, η ΚΟΔΕΠ θα εκδώσει και θα δημοσιεύσει σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για νοικοκυριά που βρίσκονται σε συνθήκες ένδειας, και με τα συγκεκριμένα κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια τα νοικοκυριά που θα έχουν καταθέσει πλήρη φάκελο μαζί με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, θα αξιολογούνται και θα μοριοδοτούνται, βάσει ευαλωτότητας, ενώ στη συνέχεια θα καταρτίζεται και θα δημοσιεύεται η σχετική λίστα επιλεχθέντων και επιλαχόντων νοικοκυριών.

Τα ποσά που θα πιστώνονται, θα είναι ανάλογα των διατακτικών, όπως παρουσιάζονται στις πρώτες 2 προτάσεις της παρούσης, ήτοι 50 ευρώ τον μήνα στα μονοπρόσωπα νοικοκυριά, 100 ευρώ στα διπρόσωπα, 150 ευρώ στα τριπρόσωπα, 200 ευρώ στα τετραπρόσωπα και 250 ευρώ στα

⁷⁶ Τραπεζικό ίδρυμα ή σούπερ μάρκετ

πενταπρόσωπα. Εάν ένα νοικοκυριό έχει περισσότερα από 5 μέλη, τότε θα λαμβάνει το ανώτερο ποσό των 250 ευρώ, ανεξαρτέτως αριθμού μελών νοικοκυριού. Στον πίνακα 40 αποτυπώνονται τα ποσά του οικονομικού βοηθήματος ανά νοικοκυριό, ακολουθώντας της ίδια λογική κατανομής, όπως στις δύο πρώτες προτάσεις της παρούσης.

Πίνακας 40 – Αριθμός νοικοκυριών ανά μέλη νοικοκυριού, με αναγωγή και συνολικό ποσό ενίσχυσης

ΕΙΔΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ	ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΑ ΝΟΙΚΟΥΡΙΑ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 2 ΜΕΛΗ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 3 ΜΕΛΗ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 4 ΜΕΛΗ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ 5 ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΠΑΝΩ	ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΙΚΟΥΡΙΩΝ ΑΠΟ SIP	294	284	196	140	71	985
ΠΟΣΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΒΟΗΘΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΕΥΡΩ	50,00 €	100,00 €	150,00 €	200,00 €	250,00 €	-
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΒΟΗΘΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΝΟΙΚ. ΑΝΑ ΜΗΝΑ	14.700,00 €	28.400,00 €	29.400,00 €	28.000,00 €	17.750,00 €	118.250,00 €
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΒΟΗΘΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΝΟΙΚ. ΑΝΑ 3ΜΗΝΟ	44.100,00 €	85.200,00 €	88.200,00 €	84.000,00 €	53.250,00 €	354.750,00 €
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΒΟΗΘΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΝΟΙΚ. ΑΝΑ 6ΜΗΝΟ	88.200,00 €	170.400,00 €	176.400,00 €	168.000,00 €	106.500,00 €	709.500,00 €

Πηγή: Social Innovation Piraeus, Δεκέμβριος 2021

Η συγκεκριμένη προτεινόμενη μεθοδολογία υλοποίησης επισιτιστικής και υλιστικής συνδρομής στους ωφελούμενους της Πράξης, πιθανώς να έχει αυξημένο διαχειριστικό κόστος, υπό την έννοια ότι χρειάζονται πολλαπλές εργασίες ελέγχου της ορθότητας των πεπραγμένων των ωφελούμενων από το ανθρώπινο δυναμικό της ΚΟΔΕΠ, ώστε να αποφευχθούν περιπτώσεις ακατάλληλης χρήσης των χρημάτων. Ωστόσο, δεδομένου του περιορισμού από το άρθρο 4 της από 12-12-2012 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ Α' 240/12-12-2012) «Ρύθμιση ζητημάτων κατεπείγοντος χαρακτήρα του Υπουργείου Εσωτερικών - Προμήθειες Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού», δυνάμει του οποίου η ΚΟΔΕΠ ως ΝΠΙΔ δεν δύναται να διεξάγει διαδικασίες προμήθειας τροφίμων, αλλά και της ανάγκης για ολοκληρωμένη και πολυεπίπεδη παρακολούθηση και διαχείριση, με σκοπό την επιτυχή έκβαση

και ολοκλήρωση της εν λόγω πιλοτικής δράσης, η παρούσα μέθοδος υλοποίησης, κρίνεται ως η καταλληλότερη.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ

Προμήθεια

Για την υλοποίηση κοινωνικής παρέμβασης που αποσκοπεί στην διανομή διατακτικών ή/και οικονομικής βοήθειας για την αγορά ειδών επισιτισμού και ειδών πρώτης ανάγκης (ατομικής και οικιστικής υγιεινής) στους ωφελούμενους της Πράξης SIP, ή/και στην διανομή πακέτων με είδη επισιτισμού και είδη πρώτης ανάγκης σε κοινωνικά ευάλωτες ομάδες του Δήμου Πειραιά, βάσει των δεδομένων που αναλύθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια και βάσει των αιτημάτων για επισιτιστική και υλική συνδρομή που έχει δεχτεί η Πράξη SIP από τους ωφελούμενούς της, θα παρουσιαστούν ανά είδος παρέμβασης τα αντίστοιχα αιτήματα προμήθειας.

Για την πρώτη μέθοδο υλοποίησης της παρέμβασης, ήτοι διατακτικές αλυσίδων super market για την διανομή τους σε ωφελούμενους της Πράξης SIP, με σκοπό αγοράς επισιτιστικών ειδών και ειδών πρώτης ανάγκης (ατομικής και οικιστικής υγιεινής) με προτεινόμενους CPV: 22413000-8 - Κουπόνια εμπορικών προσφορών/30199750-2 - Κουπόνια , προϋπολογισμού **354.750,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 3 μήνες, προϋπολογισμού **709.500,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 6 μήνες, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ν. 4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Για την δεύτερη μέθοδο υλοποίησης της παρέμβασης, ήτοι διατακτικές της ΚΟΔΕΠ για την διανομή τους σε ωφελούμενους της Πράξης SIP, με σκοπό αγοράς επισιτιστικών ειδών και ειδών πρώτης ανάγκης (ατομικής και οικιστικής υγιεινής) με προτεινόμενους CPV: 22413000-8 - Κουπόνια εμπορικών προσφορών/30199750-2 - Κουπόνια , προϋπολογισμού **354.750,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 3 μήνες, προϋπολογισμού

709.500,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 6 μήνες, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ν. 4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Για την τρίτη μέθοδο υλοποίησης της παρέμβασης, ήτοι προμήθεια έτοιμων πακέτων επισιτιστικών ειδών και ειδών πρώτης ανάγκης (ατομικής και οικιστικής υγιεινής) από αλυσίδες super market, για την διανομή τους σε ωφελούμενους της Πράξης SIP, με προτεινόμενους CPV: 30163000-9 - Κάρτες χρέωσης, προϋπολογισμού **345.586,95€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 3 μήνες, και προϋπολογισμού **680.645,76€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 6 μήνες, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ν. 4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Για την τέταρτη μέθοδο υλοποίησης της παρέμβασης, ήτοι διανομή οικονομικού βοηθήματος σε ωφελούμενους της Πράξης SIP, με σκοπό αγοράς επισιτιστικών ειδών και ειδών πρώτης ανάγκης (ατομικής και οικιστικής υγιεινής) με προτεινόμενους CPV: ....., προϋπολογισμού **354.750,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 3 μήνες, και προϋπολογισμού **709.500,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 6 μήνες, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ν. 4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Σημειωτέον ότι δεδομένου του περιορισμού από το άρθρο 4 της από 12-12-2012 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ Α' 240/12-12-2012) «Ρύθμιση ζητημάτων κατεπείγοντος χαρακτήρα του Υπουργείου Εσωτερικών -Προμήθειες Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού», δυνάμει του οποίου η ΚΟΔΕΠ ως ΝΠΙΔ δεν δύναται να διεξάγει διαδικασίες προμήθειας τροφίμων, αλλά και της ανάγκης για ολοκληρωμένη και πολυεπίπεδη παρακολούθηση και διαχείριση, με σκοπό την επιτυχή έκβαση και ολοκλήρωση της εν λόγω πιλοτικής δράσης, η παρούσα μέθοδος υλοποίησης, κρίνεται ως η καταλληλότερη.

Αίτημα έγκρισης προμήθειας

Αιτούμεθα την έγκριση της εν λόγω προμήθειας για διανομή διατακτικών ή/και οικονομικής βοήθειας για την αγορά ειδών επισιτισμού και ειδών πρώτης ανάγκης (ατομικής και οικιστικής υγιεινής) στους ωφελούμενους της Πράξης SIP, ή/και για διανομή πακέτων με είδη επισιτισμού και είδη πρώτης ανάγκης, σε κοινωνικά ευάλωτες ομάδες του Δήμου Πειραιά:

- CPV: ..... (διατακτικές super market) με διεθνή διαδικασία διαγωνισμού, προϋπολογισμού **354.750,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 3 μήνες, και προϋπολογισμού **709.500,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 6 μήνες, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Άρθρου 27 του Ν4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- CPV: .....(διατακτικές ΚΟΔΕΠ) προϋπολογισμού **354.750,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 3 μήνες, και προϋπολογισμού **709.500,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 6 μήνες, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Άρθρου 27 του Ν4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- CPV: .....(πακέτα super market), με διεθνή διαδικασία διαγωνισμού, προϋπολογισμού **345.586,95€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 3 μήνες, και προϋπολογισμού **680.645,76€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 6 μήνες, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Άρθρου 27 του Ν4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- CPV: .....(οικονομικό βοήθημα), προϋπολογισμού **354.750,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 3 μήνες, και προϋπολογισμού **709.500,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ**, εφόσον η παρέμβαση υλοποιηθεί για 6 μήνες, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Άρθρου 27 του Ν4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Το αίτημα προμήθειας αφορά στην επιλογή μίας εξ αυτών των δράσεων ή συνδυαστικά, εφόσον αυτό κριθεί καλύτερο προς όφελος των εξυπηρετούμενων της Πράξης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η σημαντικότητα των παρεμβάσεων επισιτιστικής και υλιστικής ενίσχυσης έχει αποδειχθεί παγκοσμίως και για αυτόν τον λόγο εξακολουθούν να υφίστανται και να αναδιοργανώνονται όταν υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη, όταν δηλαδή οι κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες αλλάζουν όπως στην περίπτωση της πανδημίας του Covid-19, των έντονων κλιματικών αλλαγών, των οικονομικών κρίσεων και των πολεμικών συγκρούσεων.

Η ετοιμότητα της κάθε πολιτείας να αντιμετωπίζουν φαινόμενα επισιτιστικής και υλιστικής ανασφάλειας, καθορίζει την εξέλιξή τους. Οι κοινωνίες καλούνται να αφογκράζονται εγκαίρως τέτοιου είδους φαινόμενα, που πάντα υπήρχαν αλλά κατά περιόδους μεταβάλλονταν αναλόγως των κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών. Ειδικά στην περίπτωση των απότομων και ραγδαίων αλλαγών που αυξάνουν την επισιτιστική ανασφάλεια, τα αντανakλαστικά της πολιτείας χρειάζεται να είναι σε πλήρη λειτουργία ώστε να αποφευχθούν οι σοβαρές συνέπειες του κοινωνικού αποκλεισμού και των ανισοτήτων αλλά και οι διαστάσεις που μπορεί να πάρει το κοινωνικό φαινόμενο. Οι διαστάσεις αυτές εξαρτώνται από την αμεσότητα της παρέμβασης. Όσο πιο άμεσα αντιδράσει η πολιτεία στην ανάπτυξη του αρνητικού κοινωνικού φαινομένου, τόσο ευκολότερα θα περιοριστεί.

Ο Δήμος Πειραιά έχει δείξει την ευαισθησία του σε θέματα επισιτιστικής και υλιστικής ανασφάλειας των δημοτών και των κατοίκων του, δημιουργώντας δομές όπως το κοινωνικό παντοπωλείο και τα κοινωνικά συσσίτια. Η Πράξη του Social Innovation Piraeus με τις καταγραφές των ωφελούμενων ευπαθών ομάδων που διενεργεί και μέσω της έρευνας αποδεικνύει ότι παρά την ύπαρξη αυτών των δομών, αυτά τα προβλήματα δεν έχουν αντιμετωπιστεί επαρκώς, καθώς τα σχετικά αιτήματα αποτελούν τα κυριότερα στους περισσότερους καταγεγραμμένους πολίτες. Πιθανώς διότι τα κριτήρια ένταξης στα εν λόγω προγράμματα είναι ιδιαίτερος αυστηρά και απευθύνονται σε περιπτώσεις ακραίας φτώχειας. Δεν είναι μόνο αυτές οι περιπτώσεις όμως που αντιμετωπίζουν επισιτιστική και υλιστική ανασφάλεια, αλλά και τα νοικοκυριά που διαβιών με χαμηλά εισοδήματα και κοντά στα όρια της φτώχειας. Για αυτόν το λόγο κρίνεται απαραίτητη η υλοποίηση των προτεινόμενων δράσεων επισιτιστικής συνδρομής, είτε με την επιλογή μίας εξ αυτών είτε συνδυαστικά.

ΔΙΑΔΥΚΤΙΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

(All accessed between November and December 2021)

- Δήμος Αθηναίων
<https://www.cityofathens.gr>
<https://www.cityofathens.gr/node/34520>
- Δήμος Ιεράπετρας
<http://www.ierapetra.gov.gr>
<http://www.ierapetra.gov.gr/koinoniko-pantopoleio/about/ti-einai/>
- Δήμος Πειραιά
<https://piraeus.gov.gr/home/>
<https://piraeus.gov.gr/2021/01/18/ksekina-thn-tetarth-20-ianouariou-h-yponolh-aithsewn-gia-entaksh-sto-koinwniko-pantopwleio/>
- Δομές Κοινωνικής Ένταξης - Social Attica
<http://www.socialattica.gr>
<http://www.socialattica.gr/eidi-domis/koinoniko-pantopoleio>
<https://www.socialattica.gr/domi/koinoniko-pantopoleio-dimoy-peiraia>
<http://www.socialattica.gr/domi/koinoniko-syssitio-dimoy-peiraia>
- Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ)
<https://www.eiead.gr>
https://www.eiead.gr/wp-content/uploads/2021/03/OI_EPIPTOSEIS_THS_PANDHMIAS_COVID19_STHN_AGORA_ERGASIAS.pdf
https://www.eiead.gr/wp-content/uploads/2021/03/EIEAD_THEMATIC_ISSUE_ERGAZOMENOI_SE_ANASTOLI_SIMVASIS_ERGASIAS_FINAL1.pdf
- Εκκλησία της Ελλάδος
http://www.ecclesia.gr/main_next.html
<http://www.ecclesia.gr/greek/koinonia/fagito.html>
- ΕΚΠΑ ΠΙΜΣ Ψηφιακά Μέσα Επικοινωνίας και Περιβάλλοντα Αλληλεπίδρασης
<https://masters.ntlab.gr>
<https://masters.ntlab.gr/wp-content/uploads/2018/06/2017-Patrikakou.pdf>
- EKT ePublishing
<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/>

<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/SCAD/article/view/25020/20756>

- Ελληνική στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ)
<https://www.statistics.gr>
https://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_ln=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=230501&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el
<https://www.statistics.gr/documents/20181/5296d44b-4ed4-67b9-341c-3b5f77306244>
<https://www.statistics.gr/documents/20181/aded2f25-a673-9456-4fac-8887911f8b31>
<https://www.statistics.gr/documents/20181/80ddfcfb-d614-0313-e35c-4f29dcd06b5b>
<https://www.statistics.gr/documents/20181/e944c120-8160-e879-8ca6-203c8f298156>
- Καθημερινή
<https://www.kathimerini.gr>
<https://www.kathimerini.gr/society/561545959/i-episitistiki-anasfaleia-pali-sto-proskinio/>
- Κοινοφελής Δημοτική Επιχείρηση Πειραιά (ΚΟΔΕΠ)
<https://kodep.gr>
<https://kodep.gr/πρόγραμμα-παε-ολυμπιακός/>
<https://kodep.gr/πρόγραμμα-συν-ένωσις/>
- Κοινωνία Ίσων Ευκαιριών – Equal Society
<https://equalsociety.gr>
<https://equalsociety.gr/koinwnika-syssitia>
- ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ
<https://m.naftemporiki.gr>
<https://m.naftemporiki.gr/story/1790775/eurostat-kindunos-ftoxeias-gia-to-275-stin-ellada-triti-sti-lista-i-xora-mas>
<https://www.naftemporiki.gr/story/1644460/to-nompel-eirinis-sto-pagkosmio-episitistiko-programma-tou-oie>
- Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων & Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ)
<https://keaprogram.gr/pubnr/>
<https://www.statistics.gr>
<https://keaprogram.gr/pubnr/Home/Contact>

- TEBA
<https://teba.eiead.gr>
<https://teba.eiead.gr/πρόγραμμα/θεσμικό-πλαίσιο/>
- BBC
<https://www.bbc.com>
<https://www.bbc.com/news/world-africa-57432280>
<https://www.bbc.com/news/business-52387604>
- Cadre Harmonise
<https://www.ipcinfo.org/ch/>
- European Commission
https://ec.europa.eu/info/index_el
https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/p3293-euachievements-brochure-web_en.pdf
https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_social_inclusion_el.pdf
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion&oldid=544210
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:People_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20211017-1>
[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:At_risk_of_poverty_or_social_exclusion_\(AROE\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:At_risk_of_poverty_or_social_exclusion_(AROE))
https://knowledge4policy.ec.europa.eu/global-food-nutrition-security/topic/food-security-food-crises/eu-action-food-security-food-crises/eu-strategies-related-food-security-food-crises_en
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0712&from=EN>
- European Food Banks Federation
<https://lp.eurofoodbank.org>
<https://lp.eurofoodbank.org/social-emergency-fund/>
- French Daily News
<https://frenhdailynews.com>
<https://frenhdailynews.com/economy/3603-catholic-relief-services-alerts-on-food-insecurity>
- Food and Agriculture Organization of the United Nations
<https://www.fao.org/home/en/>
<https://www.fao.org/3/cb5409en/cb5409en.pdf>

<https://www.fao.org/policy-support/tools-and-publications/resources-details/en/c/1236494/>

- Food Insight
<https://foodinsight.org>
<https://foodinsight.org/food-security-102-what-is-being-done-to-reduce-global-food-insecurity/>
- Hunger & Health – Feeding America
<https://hungerandhealth.feedingamerica.org>
<https://hungerandhealth.feedingamerica.org/understand-food-insecurity/>
- Iefimerida
<https://www.iefimerida.gr>
<https://www.iefimerida.gr/news/290905/pano-apo-200-koinonikes-domes-sto-lekanopedio-leshes-allileggyis-koyzines-kai-syssitia>
<https://foodinsight.org>
- Le Monde Diplomatique
<https://mondediplo.com>
<https://mondediplo.com/2021/10/13food-box>
- National Institute of Food & Agriculture USA
<https://nifa.usda.gov>
<https://nifa.usda.gov/program/hunger-food-security-programs>
- National Center for Biotechnology Information – NCBI
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6950031/>
- Office of Disease Prevention and Health Promotion
<https://health.gov/healthypeople>
<https://www.healthypeople.gov/2020/topics-objectives/topic/social-determinants-of-health>
- Oxford Academic
<https://academic.oup.com/journals>
<https://academic.oup.com/eurpub/article/30/4/626/5868716>
- Project Syndicate
<https://www.project-syndicate.org>
<https://www.project-syndicate.org/commentary/early-international-action-can-prevent-next-food-crisis-by-mark-lowcock-and-axel-van-trotsenburg-2021-01?barrier=accesspaylog>
- Relief Web
<https://reliefweb.int>

<https://reliefweb.int/report/world/new-and-old-challenges-conflict-climate-change-and-covid-19-impacts-rising-acute-food>

<https://reliefweb.int/report/world/europe-and-central-asia-regional-overview-food-security-and-nutrition-2020-affordable>

- Social Policy
<https://socialpolicy.gr>
<https://socialpolicy.gr/2020/05/κοινωνικό-παντοπωλείο-παροχή-συσσιτ.html>
- The world Bank
<https://www.worldbank.org/en/home>
<https://www.worldbank.org/en/topic/agriculture/brief/food-security-and-covid-19>
- United Nations – Ηνωμένα Έθνη
<https://www.un.org/en>
<https://www.un.org/zerohunger/>
<https://www.un.org/zerohunger/content/challenge-hunger-can-be-eliminated-our-lifetimes#:~:text=Ending%20hunger%20and%20malnutrition%2C%20delivering,and%20create%20sustainable%20food%20systems.&text=Small%2Dscale%20producers%20also%20hold,feeding%20a%20growing%20global%20population>
- USA Department of Agriculture – Economic Research Service
<https://www.usda.gov>
<https://www.ers.usda.gov/topics/food-nutrition-assistance/food-security-in-the-us/definitions-of-food-security.aspx>
<https://www.ers.usda.gov/webdocs/publications/99282/err-275.pdf?v=228.1>
- World Food Programme (WFP)
<https://www.wfp.org>
<https://www.wfp.org/publications/global-report-food-crises-2021>
https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000127413/download/?_ga=2.226228761.2019281770.1638960230-87066345.1638960230
<https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000127413/download/>
- World Vision Canada
<https://www.worldvision.ca>
<https://www.worldvision.ca/stories/food/food-crisis-facts-and-how-to-help>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Adam S., Papatheodorou C., (2016), "Dismantling the Feeble Social Protection System of Greece: Consequences of the Crisis and Austerity Measures", in: Schubert K., de Villota P., Kuhlmann J. (eds) *Challenges to European Welfare Systems*. Springer, Cham.

Andriopoulou, E., Tsakloglou P., (2010), "A Dynamic Analysis of the Poverty Phenomenon in Greece", Studies no 4, Observatory of Economic and Social Developments, INE/GSEE, Athens, December (in Greek)

Balourdos D., Naoumi M., (2010), "Poverty in Greece: Comparative data with other EU countries", in The Social Profile of Greece 2010, Naoumi, M., G. Papapetrou, N. Spirolpoulou, E. Fronimou and M. Chrysakis (eds), *National Centre of Social Research*, Athens (in Greek)

Chardas A., (2014), "The interplay between austerity, domestic territorial reform and European Union Cohesion Policy: Multi-level Governance and the application of the partnership principle in Greece". *European Urban and Regional Studies*, 21(4), 432-444.

Chardas A., Skamnakis C., (2016), "The social policy of Greek municipalities in time of crisis", e-journal *Aeihoros: Essays on spatial planning and development*. Issue 25, 124-150. (in Greek)

Chardas A., Skamnakis C., (2017), "Social policy at the local level, the escalation of social protection in times of crisis", *Social Policy*, Issue 7, 25-42. DOI: <https://doi.org/10.12681/sp.14167>

Dafermos G., Papatheodorou C., (2010), "Macroeconomic Environment, Inequality and Poverty", Studies no 3, Observatory of Economic and Social Developments, INE/GSEE, Athens, December (in Greek)

Feronas A., (2019), *Social Exclusion and Social Solidarity in Greece in Times of Crisis*. Dionicos, Athens, Greece. ISBN: 978-960-6619-86-1. Print.

Ferrera M., (1996), "The "Southern Model" of Welfare in Social Europe", *Journal of European Social Policy*, 6(1), 17-37.

Hlepas N.K., (2016), "Is it the twilight of decentralization? Testing the limits of functional reforms in the era of austerity", *International Review of Administrative Sciences*, 82(2), 273-290.

Hlepas N.K., (2018), "Checking the mechanics of Europeanization in a centralist state: The case of Greece", *Regional & Federal Studies*, 30(2). DOI: <https://doi.org/10.1080/13597566.2018.1504023>

Kourachanis N., (2016), "Confronting homelessness in Greece during at time of crisis", *Social Cohesion and Development*, 10(2), 113-129.

Mataganis M., (2000), "Social assistance in Southern Europe: the case of Greece revisited", *Journal of European Social Policy*, 10(1), 68-80.

Matsaganis M., (2012), "Social policy in hard times: The case of Greece", *Critical Social Policy*, 32(3), 406-421.

Papadopoulos T., Roumpakis A., (2013), "Familistic welfare capitalism in crisis: social reproduction and anti-social policy in Greece", *Journal of International and Comparative Social Policy*, 29(3), 204-224.

Papatheodorou C., (2009), "Inequalities and deficiencies in social protection: The welfare system of Greece", in K. Schubert, S. Hegelich, & U. Bazant (eds), *The handbook of European welfare systems*, 225-243. London: Routledge

Papatheodorou C., (2015), "Economic crisis, poverty and deprivation in Greece", in S. Mavroudeas (ed.), *Greek capitalism in crisis. Marxist analyses*, 179-195. London: Routledge

Petmesidou M., (1996), "Social Protection in Greece: A Brief Glimpse of a Welfare State", *Social Policy & Administration*, 30(4): 324-347.

Petmesidou M., (2013), "Is social protection in Greece at a crossroads?", *European Societies*, 15(4), 597-616.

Psycharis Y., Zoi M., & Iliopoulou S., (2016), "Decentralization and local government fiscal autonomy: evidence from the Greek municipalities", *Environment and Planning C: Government and Policy*, 34(2), 262-280.

Skamnakis C., (2011), "Inequality and social protection at the local level: Undermining or reinforcing social policy?", *The Greek Review of Social Research*, 136(136), 45-62.

Skamnakis C., Pantazopoulos S., (2014), "Social protection and local government: the evolution of a double deficit", *Region & Periphery*, 0(4), 89-116. (in Greek)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΕΙΔΩΝ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Το παρόν ερωτηματολόγιο εντάσσεται στα πλαίσια διερεύνησης των αναγκών των πολιτών του Δήμου Πειραιά σε είδη επισιτισμού και πρώτης ανάγκης, με σκοπό την αποτύπωσή τους και την χρήση των αποτελεσμάτων σε περαιτέρω μελέτη. Η συλλογή των δεδομένων γίνεται διατηρώντας την πλήρη ανωνυμία των συμμετεχόντων και οι απαντήσεις θα αναλυθούν ποσοτικά και ποιοτικά.

Τα δεδομένα συλλέγονται από την ομάδα έργου της Πράξης «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά –Social Innovation Piraeus» με mίς 5060900, η οποία υλοποιείται από την ΚΟ.Δ.Ε.Π. και στόχο έχει τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δράσεων κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και των διακρίσεων, μέσω της μεθοδολογικής και λειτουργικής ενοποίησης των παρεμβάσεων, του συντονισμού και της παρακολούθησης των δράσεων κοινωνικής συνοχής που συντελούνται στο Δήμο Πειραιά, τόσο από τον ίδιο το Δήμο, όσο και από άλλους φορείς και κοινωνικά δίκτυα. Τα δεδομένα αυτά θα αναλυθούν από το επιστημονικό προσωπικό της Πράξης.

Με το παρόν οι συμμετέχοντες δίνουν την συγκατάθεσή τους για την επεξεργασία των δεδομένων που θα παρέχουν, από την Ομάδα Έργου, έχοντας διασφαλίσει την πλήρη ανωνυμία τους.

Κοινωνικός Λειτουργός:.....

Ημερομηνία:.....

Κωδικός SIP: .....

Δημοτική Κοινότητα:

- A
- B
- Γ
- Δ
- E

Ο συμμετέχων ενημερώθηκε και συμφώνησε για την επεξεργασία των δεδομένων, καθώς οι συνεντεύξεις γίνονται τηλεφωνικά:

- Ναι
- Όχι

[Εάν η απάντηση είναι όχι, δεν συνεχίζετε την διαδικασία και, ευχαριστείτε.]

Πρόλογος Κοινωνικού Λειτουργού:

Σας καλούμε από το Δήμο Πειραιά και πιο συγκεκριμένα από την ΚΟ.Δ.Ε.Π.

Τηλεφωνούμε για να σας κάνουμε κάποιες ερωτήσεις σχετικά με τα τρόφιμα.

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΤΟΜΟΥ ΚΑΙ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ

Έτος γέννησης:.....

Φύλο:

Άντρας

Γυναίκα

Άλλο

Αριθμός Ατόμων Νοικοκυριού:

Ενήλικες

Ανήλικοι

Είναι κάποιο από τα μέλη του νοικοκυριού φιλοξενούμενος:

Ναι

Όχι

ΕΑΝ ΝΑΙ

Ποιος/Ποιοι; .....

2. ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ

Πόσα μέλη του νοικοκυριού εργάζονται (συμπεριλαμβανομένου των φιλοξενούμενων εάν υπάρχουν);
.....

Πόσα μέλη του νοικοκυριού λαμβάνουν σύνταξη (εφόσον υπάρχουν συνταξιούχοι);
.....

Λαμβάνετε είτε εσείς είτε κάποιο άλλο μέλος του νοικοκυριού κάποιο επίδομα;

Ναι

Όχι

ΕΑΝ ΝΑΙ ΠΟΙΟ;

ΚΕΑ

Επιδότηση ενοικίου

Επίδομα παιδιού

Επίδομα αναπηρίας

Επίδομα στεγαστικής συνδρομής

Άλλο

Διευκρινίστε.....

Συμμετέχετε είτε εσείς είτε κάποιο μέλος του νοικοκυριού σας σε κάποιο επισιτιστικό πρόγραμμα;

Ναι

Όχι

ΕΑΝ ΝΑΙ ΠΟΙΟ;

TEBA

Άλλο/Άλλα

Διευκρινίστε.....

Ατομικό εισόδημα

Έως και 5.266,00 ευρώ

5.266,01 έως 8.000,00 ευρώ

8.000,01 έως 12.000,00 ευρώ

12.000,01 ευρώ και άνω

Οικογενειακό εισόδημα

Έως και 11.059,00 ευρώ

11.059,01 έως 16.000,00

16.000,01 έως και 26.000,00 ευρώ

26.000,01 ευρώ και άνω

Το νοικοκυριό σας έχει χρέη;

Ναι

Όχι

ΕΑΝ ΝΑΙ, ΕΙΛΟΣ ΟΦΕΙΛΗΣ

ΔΕΚΟ

Ενοίκιο

Δημόσιο

Τράπεζα

Ιατρικά έξοδα

Άλλο

Διευκρινίστε.....

ΚΑΙ ΠΟΣΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΤΗΣ ΟΦΕΙΛΗΣ:.....

Έχετε εσείς ή κάποιο άλλο μέλος του νοικοκυριού κάποιο χρόνιο νόσημα;

Ναι

Όχι

ΕΑΝ ΝΑΙ, ΔΙΕΥΚΡΙΝΕΙΣΤΕ ΠΟΙΟΣ ΚΑΙ

ΤΙ;.....

3. ΤΡΟΦΙΜΑ

Έχετε την δυνατότητα να αγοράζετε ο ίδιος τα τρόφιμα που καταναλώνετε;

Ναι

Όχι

ΕΑΝ ΟΧΙ,

Ποιος είναι ο λόγος; .....

Πώς τρέφεστε;.....

Πόσο συχνά αγοράζετε τρόφιμα;

1-2 φορές τον μήνα

3-4 φορές τον μήνα

Πάνω από 4 φορές τον μήνα

Τι καταναλώνετε κάθε μήνα για το νοικοκυριό σας;

Λαχανικά

Φρούτα

Δημητριακά (ψωμί-ζυμαρικά-ρύζι-δημητριακά-πατάτες)

Γαλακτοκομικά (γάλα-γιαούρτι-τυρί)

- Ξηροί καρποί
- Έλαια
- Αυγά
- Όσπρια
- Κρέας (κόκκινο-λευκό)
- Ψάρι-θαλασσινά

Τι χρειάζεστε επιπλέον για το νοικοκυριό σας;

- Λαχανικά
- Φρούτα
- Δημητριακά (ψωμί-ζυμαρικά-ρύζι-δημητριακά-πατάτες)
- Γαλακτοκομικά (γάλα-γιαούρτι-τυρί)
- Ξηροί καρποί
- Έλαια
- Αυγά
- Όσπρια

Κρέας (κόκκινο-λευκό)

Ψάρι-θαλασσινά

Υπάρχουν είδη που δεν μπορείτε να αγοράσετε για το νοικοκυριό σας;

Ναι

Όχι

ΕΑΝ ΝΑΙ ΠΟΙΑ;

Λαχανικά

Φρούτα

Δημητριακά (ψωμί-ζυμαρικά-ρύζι-δημητριακά-πατάτες)

Γαλακτοκομικά (γάλα-γιαούρτι-τυρί)

Ξηροί καρποί

Έλαια

Αυγά

Όσπρια

Κρέας (κόκκινο-λευκό)

Ψάρι-θαλασσινά

Θα χρειαζόσασταν ενίσχυση στα τρόφιμα;

Ναι

Όχι

ΕΑΝ ΝΑΙ ΣΕ ΠΟΙΑ;

Λαχανικά

Φρούτα

Δημητριακά (ψωμί-ζυμαρικά-ρύζι-δημητριακά-πατάτες)

Γαλακτοκομικά (γάλα-γιαούρτι-τυρί)

Ξηροί καρποί

Έλαια

Αυγά

Οσπρια

Κρέας (κόκκινο-λευκό)

Ψάρι-θαλασσινά

Υπάρχουν βασικά είδη τροφίμων που σας λείπουν από το νοικοκυριό σας;

Ναι

Όχι

ΕΑΝ ΝΑΙ ΔΙΕΥΚΡΙΝΕΙΣΤΕ ΠΟΙΑ.....

.....

ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΕΙΣΤΕ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΕΡΩΤΗΣΗ

Ποιος είναι ο λόγος που δεν ικανοποιούνται πλήρως οι διατροφικές σας ανάγκες;

.....

Υπάρχουν είδη πρώτης ανάγκης που δεν μπορείτε να αγοράσετε για το νοικοκυριό σας;

Ναι

Όχι

ΕΑΝ ΝΑΙ ΔΙΕΥΚΡΙΝΕΙΣΤΕ ΠΟΙΑ.....

.....

[Στο τέλος, εκ μέρους της ΚΟΔΕΠ και της Πράξης,

ευχαριστείτε τον συνομιλητή σας για την συμμετοχή και τον χρόνο του]

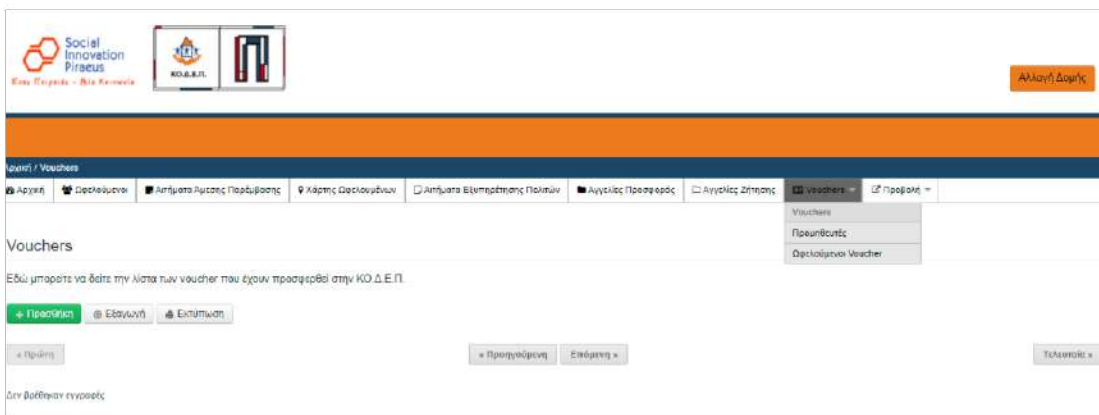
Παράρτημα 2

The dashboard shows the 'Κοινωνική Υπηρεσία SIP' (Social Service SIP) with several key metrics and action buttons:

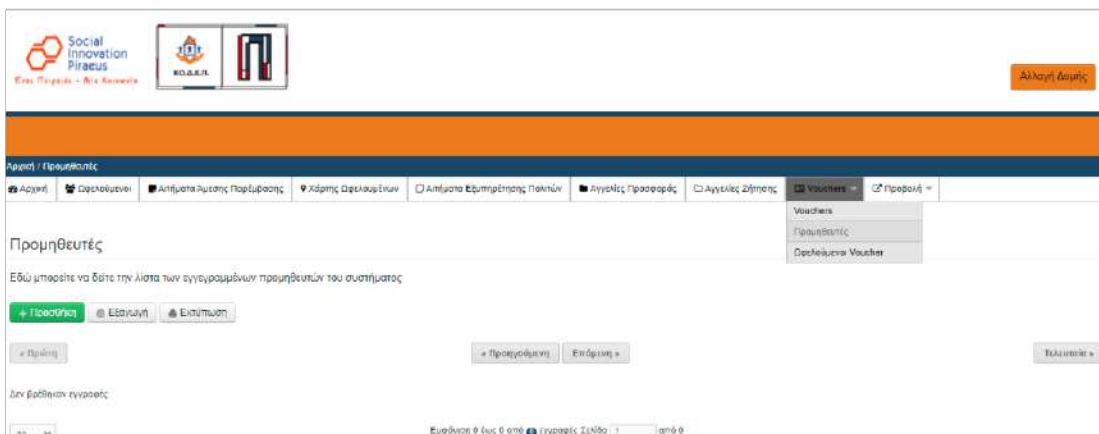
- Ωφελούμενοι:** Αριθμός ωφελουμένων: 2530. Button: Ωφελούμενοι
- Χάρτης Ωφελουμένων:** Button: Χάρτης Ωφελουμένων
- Αιτήματα:** Αιτήματα άμεσης παρέμβασης: 0, Αιτήματα εξυπηρέτησης πολιτών: 0. Buttons: Αιτήματα άμεσης παρέμβασης, Αιτήματα εξυπηρέτησης πολιτών
- Αγγελίες:** Αγγελίες προσφοράς: 0, Αγγελίες ζήτησης: 0. Buttons: Αγγελίες προσφοράς, Αγγελίες ζήτησης
- Voucher:** Αριθμός voucher: [blank]. Button: Voucher

Voucher

The 'Vouchers' page displays a list of vouchers available for use. It includes navigation buttons for 'Προσθήκη', 'Εισαγωγή', and 'Εκτύπωση'. A dropdown menu is open, showing options: 'Vouchers', 'Προμηθευτές', and 'Ωφελούμενοι Voucher'. The page also features a search bar and a 'Τελειώσει' button.

Προμηθευτές

The 'Προμηθευτές' (Suppliers) page shows a list of registered suppliers. It includes navigation buttons for 'Προσθήκη', 'Εισαγωγή', and 'Εκτύπωση'. A dropdown menu is open, showing options: 'Vouchers', 'Προμηθευτές', and 'Ωφελούμενοι Voucher'. The page also features a search bar and a 'Τελειώσει' button. At the bottom, it indicates 'Εμφάνιση 0 έως 0 από 0 εγγραφές Σελίδα 1 από 0'.

Ωφελούμενοι voucher

Κατά / Ωφελούμενοι Voucher

Αρχική
  Ωφελούμενοι
  Αιτήματα Λήψης Παράβολου
  Χάρτες Ωφελούμενων
  Αιτήματα Εμπιστοσύνης Παιδιών
  Αγγελίες Προσφοράς
  Αγγελίες Ζήτησης
  Voucher
  Εξ Προσλή

Ωφελούμενοι Voucher

Εδώ μπορείτε να δείτε την λίστα των ωφελούμενων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Voucher

Εξόφληση
  Εκπτώση

Κωδικός Ωφελούμενου	Όνομα	Επίσημο

Παράρτημα 3

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ 1Η

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Αττική»

ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: 09 «Πρώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και Διακρίσεων – Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής» Ο ΟΠΟΙΟΣ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) ΜΕ ΤΙΤΛΟ «Βελτίωση Δεξιοτήτων Ανέργων που ανήκουν σε Ευπαθείς Ομάδες μέσω Κατάρτισης που οδηγεί σε Πιστοποίηση και συνοδευτικές δράσεις προώθησης στην απασχόληση και την επιχειρηματικότητα»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Η Πρόσκληση αφορά την υλοποίηση της Δράσης με κωδικό 9.1.2.Ε.Φ.Δ ΠΕΙΡΑΙΑ με αντικείμενο τη βελτίωση των δεξιοτήτων Ανέργων που ανήκουν σε Ευπαθείς Ομάδες, μέσω Κατάρτισης που οδηγεί σε Πιστοποίηση και εντάσσεται στην Παρέμβαση με κωδικό Π-17 της εγκεκριμένης ΒΑΑ/ΟΧΕ του Δήμου Πειραιά.

Σκοπό της προτεινόμενης Δράσης αποτελεί η παροχή δέσμης συνεκτικών υποστηρικτικών ενεργειών σε 200 ωφελούμενους ανέργους ειδικών κοινωνικών ομάδων της Πόλης του Πειραιά από 30 ετών και άνω (π.χ. μακροχρόνια άνεργοι, οικονομικά μη-ενεργά άτομα και ευάλωτες ομάδες, με έμφαση στους δικαιούχους του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης), με στόχο την ενίσχυση και ανάπτυξη των επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων τους και την προώθησή τους στην απασχόληση, οι οποίες θα περιλαμβάνουν:

- εξατομικευμένη επαγγελματική συμβουλευτική, mentoring κ.λπ.
- υλοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης
- πιστοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων των ωφελουμένων

Η Δράση συμβάλλει:

- στη συμπλήρωση, ενίσχυση και αναβάθμιση γενικών και ειδικών επαγγελματικών δεξιοτήτων των ανέργων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες στην Πόλη του Πειραιά, ώστε να οδηγηθούν σε πιστοποίηση και απόκτηση προσόντων και έτσι να διασφαλισθεί η προώθηση, πρόσβαση και επανένταξή τους στην αγορά εργασίας,
- στη διεύρυνση των δυνατοτήτων απασχόλησης των ωφελούμενων,
- στην πρόληψη και καταπολέμηση των διακρίσεων και στην ομαλή κοινωνική ένταξη των ωφελούμενων της Δράσης.

Η εκπόνηση του Σχεδίου Δράσης για τη στοχοθέτηση και το περιεχόμενο της κατάρτισης στηρίζεται:

- στην αξιολόγηση του δυναμισμού των κλάδων της Πόλης του Πειραιά, με βάση την επεξεργασία και αξιολόγηση επίκαιρων στοιχείων που προέρχονται από τον Εθνικό Μηχανισμό Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας (ΕΜ ΔΑΑΕ, www.eiead.gr),
- στις ανάγκες των επιχειρήσεων του Πειραιά, με βάση στοιχεία του ΕΜ ΔΑΑΕ, Επιμελητηρίων, άλλων μελετών κ.λπ.
- στα χαρακτηριστικά των ομάδων των ανέργων και τις ανάγκες τους, όπως αυτές προκύπτουν από στοιχεία ερευνών της ΕΛΣΤΑΤ και άλλων ερευνών που έχει διενεργήσει ο Δήμος Πειραιά και συνεργαζόμενοι φορείς,
- στην αξιολόγηση στατιστικών στοιχείων του ΟΑΕΔ και άλλων εξειδικευμένων οργανισμών και φορέων
- στη στρατηγική του Πειραιά για τη «Γαλάζια Ανάπτυξη», καθώς και στα λοιπά πλεονεκτήματα των παραγωγικών τομέων της RIS3 για την Πόλη του Πειραιά

Ειδικότερα, η δράση περιλαμβάνει τις παρακάτω ενέργειες:

1. Εξατομικευμένη επαγγελματική συμβουλευτική και Mentoring που περιλαμβάνει τα εξής:
  - a. Προσέλευση - Υποδοχή – καταγραφή και διερεύνηση αναγκών των ωφελούμενων,
  - b. Προσωπικός και επαγγελματικός απολογισμός,
  - c. Διαδικασία προσωπικής κι επαγγελματικής ανάπτυξης
  - d. Ανάπτυξη και επεξεργασία του ατομικού σχεδίου δράσης

- e. Διερεύνηση και επιλογή κατάλληλου προγράμματος επαγγελματικής κατάρτισης.
2. Υλοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης σε επιλεγμένες ειδικότητες / θεματικά αντικείμενα βάσει :
  - a. των αναπτυξιακών προοπτικών του Δήμου Πειραιά
  - b. του δυναμισμού των παραγωγικών κλάδων της οικονομίας σύμφωνα με τα δεδομένα του Εθνικού Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας,
  - c. της Στρατηγικής ΟΧΕ/ΒΑΑ του Δήμου Πειραιά
  - d. της Στρατηγικής του Δήμου Πειραιά για τη «Γαλάζια Ανάπτυξη», και
  - e. της εφαρμογής των αποκτηθεισών γνώσεων και δεξιοτήτων είτε μέσω πρακτικής άσκησης σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις της περιοχής, είτε μέσω εφαρμογής των αποκτηθεισών γνώσεων και δεξιοτήτων σε παραδείγματα/υποθέσεις (cases), στην αίθουσα διδασκαλίας.
3. Πιστοποίηση των αποκτηθέντων γνώσεων και δεξιοτήτων από τα παραπάνω προγράμματα μέσω αξιολόγησης γνώσεων και ικανοτήτων από διαπιστευμένους φορείς πιστοποίησης προσώπων, σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο ISO/IEC 17024 ή ΕΟΠΠΕΠ. Η πιστοποίηση θα παρέχεται με βάση τυποποιημένες διαδικασίες που είναι ελεγμένες από τους αρμόδιους φορείς πιστοποίησης ή τον ΕΟΠΠΕΠ.
4. Εκ των Υστέρων (ex post) αξιολόγηση της Δράσης, η οποία έπεται της ολοκλήρωσης του συνόλου της πράξης (συμπεριλαμβανομένης και της διαδικασίας πιστοποίησης).
5. Ενέργειες Διαχείρισης και Συντονισμού του έργου, Δράσεις δημοσιότητας και Προσέλκυσης ωφελουμένων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες καθώς και επιχειρήσεων (για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης των καταρτιζομένων) – Επιλογή ωφελουμένων – Καταβολή επιδομάτων.

Ως προς τη μεθοδολογία υλοποίησης της Δράσης, οι παραπάνω ενέργειες θα προκύψουν υποχρεωτικά μέσω διαγωνιστικών διαδικασιών σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων, σύμφωνα με το Ν. 4412/2016 και τις λοιπές ισχύουσες διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας.

Σχετικά με την υλοποίηση των ενεργειών Διαχείρισης, Συντονισμού του έργου, Δράσεις δημοσιότητας και Προσέλκυσης ωφελουμένων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες καθώς και επιχειρήσεων

(για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης των καταρτιζομένων) – Επιλογή ωφελουμένων – Καταβολή Επιδομάτων δίνεται η δυνατότητα να επιλεγεί ως μεθοδολογία/ τρόπος υλοποίησης υποέργο αυτεπιστασίας. Αυτό όμως θα αφορά μόνο το συντονισμό του έργου, την προσέλκυση ωφελούμενων, την καταβολή των

επιδομάτων στους ωφελούμενους, κλπ, ενώ το κυρίως υποέργο παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής, επαγγελματικής κατάρτισης και πιστοποίησης θα εκτελεστεί υποχρεωτικά μέσω δημόσιας σύμβασης (4412/2016).

Ωφελούμενοι από τη δράση εκτιμάται ότι θα είναι 200 Άνεργοι ειδικών κοινωνικών ομάδων άνω των 30 ετών, με έμφαση στους νέους άνεργους, σε άνεργους άνω των 50 ετών, μακροχρόνια άνεργους, τις άνεργες γυναίκες

καθώς και όσους βρίσκονται στο όριο της φτώχειας. Για το σχεδιασμό της δράσης θα ληφθεί υπόψη η υπ' αριθμ. 79732/27-7-2020 ((ΑΔΑ: 6ΨΠΨΜΤΛΡ-ΘΞΔ)) της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού & Παρακολούθησης Δράσεων ΕΚΤ «Πλαίσιο ποιοτικών προδιαγραφών για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ)».

Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι δε χορηγείται οικονομικό πλεονέκτημα στους δικαιούχους, θα πρέπει να ισχύουν οι εξής προϋποθέσεις υλοποίησης της πράξης :

- Η τήρηση χωριστού λογαριασμού, ώστε να αποκλείεται κάθε ενδεχόμενη χρήση του ποσού που δίδεται στον δικαιούχο για την κάλυψη άλλων δαπανών, πλην αυτών που αφορούν ειδικά τη συγκεκριμένη δράση (παρ. 212 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).
- Η μη παράλληλη χρήση των χώρων, του εξοπλισμού, του διδακτικού υλικού κλπ. που ενδεχομένως θα χρησιμοποιηθούν/επιδοτηθούν στο πλαίσιο υλοποίησης της πράξης και για άλλες ανάγκες του δικαιούχου,
- Η μη αγορά εξοπλισμού, για την παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο της πράξης,

- Η πρόβλεψη πρόσληψης προσωπικού με σύμβαση ορισμένου χρόνου διάρκειας όσο και η παροχή της εξεταζόμενης υπηρεσίας και με όρους όχι ευνοϊκότερους των ισχυόντων για το υφιστάμενο προσωπικό του φορέα.

Οι προτάσεις που θα υποβληθούν θα πρέπει να εμπίπτουν στον (στους) ακόλουθο (ους) θεματικό (ούς) στόχο (ους), επενδυτική (ές) προτεραιότητα (ες), ειδικό (οι) στόχο (οι), κατηγορία (ες) περιφέρειας (ών) ανά Άξονα Προτεραιότητας ή και ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: Αττική			ΚΩΔ: 16
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και Διακρίσεων – Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής			ΚΩΔ: 09
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ / ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ: 09 / 9i			
ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ:	ΣΥΓΧΡΗΜ/ΜΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
(2)	(3)	(4)	(5)
109 Ενεργητική ένταξη, μεταξύ άλλων και με σκοπό την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της δραστήριας συμμετοχής και τη βελτίωση της απασχολησιμότητας	9.1.2.ΕΦΔΠ:Βελτίωση Δεξιοτήτων Ανέργων που ανήκουν σε Ευπαθείς Ομάδες μέσω Κατάρτισης που οδηγεί σε Πιστοποίηση και Συνοδευτικές Δράσεις Προώθησης στην Απασχόληση και στην Επιχειρηματικότητα	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	2.000.000,00
ΣΥΝΟΛΟ			2.000.000,00

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ 2^Η

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Αττική»

ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: 10 «Ανάπτυξη - Αναβάθμιση Στοχευμένων Κοινωνικών Υποδομών και Υποδομών Υγείας» Ο ΟΠΟΙΟΣ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) ΜΕ ΤΙΤΛΟ «Αναβάθμιση των Κοινωνικών Υποδομών του Δήμου Πειραιά και των Νομικών του Προσώπων, που προάγουν την Κοινωνική Φροντίδα, την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Καινοτομία στην Πόλη του Πειραιά»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Σκοπός της προτεινόμενης Δράσης αποτελεί η συμπλήρωση και βελτίωση των Κοινωνικών Υποδομών που προάγουν την Κοινωνική Φροντίδα, την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Καινοτομία στην Πόλη του Πειραιά, ώστε να επιτευχθεί η διασφάλιση της Ισότιμης Πρόσβασης των Ευπαθών Ομάδων στο ενιαίο «Τοπικό Δίκτυο Κοινωνικής Ασφάλειας και Προώθησης στην Κοινωνική Ένταξη, στην Ενδυνάμωση και στην Απασχόληση»,

Στην Παρέμβαση Π-15 της ΟΧΕ του Δήμου Πειραιά, προβλέπονται στοχευμένες παρεμβάσεις διαμόρφωσης κοινωνικών υποδομών και υποδομών υγείας για την υποστήριξη της Κοινωνικής Φροντίδας και της Κοινωνικής Ένταξης ώστε να βελτιωθούν οι όροι πρόσβασης των ευπαθών ομάδων σε αυτές, στο πλαίσιο του διευρυμένου «Τοπικού Δικτύου Κοινωνικής Ασφάλειας και Προώθησης στην Κοινωνική Ένταξη, στην Ενδυνάμωση και στην Απασχόληση» του Δήμου Πειραιά.

Στόχος της προτεινόμενης παρέμβασης είναι η βελτίωση των όρων

- της ισότιμης προώθησης της κοινωνικής ένταξης,
- της πρόληψης και αντιμετώπισης των διακρίσεων,
- της πρόσβασης των ευπαθών και ευάλωτων ομάδων σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας
- της διασφάλισης των προϋποθέσεων για την ένταξη των ωφελουμένων (που βρίσκονται σε εργασιακή ηλικία) στην αγορά εργασίας ή/και σε πρωτοβουλίες επιχειρηματικότητας

Στο πλαίσιο αυτό, και με γνώμονα το ΠΔ 99/2017 (ΦΕΚ 141 τ.Α΄ 28-9-2017) που αφορά τον καθορισμό προϋποθέσεων αδειοδότησης και λειτουργίας των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών που λειτουργούν εντός νομικών προσώπων των δήμων ή υπηρεσιών των δήμων και προκειμένου να διασφαλιστούν, αφενός η καθολικότητα και η εγγύτητα στην παροχή στοχευμένης κοινωνικής φροντίδας και αφετέρου οι προϋποθέσεις ένταξης στην αγορά εργασίας του ενεργού εργασιακά πληθυσμού, αποτρέποντας τον κοινωνικό αποκλεισμό και διευρύνοντας την δυνατότητα πρόσβασης στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού του Δήμου Πειραιά, και με στόχο την ισότιμη προσωπική ανάπτυξη των ωφελούμενων ταυτόχρονα

με την τοπική ανάπτυξη του Πειραιά, προκρίνονται οι εξής ενδεικτικές Δράσεις:

1. Αναβάθμιση – Συμπλήρωση Υποδομών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών Δήμου Πειραιά
2. Αναβάθμιση – Συμπλήρωση Υποδομών και Εξοπλισμού Κτηριακών Εγκαταστάσεων Δήμου Πειραιά και των Νομικών του Προσώπων, για την υποδοχή, φιλοξενία και λειτουργία Δράσεων Κοινωνικής Φροντίδας, Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Καινοτομίας που παρέχονται ήδη ή που θα παρασχεθούν με την υλοποίηση νέων δράσεων από τον Δήμο Πειραιά και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Πειραιά, ΚΟΔΕΠ και ΟΠΑΝ.
3. Αξιοποίηση πρώην Στρατοπέδου Παπαδογιώργη ως «Διευρυμένου Κόμβου Υπηρεσιών Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Κοινωνικής Ένταξης» (Piraeus Social Inclusion Hub)

Σκοπός των προτεινόμενων δράσεων είναι η αναβάθμιση των υφιστάμενων και η δημιουργία νέων υποδομών (ενδεικτικά: Βρεφονηπιακοί/Παιδικοί Σταθμοί, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ ΑΜΕΑ, Ξενώνες Αστέρων, κλπ) του Δήμου Πειραιά και των Νομικών του Προσώπων, με στόχο την βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, και την αύξηση της δυναμικότητας των δομών. Επίσης, η αναβάθμιση των υποδομών που στεγάζουν τις Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου, καθώς και η αγορά εξοπλισμού για την λειτουργία τους με προτεραιότητα τη βελτίωση της προσβασιμότητας και της ποιότητας υποδοχής των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού του Πειραιά, είναι στις κατηγορίες δαπανών που θα είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση.

Ενδεικτικά προβλέπονται οι ακόλουθες Δράσεις:

Αναβάθμιση – Συμπλήρωση Υποδομών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών Δήμου Πειραιά

Οι ανάγκες φιλοξενίας βρεφών, νηπίων και παιδιών στον Δήμο Πειραιά, καλύπτονται σήμερα οριακά από τους 17 Δημοτικούς Βρεφονηπιακούς Σταθμούς και το 1 Κέντρο Φιλοξενίας που λειτουργούν, ενώ μετά το 2022, με την πλήρη εφαρμογή του νέου νομοθετικού πλαισίου όπως περιγράφεται στο ΠΔ 99/2017, αρκετές από τις υφιστάμενες δομές θα χρειαστεί να κλείσουν αν δεν γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες εναρμόνισης - ανακατασκευής, με αποτέλεσμα την δραματική μείωση των προσφερόμενων θέσεων.

Στόχος είναι, κάθε παιδί του Πειραιά να μπορεί να φιλοξενηθεί στους Βρεφονηπιακούς Σταθμούς του Δήμου, να λαμβάνει υψηλής ποιότητας υπηρεσίες από εκπαιδευμένο και εξειδικευμένο προσωπικό, σε κατάλληλα διαμορφωμένους, σύγχρονους και ασφαλείς χώρους, ώστε να καλυφθούν πλήρως οι ανάγκες Δημοτών και κατοίκων της πόλης του Πειραιά και να μπορούν να εξυπηρετηθούν όσο το δυνατόν περισσότερες οικογένειες.

Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται, αφενός η αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στις υποδομές Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών, ενώ αφετέρου, απελευθερώνονται από την ανάγκη παραμονής στο σπίτι για την φροντίδα των προστατευόμενων μελών τους, οι γονείς και κυρίως οι μητέρες, προκειμένου να ενταχθούν στην αγορά εργασίας .

Οι πράξεις που θα προκριθούν για χρηματοδότηση, θα πρέπει να περιγράφουν παρεμβάσεις στην κατεύθυνση της εναρμόνισης με τις προδιαγραφές που θέτει η ισχύουσα νομοθεσία για τις υποδομές παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών και θα αφορούν την επέκταση, την αναμόρφωση και την ανακατασκευή τόσο υφιστάμενων όσο και ανέγερση νέων βρεφικών, παιδικών, ή βρεφονηπιακών σταθμών στον Δήμο Πειραιά, με σκοπό τουλάχιστον τη διατήρηση των προσφερόμενων θέσεων φροντίδας βρεφών και νηπίων – οι οποίες αλλιώς θα μειωθούν δραματικά μετά την εφαρμογή του νέου νομοθετικού πλαισίου όπως περιγράφεται στο Π.Δ. 99/2017 – αλλά και τη δημιουργία νέων.

Αναβάθμιση – Συμπλήρωση Υποδομών και Εξοπλισμού Κτιριακών Εγκαταστάσεων για την υποδοχή, φιλοξενία και λειτουργία Δράσεων Κοινωνικής Φροντίδας, Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Καινοτομίας που θα παρέχονται από τον Δήμο Πειραιά και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Πειραιά, ΚΟΔΕΠ και ΟΠΑΝ.

Στο πλαίσιο της παρούσας, προβλέπεται η αναβάθμιση και συμπλήρωση των υποδομών και του εξοπλισμού για την υποδοχή, φιλοξενία και λειτουργία νέων δράσεων Κοινωνικής Φροντίδας, Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Καινοτομίας στην Πόλη του Πειραιά. Οι προτεινόμενες πράξεις που θα προκρίνονται για χρηματοδότηση, θα πρέπει να αφορούν σε κτήρια είτε ιδιοκτησίας του Δήμου Πειραιά, είτε που προκύπτουν από μακροχρόνια παραχώρηση ή μακροχρόνια μίσθωση (με λήξη το

νωρίτερο 5 έτη μετά τη λήξη της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020) είτε ακόμη και αγορά- απόκτηση νέων κτηρίων-οικοπέδων για ανάπτυξη σχετικών δράσεων και που, είτε ήδη φιλοξενούν κοινωνικές, πολιτιστικές ή αθλητικές δραστηριότητες, είτε αποκτούνται από τον Δήμο για τον σκοπό αυτό.

Στόχος της αναβάθμισης και συμπλήρωσης των υποδομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου είναι, τόσο η υποστήριξη της υλοποίησης των δράσεων που εξειδικεύονται στο πλαίσιο της Στρατηγικής της ΟΧΕ/ΒΑΑ Πειραιά στους Άξονες Προτεραιότητας 8 και 9, όσο και ο εμπλουτισμός της πολυκαναλικής πρόσβασης των ευπαθών ομάδων στην Πόλη του Πειραιά σε δράσεις κοινωνικής ένταξης. Από σχετική έρευνα πεδίου (2017, Δωρεά του Ιδρύματος Πολιτισμού «Σταύρος Νιάρχος»), έχει αναδειχθεί το ζήτημα της χωροθέτησης στο Δήμο Πειραιά ικανών Δομών Κοινωνικής Προστασίας και Ένταξης (από άποψη πλήθους, συγκρότησης και παροχής ειδικών υπηρεσιών) στις Δημοτικές Κοινότητες 1 (Πειραιϊκή Χερσόνησος) και 2 (Κέντρο / Καστέλα). Στις λοιπές Δημοτικές Κοινότητες (Νέο Φάληρο, Καμίνια / Παλιά Κοκκινιά και Ταμπούρια), υπάρχουν ελάχιστες Κοινωνικές Δομές, τόσο του Δήμου Πειραιά, όσο και άλλων Κοινωνικών Φορέων.

Για να αντιμετωπισθεί πρακτικά και με βιώσιμο τρόπο το έλλειμμα αυτό, σχεδιάζεται κατ' αρχήν η ενδυνάμωση των λειτουργιών των τοπικών κοινωνικών υπηρεσιών σε επίπεδο Δημοτικής Κοινότητας, με την ανάπτυξη δράσεων και υπηρεσιών εκ του σύνεγγυς υποστήριξης των ωφελουμένων.

Αξιοποίηση πρώην Στρατοπέδου Παπαδογιώργη ως «Διευρυμένου Κόμβου Υπηρεσιών Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Κοινωνικής Ένταξης» (Piraeus Social Inclusion Hub)

Προβλέπεται η δημιουργία ενός πρότυπου και καινοτόμου «Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Συνεργασίας και Δημιουργικής Κοινωνικής Ένταξης», με τη μορφή «Κόμβου Αλληλεγγύης», με στόχο την υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης των ευπαθών ομάδων της Πόλης του Πειραιά, μέσω πολιτιστικών, δημιουργικών, αθλητικών, συλλογικών και ενεργητικών δράσεων, στοχεύοντας καταρχήν στις Δημοτικές Κοινότητες 3, 4 και 5 τη Πόλης του Πειραιά που χαρακτηρίζονται από αστική και κοινωνική υποβάθμιση, αλλά και στην υποστήριξη του συνόλου των ευπαθών ομάδων της Πόλης του Πειραιά που χρήζουν ανοιχτής, ενεργητικής και δημιουργικής υποστήριξης για τη βελτίωση των συνθηκών, των εργαλείων και της ποιότητας της Κοινωνικής Ένταξης

Ο «Κόμβος» θα εγκατασταθεί και θα αξιοποιήσει το πρώην στρατόπεδο Παπαδογιωργή, το οποίο διαθέτει επαρκή αριθμό μικρών και μεγαλύτερων κτισμάτων και περιβάλλοντος χώρου και έχει παραχωρηθεί από το ΥΕΘΑ στο Δήμο Πειραιά. Ταυτόχρονα, ο «Κόμβος Αλληλεγγύης», θα συμβάλλει στην αναζωογόνηση και την αναγέννηση μιας περιοχής με έντονα σημάδια υποβάθμισης, αναβαθμίζοντας και αξιοποιώντας το κτιριακό απόθεμα που βρίσκεται εντός των γεωγραφικών της ορίων και «ανοίγοντας» στους κατοίκους το πρώην στρατόπεδο Παπαδογιωργή.

Οι προτάσεις που θα υποβληθούν θα πρέπει να εμπίπτουν στον (στους) ακόλουθο (ους) θεματικό (ούς) στόχο (ους), επενδυτική (ές) προτεραιότητα (ες), ειδικό (οι) στόχο (οι), κατηγορία (ες) περιφέρειας (ών) ανά Άξονα Προτεραιότητας ή και ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: Αττική			ΚΩΔ: 16
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: Ανάπτυξη – Αναβάθμιση Στοχευμένων Κοινωνικών Υποδομών και Υποδομών Υγείας			ΚΩΔ: 10
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ / ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ: 09 / 9a			
ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ:	ΣΥΓΧΡΗΜ/ΜΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
(2)	(3)	(4)	(5)
055 Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη	10.9a1.ΕΦΔΠ:Αναβάθμιση των Κοινωνικών Υποδομών του Δήμου Πειραιά και των Νομικών του Προσώπων, που προάγουν την Κοινωνική Φροντίδα, την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Καινοτομία στην Πόλη του Πειραιά	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	7.420.000,00
ΣΥΝΟΛΟ			7.420.000,00

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ 3^Η

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Αττική»

ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: 09 «Πρόωθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και Διακρίσεων – Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής» Ο ΟΠΟΙΟΣ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) ΜΕ ΤΙΤΛΟ ««Δίκτυο Υπηρεσιών Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Διακρίσεων και Βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής των

Ευάλωτων και Ειδικών Ομάδων (μεταξύ των οποίων ΑΜΕΑ, Έφηβοι-Νέοι με υψηλό κοινωνικό κίνδυνο κ.λπ.),στο Δήμο Πειραιά»»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Η προσφάτως ανακύψασα κρίση της πανδημίας του CoVid-19, δημιούργησε ένα νέο και ασφυκτικό πλαίσιο παροχής υπηρεσιών, επιτάσσοντας την άμεση ενεργοποίηση όλων των διαθέσιμων εργαλείων και πόρων, στην κατεύθυνση επίτευξης των στόχων της ΟΧΕ. Η πανδημική κρίση δημιούργησε επιπτώσεις οι οποίες παρότι δεν είναι ακόμα δυνατόν να υπολογιστούν σε όλο τους το εύρος, έχουν ήδη αφήσει το αποτύπωμα τους στην οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα.

Με δεδομένο το νέο αυτό πλαίσιο όπως διαμορφώθηκε λόγω της πανδημικής κρίσης, η προτεινόμενη Δράση στοχεύει στην εφαρμογή πλέγματος ενεργειών για την πρόληψη και αντιμετώπιση των διακρίσεων καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των Ευάλωτων και Ειδικών Ομάδων που αποτελούν ομάδες με υψηλό κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού και διακρίσεων (μεταξύ των οποίων ΑΜΕΑ, Έφηβοι-Νέοι με υψηλό κοινωνικό κίνδυνο κ.λπ.) στο Δήμο Πειραιά, όπως:

- ενέργειες ανοιχτής κοινωνικής ένταξης και άμβλυνσης των διακρίσεων ανήλικων και ενηλίκων αυτοεξυπηρετούμενων ΑΜΕΑ και των οικογενειών τους,
- ενέργειες πρόληψης της νεανικής παραβατικότητας και αντιμετώπισης του κοινωνικού στίγματος στις γειτονιές του Πειραιά.
- ενέργειες ανοιχτής φροντίδας και βοήθειας, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης και της έγκαιρης αντιμετώπισης των διακρίσεων και στήριξης ηλικιωμένων ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες και ειδικές κοινωνικά ομάδες

Ειδικότερα στο πλαίσιο της παρούσας, θα υλοποιηθούν παρεμβάσεις και θα παρασχεθούν αντίστοιχες υπηρεσίες, στα ακόλουθα πεδία:

Αντιμετώπιση των Διακρίσεων, Στήριξη της Οικογένειας με παιδιά ΑΜΕΑ, Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης ενηλίκων ΑΜΕΑ και προετοιμασία σύνδεσης τους με την αγορά εργασίας μέσω δράσεων κοινωνικοποίησης και κοινωνικής ενδυνάμωσης.

Στόχο της παρέμβασης αποτελεί η καταπολέμηση των εν δυνάμει διακρίσεων που υφίστανται οι ΑΜΕΑ, ώστε σε συνδυασμό με θετικά μέτρα δράσης να επιτευχθεί η κοινωνική ένταξη των ιδίων και των οικογενειών τους. Για τον σκοπό αυτό θα αναγνωρίζονται, χαρτογραφούνται και επικαιροποιούνται οι ανάγκες των Οικογενειών με παιδιά ΑΜΕΑ και των ενηλίκων ΑΜΕΑ και θα συνδέονται με τις υπηρεσίες που θα τους παρασχεθούν (π.χ. φροντίδας υγείας, κοινωνικής ενδυνάμωσης, ψυχολογικής υποστήριξης, κ.ά.). Οι υπηρεσίες θα είναι εξατομικευμένες και θα επιλέγονται μεν, μέσα από ένα συνολικό προσφερόμενο πλέγμα υπηρεσιών, αλλά θα εξειδικεύονται ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε ωφελούμενου. Θα παρέχονται είτε σε υφιστάμενη δομή-κτίριο-υπηρεσία που λειτουργεί ο δικαιούχος, είτε κατ' οίκον, είτε εξ αποστάσεως όπου είναι απαραίτητο και εφικτό. Επιπρόσθετα, θα προωθηθούν δράσεις δημιουργικότητας, κοινωνικοποίησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης, τόσο των ενηλίκων όσο και των ανηλίκων ΑΜΕΑ και των οικογενειών τους.

Οι δράσεις αυτές θα λειτουργήσουν, αφενός ως πρώτη φάση προετοιμασίας και ψυχολογικής και κοινωνικής ενδυνάμωσης των ενηλίκων ΑΜΕΑ στην κατεύθυνση της εξασφάλισης ίσων ευκαιριών πρόσβασής τους στην αγορά εργασίας, με ταυτόχρονη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση όλης της κοινωνίας και αφετέρου, ως ενέργειες μείωσης του «στίγματος» και των διακρίσεων που αντιμετωπίζουν οι ανήλικοι και ενήλικες ΑΜΕΑ και οι οικογένειές τους.

Πιο συγκεκριμένα, οι προτάσεις που θα προκριθούν θα πρέπει να περιλαμβάνουν ενδεικτικά και κατ' ελάχιστον:

- Αρχική χαρτογράφηση και τακτική επικαιροποίηση των ωφελούμενων και ειδικών αναγκών φροντίδας υγείας των ανηλίκων και ενηλίκων αυτοεξυπηρετούμενων ΑΜΕΑ
- Υπηρεσίες παροχής εξειδικευμένης φροντίδας υγείας σε αυτοεξυπηρετούμενους ΑΜΕΑ .Η επιλογή των ως άνω ωφελούμενων θα γίνεται με ανοιχτή Πρόσκληση και η μοριοδότησή τους θα προκύπτει βάσει κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων που θα προταθούν από τους δυνητικούς δικαιούχους και θα εγκριθούν από τον ΕΦΔ κατά την υποβολή των Προτάσεων (ΤΔΠ).
- Ενέργειες ψυχολογικής υποστήριξης και συμβουλευτικής των αυτοεξυπηρετούμενων ΑΜΕΑ και των οικογενειών τους (μπορεί εκτός από εξατομικευμένη ψυχολογική υποστήριξη να προβλεφθεί και ανοιχτή τηλεφωνική γραμμή)

- Δραστηριότητες ψυχαγωγίας, δημιουργικότητας, ανάπτυξης δεξιοτήτων και κοινωνικοποίησης των ενηλίκων και ανηλίκων ΑΜΕΑ
- Εξασφάλιση της δυνατότητας συμμετοχής των ΑΜΕΑ σε κοινωνικές δραστηριότητες, με μέσα υποβοήθησης και εξάλειψης των φυσικών εμποδίων μετακίνησης κλπ (υπηρεσίες μεταφοράς, οπτικοακουστικά μέσα κ.ά.)
- Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού τόσο σε συνολικό επίπεδο όσο και ανά κατηγορίες (σχολικό περιβάλλον, επιχειρηματικό περιβάλλον, κ.ά.) στην κατεύθυνση της εξάλειψης του κοινωνικού στίγματος και της εξασφάλισης ίσων ευκαιριών πρόσβασης των ΑΜΕΑ στην εκπαίδευση και την αγορά εργασίας
- Αναζήτηση σχετικών Προγραμμάτων και παραπομπή των ενηλίκων ΑΜΕΑ σε προγράμματα ενδυνάμωσης των ικανοτήτων τους με στόχο την προετοιμασία τους για την ένταξη στην αγορά εργασίας

Ενδυνάμωση παιδιών και εφήβων για τη πρόληψη της νεανικής παραβατικότητας και αντιμετώπιση του κοινωνικού στίγματος στις γειτονιές του Πειραιά

Στόχο της παρέμβασης αποτελεί η ενίσχυση των παιδιών και των εφήβων μέχρι και την ηλικία των 15 ετών μέσα από ολοκληρωμένες δράσεις ψυχοεκπαίδευσης και δημιουργικής απασχόλησης στις πέντε δημοτικές κοινότητες του Πειραιά. Η παρέμβαση απευθύνεται στο σύνολο των παιδιών και εφήβων έως 15 ετών που διαβιούν στο Πειραιά, με έμφαση σε αυτά που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες.

Σκοπός της είναι η ενδυνάμωση των νέων ως προς τις διαδικασίες κοινωνικοποίησης, η πρόληψη των φαινομένων της σχολικής διαρροής, του ενδοσχολικού εκφοβισμού, της νεανικής παραβατικότητας και του κοινωνικού στίγματος. Επιπρόσθετα για τα παιδιά τα οποία θα αξιολογούνται ως πιο ευάλωτα προς τον κοινωνικό κίνδυνο, θα υπάρχει δυνατότητα εξατομικευμένης προσέγγισης καθώς και επικοινωνίας και συμβουλευτικής με το οικογενειακό περιβάλλον.

Πιο συγκεκριμένα οι προτάσεις που θα υποβληθούν θα πρέπει να περιλαμβάνουν ενδεικτικά και κατ' ελάχιστον:

- Ενέργειες δικτύωσης και συνεργασίας με τις κοινωνικές υπηρεσίες, την εκπαιδευτική κοινότητα και λοιπούς κοινωνικούς φορείς σε τοπικό επίπεδο, για τον εντοπισμό τόσο συγκεκριμένων περιστατικών όσο και διαμορφούμενων τάσεων σχολικής διαρροής και νεανικής παραβατικότητας και διαμόρφωση σχετικού σχεδίου δράσης
- Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης κυρίως της εκπαιδευτικής κοινότητας (μαθητές, εκπαιδευτικοί, γονείς κλπ) αλλά και της τοπικής κοινωνίας συνολικά, σχετικά με τα φαινόμενα του bullying, του κοινωνικού στίγματος και της νεανικής παραβατικότητας.
- Σχεδιασμός και εφαρμογή δράσεων κοινωνικοποίησης των νέων έως 15 ετών με στόχο την αποτροπή της κοινωνικής περιθωριοποίησης και την υγιή κοινωνική ενσωμάτωση.
- Ομαδικές και εξατομικευμένες υπηρεσίες συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης, τόσο σε ανηλίκους εφήβους έως 15 ετών που εμπλέκονται στο φαινόμενο είτε ως θύματα είτε ως θύτες όσο και σε γονείς. Οι υπηρεσίες αυτές θα παρέχονται είτε για την εξάλειψη ήδη αναγνωρισμένων περιστατικών, είτε για την αποτροπή τους, στο πλαίσιο της πρόληψης, μετά από διάγνωση της σχετικής ανάγκης από εξειδικευμένους επιστήμονες (ψυχολόγο, κοινωνικό επιστήμονα κλπ). Επίσης μπορεί να προβλεφθεί και ανοιχτή τηλεφωνική γραμμή ψυχολογικής υποστήριξης .

Υπηρεσίες Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης και Φροντίδας Ημέρας σε ηλικιωμένους, που ανήκουν σε ευάλωτες και ειδικές κοινωνικά ομάδες

Στόχος της παρέμβασης είναι η κάλυψη των αναγκών ηλικιωμένων ατόμων χρόνια πασχόντων και ευάλωτων κοινωνικά, μοναχικών ηλικιωμένων ατόμων με προβλήματα καθημερινής ομαλής διαβίωσης και ηλικιωμένων με χρόνιες παθήσεις, ή θυμάτων κάθε μορφής βίας, (σωματικής, ψυχολογικής, εκφοβισμού ενδοοικογενειακής βίας) στην περιοχή του Δήμου Πειραιά, μέσα από την παροχή είτε ολοκληρωμένων είτε αποσπασματικών και εστιασμένων υπηρεσιών κάλυψης βασικών βιοτικών αναγκών, υπηρεσιών φροντίδας υγείας, ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης. Οι υπηρεσίες δύνανται να παρέχονται κατ' οίκον ή εξ' αποστάσεως, τόσο ομαδικά όσο και εξατομικευμένα, με το μείγμα και την μέθοδο ενεργειών που θα κρίνεται απαραίτητο από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό που θα σχεδιάζει τις Δράσεις (Ψυχολόγο, Κοινωνικό Επιστήμονα, Ιατρό, Ψυχίατρο, νοσηλεύτη κ.ά).

Πιο συγκεκριμένα οι προτάσεις που θα υποβληθούν θα πρέπει να περιλαμβάνουν ενδεικτικά και κατ' ελάχιστον:

- Αρχική χαρτογράφηση και τακτική επικαιροποίηση τόσο των δυνητικά ωφελούμενων ηλικιωμένων που ανήκουν σε ευάλωτες και ειδικές ομάδες, όσο και των αναγκών φροντίδας τους, των οποίων οι ανάγκες αυτές, δεν καλύπτονται από άλλα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας και φροντίδας υγείας.
- Παροχή υπηρεσιών ολοκληρωμένης κατ' οίκον ημερήσιας κοινωνικής φροντίδας σε τακτική βάση (καθημερινά ή 2-3 φορές την εβδομάδα κλπ) σε μοναχικά ηλικιωμένα άτομα που αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν πλήρως και οι οποίοι θα επιλέγονται με βάση εισοδηματικά-οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια. Οι υπηρεσίες θα αφορούν τόσο τη διάθεση ειδών πρώτης ανάγκης (τρόφιμα, είδη ατομικής υγιεινής, φαρμακευτικό υλικό κ.ά), όσο και την συνολική και εξατομικευμένη φροντίδα από εκπαιδευμένους και πιστοποιημένους φροντιστές προκειμένου να εξασφαλιστεί η αξιοπρεπής διαβίωση των ωφελούμενων στο σπίτι τους.
- Διάθεση ειδών πρώτης ανάγκης (τρόφιμα, είδη ατομικής υγιεινής, φαρμακευτικό υλικό κλπ) σε ευάλωτα ηλικιωμένα άτομα.
- Υπηρεσίες φροντίδας υγείας κατ' οίκον, σε ευάλωτους ηλικιωμένους ωφελούμενους που αδυνατούν να μετακινηθούν για να λάβουν ιατρικές και ή παραϊατρικές υπηρεσίες.
- Υπηρεσίες εξ' αποστάσεως φροντίδας υγείας και υπηρεσίες άμεσης παρέμβασης (με τηλε-ειδοποίηση και χρήση νέων τεχνολογιών)

Όλες οι παραπάνω υπηρεσίες θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι θα παρέχονται σε ωφελούμενους οι οποίοι δεν λαμβάνουν τις σχετικές υπηρεσίες από το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» ως εξυπηρετούμενοι. Η επιλογή των ως άνω ωφελούμενων θα γίνεται με ανοιχτή Πρόσκληση και η μοριοδότησή τους θα προκύπτει βάσει κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων που θα προταθούν από τους δυνητικούς δικαιούχους και θα εγκριθούν από τον ΕΦΔ κατά την υποβολή των Προτάσεων (ΤΔΠ), στην κατεύθυνση που δίνεται από την Πρόσκληση και τα κριτήρια που ισχύουν σε αυτήν για τους εξυπηρετούμενους του Προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι», σε συνδυασμό με πρόσθετες, τυχόν, ειδικές ή/ και τοπικές ανάγκες (π.χ. λόγω της πανδημίας COVID-19)

- Ψυχολογική υποστήριξη και μείωση του αισθήματος απομόνωσης των ηλικιωμένων είτε κατ' οίκον δια ζώσης, είτε με υπηρεσίες τηλε-εξυπηρέτησης (δημιουργία τηλεφωνικής γραμμής ψυχολογικής υποστήριξης)
- Δράσεις ενδυνάμωσης της κοινωνικοποίησης των μοναχικών ηλικιωμένων με αδυναμία μετακίνησης και δράσεις ψυχαγωγίας είτε με φυσική παρουσία τους είτε με εξ' αποστάσεως μεθόδους (με ηλεκτρονικά μέσα παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων, ταινιών, εικαστικών εκθέσεων, ηχογραφημένων βιβλίων κ.ά.)

Όλες οι υπηρεσίες των παραπάνω περιγεγραμμένων Δράσεων, δύνανται να παρέχονται ή/και σε υποδομή που θα εξασφαλιστεί από τον Ανάδοχο ή/και με τη σύσταση κινητών κλιμακίων για παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον ή/και με την παροχή τηλε-φροντίδας με τη χρήση νέων τεχνολογιών. Οι προτάσεις που θα προκριθούν για χρηματοδότηση θα πρέπει να περιλαμβάνουν ανάλογα την Δράση για την οποία υποβάλλεται η Πρόταση εξειδικευμένη ομάδα έργου στελεχωμένη με το κατάλληλο επιστημονικό και επικουρικό προσωπικό (διοικητικό προσωπικό, κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, ψυχιάτρους, φυσιοθεραπευτές, κοινωνικούς φροντιστές, εργο-θεραπευτές, κινησιοθεραπευτές, γενικό ιατρό, νοσηλεύτη, προσωπικό γενικών καθηκόντων και καθαρισμού κ.ά.) .

Οι εν λόγω Ομάδες Έργου θα προτείνονται στο/στα Σχέδια Τευχών Δημοπράτησης (υπ.αριθμ.31 συνημμένο δικαιολογητικό αναπόσπαστο του ΤΔΠΠ)

Ωφελούμενοι/ες της πράξης, είναι:

- Για την 1η δράση: ΑΜΕΑ, ενήλικες και ανήλικοι και οι οικογένειές τους,
- για την 2η δράση: Παιδιά και έφηβοι έως 15 ετών που χαρακτηρίζονται ευάλωτοι ως προς τον κοινωνικό κίνδυνο σχολικής διαρροής, παραβατικότητας και κοινωνικού στίγματος και αποκλεισμού,
- για την 3η δράση: Ηλικιωμένοι, χρόνια πάσχοντες, που ανήκουν σε ευάλωτες και ειδικές κοινωνικές ομάδες.

Η Δράση θα υλοποιηθεί ως Δημόσια Σύμβαση. Κατά τη διαδικασία ταυτοποίησης των ωφελουμένων και την υποδοχή, παραπομπή, παρακολούθηση κ.λπ. αυτών, θα διασφαλισθεί η συνεργασία με το Διευρυμένο Κέντρο Κοινότητας (με Παράρτημα ΚΕΜ) του Δήμου Πειραιά, τις Κοινωνικές Υπηρεσίες, καθώς και η διαλειτουργικότητα και συμπληρωματικότητα με τις άλλες κοινωνικές δράσεις που υλοποιούνται από το Δήμο Πειραιά, (Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Φαρμακείο, Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Αστέγων κλπ) .

Ο Δικαιούχος πρέπει, σε συνεργασία με τυχόν αρμόδιες Υπηρεσίες, Διευθύνσεις του Δήμου, φορείς, κ.λπ., να μεριμνήσει για την τήρηση των όρων προσβασιμότητας, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η προσβασιμότητα των ατόμων ΑΜΕΑ (τόσο σε όρους φυσικής πρόσβασης όσο και σε όρους πληροφόρησης), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό εθνικό και κοινοτικό πλαίσιο.

Οι υπηρεσίες προβλέπεται να παρέχονται ανάλογα με τη φύση των περιστατικών και των δράσεων, τόσο σε υποδομές που θα εξασφαλιστούν από το Δικαιούχο, όσο και κατ' οίκον, ή σε κατάλληλους χώρους που θα περιγραφούν ενδεικτικά από τον Δικαιούχο. Σε κάθε περίπτωση θα ληφθεί μέριμνα για την αποφυγή άσκοπων μετακινήσεων για την μείωση της διασπορά της νόσου CoVid-19.

Οι προτάσεις που θα υποβληθούν θα πρέπει να εμπίπτουν στον (στους) ακόλουθο (ους) θεματικό (ούς) στόχο (ους), επενδυτική (ές) προτεραιότητα (ες), ειδικό (οι) στόχο (οι), κατηγορία (ες) περιφέρειας (ών) ανά Άξονα Προτεραιότητας ή και ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: Αττική		ΚΩΔ: 16	
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και Διακρίσεων – Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής		ΚΩΔ: 09	
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ / ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ: 09 / 9iii			
ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ:	ΣΥΓΧΡΗΜ/ΜΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
(2)	(3)	(4)	(5)
111 Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση των ίσων ευκαιριών	9.3.1.ΕΦΔΠ:Δίκτυο Υπηρεσιών Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Διακρίσεων και Βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής των Ευάλωτων και Ειδικών Ομάδων (μεταξύ των οποίων ΑΜΕΑ, Έφηβοι-Νέοι με υψηλό κοινωνικό κίνδυνο κ.λπ.), στο Δήμο Πειραιά	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	2.100.000,00
ΣΥΝΟΛΟ			2.100.000,00

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ 4^Η

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Αττική»

ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: 09 «Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και Διακρίσεων –

Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής» Ο ΟΠΟΙΟΣ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)

ΜΕ ΤΙΤΛΟ «Δέσμη Καινοτόμων Δράσεων Κοινωνικοποίησης και Κοινωνικής Ένταξης των Ανέργων του Δήμου Πειραιά που ανήκουν σε Ευπαθείς Ομάδες, με έμφαση στους νέους «εκτός αγοράς εργασίας και εκπαίδευσης» (ΕΑΕΚ) και

Διασύνδεση όλων με την Αγορά Εργασίας»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Η προκηρυσσόμενη παρέμβαση εμπίπτει στην άμεση περιοχή ευθύνης του Δήμου Πειραιά, στην περιοχή εφαρμογής της εγκεκριμένης Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσής του με τίτλο: «Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΟΧΕ/ΒΑΑ) Πειραιά».

Ο σκοπός της παρέμβασης, είναι διττός :

- Αφενός, η διαρκής αναζήτηση, ταυτοποίηση και η προώθηση της κοινωνικοποίησης και της κοινωνικής ένταξης 300 μη ενεργών οικονομικά νέων ηλικίας 15 έως 29 ετών που βρίσκονται σε παρατεταμένη χρονικά κατάσταση «εκτός αγοράς εργασίας και εκπαίδευσης» (ΕΑΕΚ) ή/και τείνουν σε αυτά τα χαρακτηριστικά και, εν γένει, διακατέχονται από αρνητική στάση έναντι της κοινωνίας (αποκοινωνικοποίηση) και τα οποία πλήττονται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό.
- Αφετέρου, η υλοποίηση δέσμης συνεκτικών ενεργειών ενδυνάμωσης, διασύνδεσης με την Αγορά Εργασίας και κατάλληλης προετοιμασίας για την πρόσβαση σε θέση απασχόλησης ή/και την προώθηση σε επιλογές επιχειρηματικής δραστηριότητας, 400 ατόμων όλων των ηλικιών τα οποία βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας και πλήττονται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό, με

έμφαση σε άτομα που έχουν την ευθύνη της φροντίδας παιδιών σε νοικοκυριά που απειλούνται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό.

Ειδικότερα, η προτεινόμενη παρέμβαση, περιλαμβάνει ενδεικτικά και όχι περιοριστικά :

Σχετικά με τη Δράση για τους μη ενεργούς οικονομικά νέους από 15 έως 29 ετών:

- δραστηριότητες έρευνας, αποτύπωσης, ταυτοποίησης, των νέων «τύπου» ΕΑΕΚ που διαβιούν σε οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα, που χαρακτηρίζονται από υψηλό κίνδυνο φτώχειας και αποκλεισμού και δυνητικά, είναι μέλη οικογενειών ευπαθών και ευάλωτων ομάδων,
- αναγνώριση και αξιολόγηση ικανοτήτων και αδυναμιών των νέων ΕΑΕΚ
- κατάρτιση «ατομικών πλάνων κοινωνικής ένταξης» (με καινοτόμες μεθόδους, ώστε να αποφεύγονται τυπικές συνεδρίες κλειστού τύπου κ.λπ.), και ανάπτυξη εξατομικευμένου σχεδίου δράσης
- ενέργειες κινητοποίησης, ενδυνάμωσης, ατομικής και ομαδικής υποστήριξης των νέων «τύπου» ΕΑΕΚ, με συμμετοχικές δραστηριότητες δημιουργικότητας, πολιτισμού, αθλητισμού, εθελοντισμού, αριστείας κ.λπ.,
- ενέργειες εμπάθυνσης της κοινωνικής ένταξης με mentoring, δραστηριότητες ανάπτυξης κοινωνικών ικανοτήτων, εθελοντικής εργασίας, συμμετοχής σε βιωματικά εργαστήρια κ.λπ.,
- ενέργειες κοινωνικής αλληλεπίδρασης με άλλες ομάδες νέων, εργοδότες, εθελοντικές και καλλιτεχνικές ή δημιουργικές ομάδες κ.λπ.,
- παρακολούθηση και αξιολόγηση της κοινωνικής ενδυνάμωσης των νέων ΕΑΕΚ και διατύπωση σχετικών προτάσεων για την πρόληψη, εστίαση και θεραπεία αντίστοιχων φαινομένων.

Σχετικά με τη δράση των ανέργων όλων των ηλικιών:

- εξατομικευμένη προσέγγιση (διάγνωση και καταγραφή των αναγκών των ανέργων),
- υποστήριξη στη σύνταξη Βιογραφικού Σημειώματος,
- πληροφόρηση σχετικά με τις προκηρύξεις θέσεων εργασίας από το Α.Σ.Ε.Π.
- ενημέρωση για τη διαδικασία συμμετοχής στις προκηρύξεις (κριτήρια, απαραίτητα δικαιολογητικά, μοριοδότηση, βοήθεια στη συμπλήρωση της ανάλογης αίτησης, κλπ.),
- εκμάθηση Τεχνικών Αναζήτησης Εργασίας στον ιδιωτικό και στο δημόσιο τομέα,

- τεχνικές υποστήριξης για τη διαδικασία της συνέντευξης,
- πληροφόρηση σχετικά με θέματα Επαγγελματικού Προσανατολισμού και υλοποίηση δράσεων Επαγγελματικού Προσανατολισμού με τη χρήση των κατάλληλων εργαλείων,
- ενημέρωση για προγράμματα εκπαίδευσης Ενηλίκων (δια βίου μάθηση),
- ενημέρωση για ευκαιρίες κατάρτισης, εκπαίδευσης και μεταπτυχιακών σπουδών,
- αναζήτηση μεθόδων πιστοποίησης-επικύρωσης προηγούμενης μη τυπικής/άτυπης μάθησης
- ανάλυση του χάσματος μεταξύ του ελλείμματος των τυπικών προσόντων των ανέργων και εκείνων που απαιτούνται από την αγορά σε πραγματικό χρόνο
- ενέργειες πληροφόρησης και διασύνδεσης ανάμεσα στην αγορά και τις αναδυόμενες ανάγκες της (διαθέσιμα επαγγέλματα, θέσεις εργασίας, κλπ.) και τους νέους άνεργους (συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας σχετικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας)
- αξιοποίηση δικτύου επαφών και επικοινωνίας με τους εργοδότες (πηγές αναζήτησης εργασίας)

Οι ενέργειες γενικής και ειδικής συμβουλευτικής θα παρέχονται σε ατομικό και σε ομαδικό επίπεδο, καθώς και στο οικογενειακό ή/και στο φιλικό περιβάλλον των νέων. Για την αναζήτηση και ταυτοποίηση των NEETs (ΕΑΕΚ) από 15 έως 29 ετών, κρίνεται σκόπιμο, να αξιοποιηθούν καινοτόμες δίοδοι προσέγγισης και ευαισθητοποίησης, όπως τα social media, επισκέψεις σε χώρους συνάθροισης, ψυχαγωγίας και άθλησης των νέων κ.α., τηρουμένων των πρωτοκόλλων αποφυγής διασποράς της νόσου CoVid-19.

Η παρέμβαση λειτουργεί συμπληρωματικά με τις υπηρεσίες των Κέντρων Προώθησης της Απασχόλησης (ΚΠΑ) του ΟΑΕΔ, καθώςσον αφορά στην «προετοιμασία» των ωφελουμένων για την είσοδο στην αγορά εργασίας, μέσω της αντιμετώπισης των υστερήσεων και των διακρίσεων που συνεπάγεται η «θέση» τους στις ευπαθείς ομάδες, η μακροχρόνια αποχή από την αγορά εργασίας, η αδιαφορία / αποφυγή της συμμετοχής τους στην τοπική κοινωνία κ.λπ. και όχι η ενίσχυση γνώσεων και δεξιοτήτων.

Βασική προϋπόθεση είναι η διαρκής συνεργασία του τελικού δικαιούχου με το Κέντρο Προώθησης της Απασχόλησης (ΚΠΑ) Πειραιά, ώστε αφενός να μην προκύπτουν αλληλοεπικαλύψεις και

αφετέρου η Δράση να ενισχύει και να συνδράμει στην εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών προώθησης της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο

Η Δράση αποσκοπεί στην κοινωνική και ψυχολογική ενδυνάμωση των ανέργων όλων των κατηγοριών των κοινωνικά ευπαθών ομάδων στον Δήμο Πειραιά και περιλαμβάνει ενέργειες ταυτοποίησης, επικοινωνίας, κινητοποίησης και ανάληψης πρωτοβουλιών στην κατεύθυνση της αναχαίτισης/διόρθωσης του αισθήματος αποκοπής από την κοινωνία και συνακόλουθα, στην κοινωνική ένταξη των νέων, με ειδικό βάρος να αποδίδεται στον εντοπισμό, την κινητοποίηση, την ενδυνάμωση τόσο ψυχολογικά όσο και σε δεξιότητες, την αναζήτηση επαγγελματικών διεξόδων και στην συνεχιζόμενη και συστηματική καταγραφή των νέων τύπου «NEET's (ΕΑΕΚ).

Ωφελούμενοι της Παρέμβασης είναι συνολικά 700 άνεργοι του Δήμου Πειραιά, με χαρακτηριστικά ευπαθών κοινωνικών ομάδων, με έμφαση στους νέους άνεργους και ανέργους τύπου NEETs (ΕΑΕΚ), τους μακροχρόνια άνεργους, τις άνεργες γυναίκες καθώς και όσους βρίσκονται στο όριο της φτώχειας ή κάτω από αυτό. Η παρέμβαση θα υλοποιηθεί ως Δημόσια Σύμβαση. Η διάρκεια υλοποίησης θα είναι έως τρία (3) έτη. Ο χρόνος ολοκλήρωσης συναρτάται με το περιεχόμενο του Σχεδίου Δράσης που θα κατατεθεί από τον Δικαιούχο.

Ο Δικαιούχος πρέπει, σε συνεργασία με τυχόν αρμόδιες Υπηρεσίες, Διευθύνσεις του Δήμου, φορείς, κ.λπ., να μεριμνήσει για την τήρηση των όρων προσβασιμότητας, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η προσβασιμότητα των ατόμων ΑΜΕΑ (τόσο σε όρους φυσικής πρόσβασης όσο και σε όρους πληροφόρησης), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό εθνικό και κοινοτικό πλαίσιο.

Ο Δικαιούχος, κατά την υποβολή των Προτάσεων θα πρέπει να μεριμνήσει για την κατάλληλη τεκμηρίωση και περιγραφή του Σχεδίου Δράσης του και εκπόνησης πλαισίων συνεργασίας τόσο με το ΚΠΑ του ΟΑΕΔ Πειραιά όσο και με την ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ εφόσον προκύψει ανάγκη συνεργασίας με την τελευταία βάση της Πρότασης που θα καταθέσει και των Δράσεων της ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔ ΕΔΒΜ που τυχόν λειτουργούν συμπληρωματικά για την ομάδα των νέων τύπου NEETs (ΕΑΕΚ).

Ο Δικαιούχος, κατά την υποβολή των Προτάσεων θα πρέπει να λάβει υπόψη τα σχετικά προγράμματα της ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ που είναι ενεργά, έχουν προκηρυχθεί, χρηματοδοτούνται και αφορούν τον Δήμο Πειραιά και να φροντίσει να μην υπάρχουν αλληλοεπικαλύψεις στην Πρόταση που θα καταθέσει. Οι προτάσεις που θα υποβληθούν θα πρέπει να εμπίπτουν στον (στους) ακόλουθο (ους) θεματικό (ούς) στόχο (ους), επενδυτική (ές) προτεραιότητα (ες), ειδικό (οι) στόχο (οι), κατηγορία (ες) περιφέρειας (ών) ανά Άξονα Προτεραιότητας ή και ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: Αττική			ΚΩΔ: 16
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και Διακρίσεων – Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής			ΚΩΔ: 09
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ / ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ: 09 / 9i			
ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ:	ΣΥΓΧΡΗΜ/ΜΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
(2)	(3)	(4)	(5)
109 Ενεργητική ένταξη, μεταξύ άλλων και με σκοπό την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της δραστήριας συμμετοχής και τη βελτίωση της απασχολησιμότητας	9.1.1 ΕΦΔΠ: Δέσμη Καινοτόμων Δράσεων Κοινωνικοποίησης και Κοινωνικής Ένταξης των Ανέργων του Δήμου Πειραιά που ανήκουν σε Ευπαθείς Ομάδες, με έμφαση στους νέους «εκτός αγοράς εργασίας και εκπαίδευσης» (ΕΑΕΚ) και Διασύνδεση όλων με την Αγορά Εργασίας	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	1.700.000,00
ΣΥΝΟΛΟ			1.700.000,00

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ 5^Η

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Αττική»

ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: 06- Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής στο Αστικό Περιβάλλον Ο ΟΠΟΙΟΣ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) ΜΕ ΤΙΤΛΟ «Δράσεις για την προώθηση του πολιτιστικού αποθέματος του Δήμου Πειραιά»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης θα χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις που συνδέονται με την υλοποίηση της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης του Δήμου Πειραιά. Ο Στόχος της παρέμβασης είναι η υποστήριξη καθιερωμένων εκδηλώσεων πολιτισμού στο Δήμο Πειραιά που πλέον έχουν αναδειχθεί σε θεσμό ή εκδηλώσεων που δυνητικά θα μπορούσαν να αποτελέσουν τέτοιου ανάλογου είδους θεσμοί, στο μέλλον. Η ενίσχυση αυτών των δράσεων αναμένεται να έχει σαν αποτέλεσμα την

εύρυθμη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που θα προβάλλουν το πολιτιστικό προϊόν στο ευρύτερο κοινό. Ταυτόχρονα εξαιτίας της σπουδαιότητας, του υψηλού επιπέδου των διοργανώσεων καθώς και της διεθνούς εμβέλειας των, αναμένεται να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στο πολιτιστικό απόθεμα του Δήμου Πειραιά επιτυγχάνοντας έτσι την ανάδειξη και προβολή του. Οι παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν συνδράμουν στην περαιτέρω αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς του Δήμου Πειραιά καθώς και της συμβολής του στη παραγωγή δράσεων πολιτισμού, με απώτερο σκοπό την ανάδειξη των εν λόγω δράσεων σε πολιτιστικό και τουριστικό κεφάλαιο για την περιοχή.

Προτείνεται η στοχευμένη ενίσχυση, μέσω της υποστήριξης των φορέων, που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πολιτισμού κι έχουν καταφέρει να καθιερώσουν τις επαναλαμβανόμενες εκδηλώσεις τις οποίες διοργανώνουν σε θεσμό για τα πολιτιστικά δρώμενα του Δήμου Πειραιά αλλά και της Περιφέρειας. Ενδεικτικές και όχι περιοριστικές δράσεις είναι η διοργάνωση εικαστικών, κινηματογραφικών, θεατρικών, μουσικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, οι εκθέσεις, τα φεστιβάλ και άλλες συναφείς δραστηριότητες. Λόγω της αβεβαιότητας εξέλιξης της υγειονομικής κρίσης και της εφαρμογής μέτρων για τον περιορισμό της νόσου Sars – CoV – 2 προβλέπεται η ανάπτυξη υποδομής κατάλληλου τεχνολογικού εξοπλισμού για τη ψηφιακή μετάδοση των εν λόγω εκδηλώσεων. Στους σκοπούς της δράσης είναι και η μεγιστοποίηση της δυνατότητας διάχυσης του θεατρικού - καλλιτεχνικού - ψυχαγωγικού προϊόντος υπερ-πολλαπλασιάζοντας τους εν δυνάμει κοινωνούς. Η ανάπτυξη υποδομής ψηφιακής μετάδοσης θα ενισχύσει την επικοινωνία και επαφής δημιουργών και καλλιτεχνών με το ευρύτερο κοινό. Με την αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογιών, εφαρμογών και υπηρεσιών στα έργα, παραστάσεις, συναυλίες και κάθε είδους εκδηλώσεις που οργανώνονται ή φιλοξενούνται, θα έχουν πρόσβαση δημοτικές κοινωνικές δομές (Κέντρα Αγάπης και Αλληλεγγύης), σχολεία, ευάλωτες – ειδικές κοινωνικές ομάδες, άτομα που αδυνατούν ή δεν επιτρέπεται να μετακινηθούν από τις οικίες τους κ.ά

Επισημαίνεται πως οι υπηρεσίες που θα παρέχονται θα είναι δωρεάν – ελεύθερες προς όλους και σε καμία περίπτωση δεν θα διαφημίζονται άμεσα ή/και έμμεσα επιχειρήσεις ή εμπορικά προϊόντα. Οι προτάσεις που θα υποβληθούν θα πρέπει να εμπίπτουν στον (στους) ακόλουθο (ους) θεματικό (ούς)

στόχο (ους), επενδυτική (ές) προτεραιότητα (ες), ειδικό (οι) στόχο (οι), κατηγορία (ες) περιφέρειας (ών) ανά Άξονα Προτεραιότητας ή και ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: Αττική			ΚΩΔ: 16
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής στο Αστικό Περιβάλλον			ΚΩΔ: 06
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ / ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ: 06 / 6c			
ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (2)	ΔΡΑΣΗ (3)	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ: (4)	ΣΥΓΧΡΗΜ/ΜΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (5)
094 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	6.3 Ανάπτυξη και προβολή δημόσιων τουριστικών και πολιτιστικών κεφαλαίων μέσω δράσεων σύγχρονου πολιτισμού	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	1.200.00,00
ΣΥΝΟΛΟ			1.200.00,00

Παράρτημα 4

Πίνακας αιτημάτων επισιτιστικής συνδρομής από ωφελούμενους της Πράξης ανά κατηγορία ευαλωτότητας, που είτε λαμβάνουν είτε όχι ΚΕΑ και ΤΕΒΑ, στοιχεία που προκύπτουν από την πλατφόρμα.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΥΑΛΩΤΟΤΗΤΑΣ	ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΚΕΑ/ΤΕΒΑ	ΔΕΝ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΚΕΑ/ΤΕΒΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ ΜΕ ΑΙΤΗΜΑ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ
Άστεγος	14	26	40
Άπορος	404	534	938
Άνεργος	342	536	878
Ανασφάλιστος	332	444	776
Χρόνια πάσχων	203	454	657
Άλλο	30	607	637
Ανήλικο-προστατευόμενο μέλος	0	429	429
Μετανάστης	78	326	404
Μονογονεϊκή Οικογένεια	77	97	174
Δεν ανήκει σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες	3	138	141
Χαμηλοσυνταξιούχος/α	10	77	87
Α.με.Α	14	69	83
Πολύτεκνη Οικογένεια	7	41	48
Χαμηλόμισθος	14	29	43
Πρόσφυγας	1	33	34
Ρομά	4	26	30
Μοναχικό άτομο	12	10	22
Επιβίωσης/σα έμφυλης βίας	5	8	13
Εξαρτημένος/η από Αλκοόλ/Τοξικές Ουσίες κ.ά	1	6	7
Τρίτεκνη οικογένεια	1	2	3
Αιτών άσυλο – διεθνούς προστασίας	1	1	2
Αποφυλακισθείς/είσαι	0	2	2
L.G.B.T.Q. I	0	1	1
Έγκυος	0	1	1
Επισφαλείς συνθήκες διαμονής	0	1	1
Σοβαρά ασθενής	1		1

Παράρτημα 5

Πίνακες τιμών επισιτιστικών ειδών και ειδών πρώτης ανάγκης που θα περιλαμβάνονται στα πακέτα ενίσχυσης των ωφελούμενων, όπως περιγράφεται αναλυτικά στο κεφάλαιο των προτάσεων και στο υποκεφάλαιο της μεθόδου υλοποίησης της πρότασης 3. Η έρευνα αγοράς πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2021. Οι τιμές είναι όλες με Φ.Π.Α..

ΠΑΚΕΤΟ ΕΠΗΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ	ΧΑΜΗΛΗ ΤΙΜΗ ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ	ΥΨΗΛΗ ΤΙΜΗ ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ	ΧΑΜΗΛΗ ΤΙΜΗ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΥΨΗΛΗ ΤΙΜΗ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΧΑΜΗΛΗ ΤΙΜΗ MY MARKET	ΥΨΗΛΗ ΤΙΜΗ MY MARKET
1 ΛΑΔΙ 1ΛΤ	3,90 €	7,00 €	5,70 €	8,00 €	4,21 €	7,47 €
4 ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ	2,00 €	4,00 €	2,00 €	4,40 €	2,44 €	6,20 €
2 ΠΑΚΕΤΑ ΡΥΖΙ	1,50 €	3,20 €	2,12 €	2,60 €	1,28 €	3,04 €
2 ΠΑΚΕΤΑ ΦΑΚΕΣ	1,90 €	3,90 €	1,70 €	4,60 €	1,56 €	3,86 €
2 ΝΤΟΜΑΤΟΧΥΜΟΙ	0,60 €	1,80 €	0,80 €	2,00 €	0,78 €	2,46 €
1 ΑΛΕΥΡΙ	0,60 €	1,20 €	0,60 €	1,10 €	0,65 €	1,33 €
1 ΖΑΧΑΡΗ	0,70 €	0,70 €	1,00 €	1,00 €	0,75 €	0,82 €
2 ΖΩΑΝ	4,90 €	5,60 €	4,90 €	4,90 €	4,88 €	5,44 €
1 ΜΑΡΜΕΛΑΔΑ	1,10 €	1,40 €	1,60 €	3,50 €	1,04 €	2,70 €
3 ΚΟΥΤΙΑ ΓΑΛΑ ΣΥΜΠΥΚΝΩΜΕΝΟ	2,10 €	3,00 €	3,00 €	3,00 €	1,98 €	2,94 €
4 ΧΑΡΤΙΝΑ ΓΑΛΑΤΑ ΜΑΚΡΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ	3,20 €	9,20 €	3,20 €	7,20 €	3,84 €	4,52 €
2 ΜΠΙΣΚΟΤΑ	1,80 €	2,40 €	1,60 €	2,20 €	1,68 €	2,44 €
2 ΣΟΚΟΦΡΕΤΑ	0,50 €	0,60 €	0,40 €	0,60 €	0,56 €	0,74 €
4 ΚΡΟΥΑΣΑΝ	1,50 €	3,20 €	1,00 €	3,80 €	1,24 €	2,76 €
1 CORN FLAKES	1,15 €	3,80 €	1,80 €	3,80 €	1,28 €	3,78 €
Σύνολο	27,45 €	51,00 €	31,42 €	52,70 €	28,17 €	50,50 €

Social
Innovation
Piraeus

Ένας Πειραιάς - Μία Κοινωνία

ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΕΙΔΗ ΠΡΩΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	ΧΑΜΗΛΗ ΤΙΜΗ ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ	ΥΨΗΛΗ ΤΙΜΗ ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ	ΧΑΜΗΛΗ ΤΙΜΗ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΥΨΗΛΗ ΤΙΜΗ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΧΑΜΗΛΗ ΤΙΜΗ ΜΥ ΜΑΡΚΕΤ	ΥΨΗΛΗ ΤΙΜΗ ΜΥ ΜΑΡΚΕΤ
1 σαμπουάν	1,80 €	4,45 €	2,24 €	4,25 €	1,99 €	3,92 €
1 αφροντούζ	1,30 €	5,56 €	1,45 €	5,73 €	1,45 €	5,28 €
1 σαπούνι σώματος	0,38 €	1,32 €	0,50 €	0,86 €	0,44 €	0,94 €
1 οδοντόκρεμα	1,78 €	4,66 €	0,92 €	4,66 €	1,15 €	4,98 €
2 οδοντόβουρτσες	1,00 €	4,98 €	1,08 €	4,18 €	1,00 €	4,44 €
1 απορρυπαντικό πιάτων	0,85 €	1,95 €	0,87 €	1,78 €	0,78 €	1,79 €
1 απορρυπαντικό πλυντηρίου	1,70 €	12,95 €	4,67 €	11,95 €	1,63 €	11,95 €
1 μαλακτικό ρούχων	1,74 €	3,85 €	2,20 €	3,87 €	1,72 €	3,74 €
1 καθαριστικό σπιτιού	1,15 €	2,00 €	1,19 €	2,23 €	1,29 €	1,92 €
1 πακέτο χαρτιά υγιείας	2,08 €	8,70 €	1,59 €	8,70 €	2,28 €	8,40 €
1 πακέτο μωρομάντηλα	1,98 €	3,48 €	1,98 €	3,79 €	1,44 €	2,69 €
1 πακέτο υγρομάντηλα (4x15 τεμ)	1,30 €	1,75 €	1,28 €	1,81 €	1,44 €	1,72 €
Σύνολο	17,06 €	55,65 €	19,97 €	53,81 €	16,61 €	51,77 €

